

PROTOKOLL FRA ÅRSOPPGJØRSMØTE I FORSTANDERSKAPET I HELGELAND SPAREBANK

Den 26. mars 2020 kl. 08:30 ble det holdt årsoppgjørsmøte i forstanderskapet i Helgeland Sparebank. Som følge av tiltak for å forhindre smittespredning av Covid-19 virus vedtok bankens styre den 19. Mars 2020 å tilrettelegge for digital deltagelse slik at møtet kunne avvikles på møteplattformen Skype Business.

Deltagere av forstanderskapet:

Per Gunnar Hjorthen, Torill Beate Risøy, Toril Mevold, Helge Stanghelle, Tone Helen Jakobsen, Ingvar Møllersen, Marit Thrana, Marianne Myrnes Steinrud, Sten Oddvar Solhaug, Åsmund Skår, Reidun Breirem, Lars Martin Lunde, Anne Påsche Jakobsen, Øyvin Trønsdal, Frank Høyen, Inger Lise Strøm, Kjell Idar Juvik, Bodil Olsen, John Arne Warholm, Nils Sagrabb, Karianne Kristensen, Einar Eliassen, Tore Stamnes, Sten Ove Lisø, Steinar Johansen, Bertil Einvik (observatør) og Eirik Bjørkmo (observatør).

Det møtte 25 stemmeberettigede Forstanderskapsmedlemmer og innkalte varamedlemmer, se vedlegg. Forstanderskapet var således beslutningsdyktig.

Forfall: Brynjar Forbergskog og Maria Olaisen.

Fra styret deltok: Stein Andre Herigstad-Olsen, Siw Moxness, Marianne Terese Steinmo, Geir Pedersen og Birgitte Lorentzen.

Fra administrasjonen deltok: Hanne Nordgaard, Sverre Klausen, Dag-Hugo Heimstad, Øyvind Karlsen og Anne Ekroll.

Fra bankens internrevisjon: Rolf Tor Jannsen

Fra ekstern revisjon: Silja Eriksen, partner i PWC

Referent: Merethe Sæterstad

Til behandling forelå:

Sak 1 Åpning av møtet ved forstanderskapets leder Per Gunnar Hjorthen

Forstanderskapets leder Per Gunnar Hjorthen ønsket velkommen og åpnet møtet.

Sak 2 Godkjenning av møteinnkallingen

Innkalling med sakliste og saksdokumenter ble gjort tilgjengelig på bankens hjemmesider den 5. mars 2020, jfr. bankens vedtekter § 3-11, og e-post med innkalling ble sendt ut til forstanderskapets medlemmer og varamedlemmer samme dag.

Forstanderskapet traff enstemmig slikt

VEDTAK:

Det fremkom ingen merknader til innkallingen eller saklisten og møtet ble erklært for lovlig satt.

Sak 3 Valg av to representanter til å underskrive protokollen sammen med møteleder

Som følge av endret møteform tilpasses signering av protokoll til gjeldende anbefalinger for deltagelse i digital løsning. Utkast til protokoll var publisert for forstanderskapets medlemmer i forkant av møtet.

Forstanderskapet traff enstemmig slikt

VEDTAK:

Samtlige av forstanderskapets medlemmer/varamedlemmer som deltar via digitale løsninger signerer protokollen elektronisk

Sak 4 Foredrag «Verdens beste sparebank» v/Jon Gunnar Pedersen

Foredraget var tidligere meldt avlyst. Sak utgikk.

Sak 5 Orientering om bankens virksomhet 2019

Administrerende direktør Hanne Nordgaard og finansdirektør Sverre Klausen orienterte om bankens virksomhet i 2019, herunder om bankens posisjon på Helgeland, samt status og utviklingstrekk for Helgeland. Det ble også orientert nærmere om det nylig varslede banksamarbeidet. Presentasjonen var publisert for forstanderskapet før møtet, og det ble åpnet opp for spørsmål.

Sak 6 Årsregnskapet for 2019

Administrerende direktør Hanne Nordgaard og finansdirektør Sverre Klausen kommenterte årsregnskapet. Det ble deretter åpnet for kommentarer og spørsmål.

Sak 7 Årsberetning for 2019

Styreleder Stein Andre Herigstad-Olsen var tilgjengelig for eventuelle spørsmål.

Sak 8 Revisors beretning

Revisors beretning er ren og uten merknader. PWC v/revisor Silja Eriksen var tilgjengelig for eventuelle spørsmål.

Sak 9 Fastsettelse av årsregnskapet og anvendelse av overskuddet

Konsernregnskapet viser et årsresultat etter skatt på 305 millioner kroner.

Styret har i tilsendt saksdokumentasjon 5. Mars 2020 foreslått at utbyttegrunnlaget* på 294 millioner kroner for regnskapsåret 2019 deles ut med utdelingsgrad 50 % og som følger:

- MNOK 112 i kontantutbytte, tilsvarende kr 5,35 pr egenkapitalbevis
- MNOK 35 til gavefond/gavestiftelse

Videre foreslås det å styrke egenkapitalen med følgende:

- MNOK 112 til utjevningsfond, tilsvarende kr 5,35 pr EK-bevis
- MNOK 35 til grunnfondet

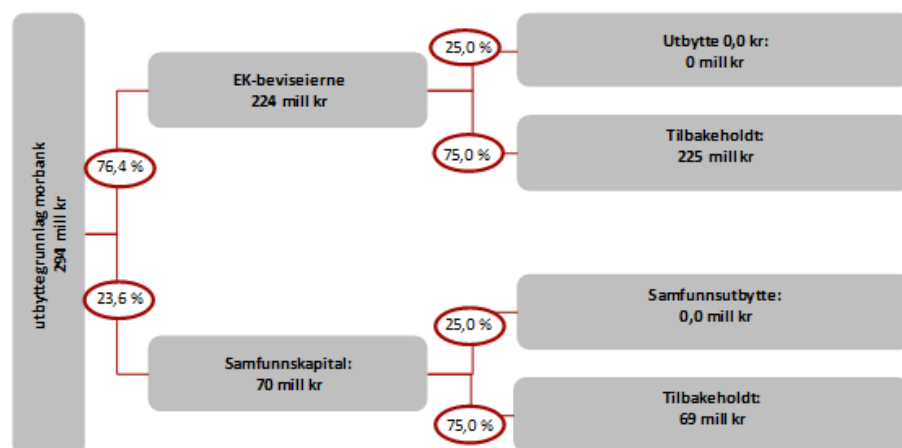
Utbytte utbetales til de egenkapitalbeviserne som er registrert som eiere per 26.03.2020. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte den 27.03.2020.

** morbankens resultat etter skatt, korrigert for endringer i fond for urealiserte gevinster og renter fondsobligasjon*

Revurdert innstilling fra styret 25.03.2020:

Finanstilsynet fremmet i dag forslag til forskrift om restriksjoner på utdeling av utbytte. Ut fra disse forhold innstiller styret at det på nåværende tidspunkt ikke utbetales utbytte for 2019, og har som følge av situasjonen fremmet følgende

Forslag disponering av resultat 2019

Tore Stamnes fremmet benkeforslag om utdeling av kr 4,25 pr. EK-bevis. Forslaget ble diskutert men ble ikke tatt til opp til avstemming. Etter diskusjon samlet forstandskapet seg om følgende vedtak:

VEDTAK:

Årsberetningen tas til etterretning.

Årsrapport for 2019 og styrets revurderte forslag til disponering av overskuddet godkjennes.

Forstandskapet ber styret fremme ny vurdering for disponering av overskuddet i det planlagte ekstraordinære forstandermøtet våren -20.

Sak 10 Fastsettelse av revisjonshonorar

Revisjonshonorar for regnskapsåret 2019 er ifølge faktura fra PricewaterhouseCoopers AS kr. 508.000 ekskl. mva.

Overensstemmende med bestemmelsene i Finansforetaksloven § 8-17 (1) skal godkjenning skje i forstanderskapet.

Forstanderskapet traff enstemmig slikt

VEDTAK:

Revisjonshonorar for året 2019, kr. 508.000 ekskl. mva., godkjennes.

Sak 11 Erklæring om fastsettelse av lønn og godtgjørelse til ledende ansatte

Styreleder Stein Andre Herigstad-Olsen var tilgjengelig for spørsmål.

Forstanderskapet traff enstemmig slikt

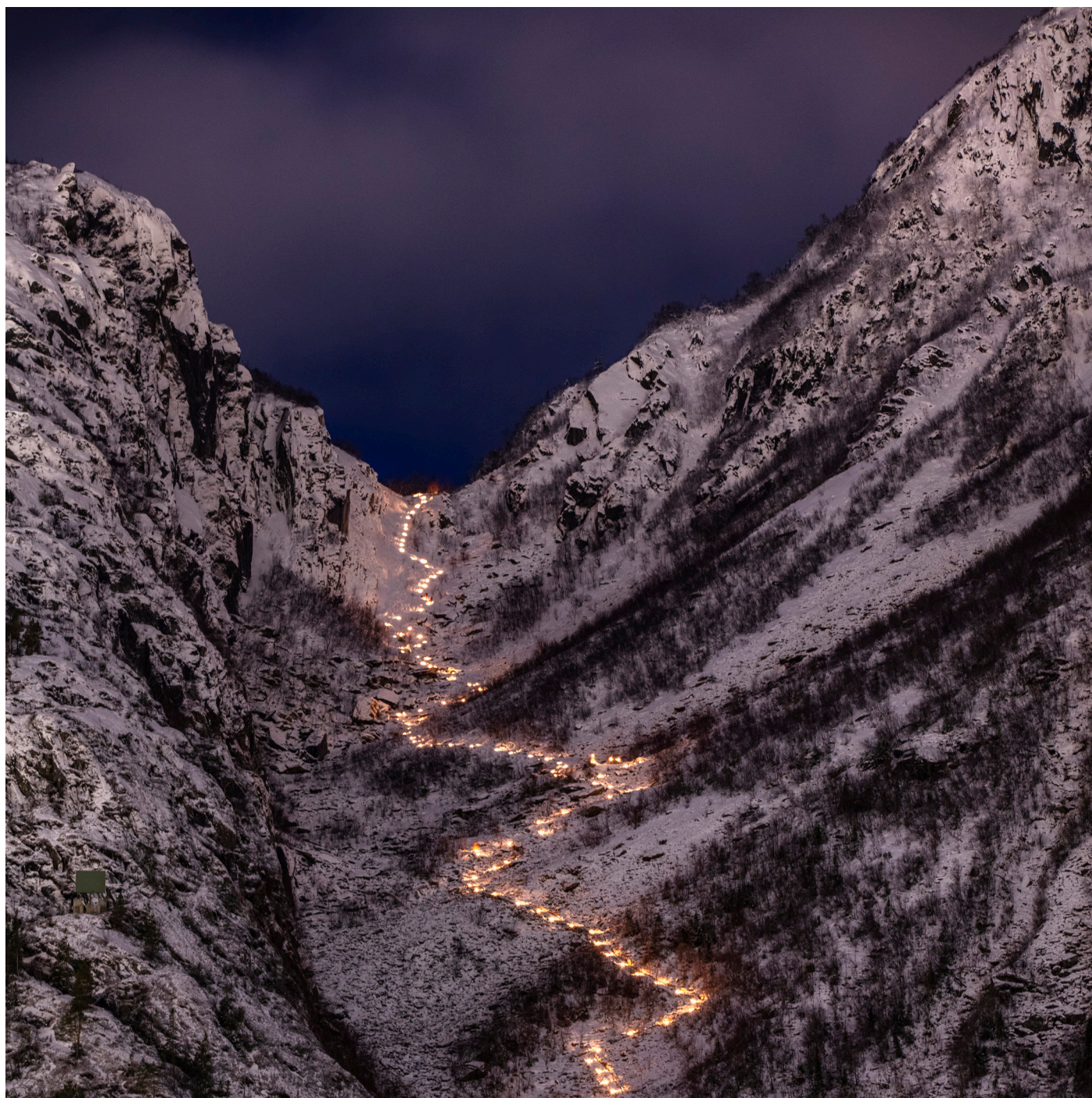
VEDTAK:

Erklæring om fastsettelse av lønn og godtgjørelse til ledende ansatte tas til etterretning.

Det var ikke flere saker til behandling og møtet ble hevet.

26. Mars 2020

Sign.
Forstanderskapets medlemmer
Protokollen signeres elektronisk.

ÅRSRAPPORT 2019

INNHALDSFORTEGNELSE

Administrerende direktørs kommentar	s. 04 - 05
Oversikt resultat 2019	s. 06
Bankens hovedstyre	s. 07
Bankens ledergruppe	s. 07
Privatmarkedet	s. 08
Bedriftsmarkedet	s. 09
En drivkraft for vekst på Helgeland	s. 10 - 13
Global og nasjonal utvikling	s. 14 - 15
Årsberetning	s. 17
Eierstyring og selskapsledelse	s. 28
Resultatregnskap konsern og morbank	s. 32
Balanse	s. 33
Endring i egenkapital konsern	s. 34
Kontantstrømoppstilling konsern	s. 36
Innholdsfortegnelse noter	s. 37
Regnskapsprinsipper og noter konsern og morbank	s. 39

ADMINISTRERENDE DIREKTØRS KOMMENTAR

”

HVA HADDE HELGELAND VÆRT UTEN HELGELAND SPAREBANK?

Hanne Nordgaard 2019

HELGELAND SPAREBANK er og skal være en drivkraft for vekst på Helgeland. Vekst får vi når næringslivet tør å satse, investere og være innovative. Dette fordrer trygge og stabile rammebetingelser, tilgang til kunder og markeder for å selge det som produseres, tilgang på riktig arbeidskraft og tilgang på kapital.

Usikkerhet om fremtidig tilgang på kunder, arbeidskraft, gode rammebetingelser eller kapital er ødeleggende for investeringsvilje og vilje til å ta risiko. Som forventet har den pågående lokaliseringsdebatten og de ulike anbefalingene om sykehusstruktur gitt mye usikkerhet på Helgeland i 2019. Når beslutningen endelig fattes i 2020 er det avgjørende viktig at vi legger debatten og usikkerheten bak oss og igjen tar sats for å skape vekst på Helgeland. Lokalbanken har tatt en posisjon der vi oppfordrer til samarbeid som igjen vil gi vekst. Dette opplever vi at er blitt godt tatt imot, og vi ser i markedsundersøkelsen vi har gjennomført at denne posisjonen er kjent for våre kunder.

Tilgang på arbeidskraft er en viktig innsatsfaktor for å få vekst. Arbeidsledigheten på Helgeland er lav, og har vært lav lenge. Det er mangel på både mestere

og mestere på Helgeland, og vi er avhengig av å rekruttere nye mennesker utenfor regionen. Vi trenger mennesker som flytter til Helgeland og slår seg ned her med familien sin. Tilflytting av riktig arbeidskraft blir avgjørende for om Helgeland vil lykkes med veksten fremover. Dette er et arbeid vi engasjerer oss i gjennom vårt omdømmearbeid i tillegg til at vi styrker aktører som har rekruttering som formål gjennom bankens gavefond.

Helgeland består av flere små og mindre arbeidsmarked bygd opp av noen store, men aller flest små og mindre bedrifter. Samarbeid mellom bedriftene, mellom det offentlige og det private næringslivet og mellom kommunene på Helgeland er viktig hvis vi skal vinne Norges- og verdensmesterskapet om kundene og arbeidskraften.

Kapital er i likhet med arbeidskraft viktig for å ha vekst. Kapitalen må være både i form av risikovillig egenkapital og mer langsiktig bankfinansiering. Hva hadde Helgeland vært uten Helgeland Sparebank? Den lokalt eide og lokalt drevne sparebanken har vært og er viktig for Helgeland.

Den lokale sparebanken fyller en helt spesiell rolle i det finansielle landskapet. Den lokale sparebanken lever av og sammen med det lokale næringslivet. Mens internasjonale og nasjonale banker gjerne trekker seg tilbake til sine hovedkontorer i vanskelige tider, har Lokalbanken ingen andre steder å være enn i sitt lokalsamfunn. Lokalbanken kjenner sine kunder, stoler på sine kunder og er opptatt av å følge kundene sine i både gode og vanskelige perioder. Vi lever tett på næringslivet og bidrar effektivt ved å gjøre gode vurderinger. Dette er fordi vi har mange ansatte med høy kompetanse om næringslivet og at vi gir næringslivslederne gode og raske tilbakemeldinger og råd som er viktige for bedriften deres.

Helgeland Sparebanken gir store verdier tilbake til lokalsamfunnet i form av utbytte til våre lokale egenkapitalbeveiseiere, og i form av å gi utbytte på vår samfunnseide kapital. Utbyttet på den samfunnseide kapitalen gir vi i form av gaver til samfunnsnyttige formål innen idrett, kultur, kunnskap og forskning. Dette kommer alle de 18 kommunene til gode, og gir en drivkraft for vekst innen frivillighet, trivsel og bolyst på Helgeland. Trivsel og bolyst fører ikke nødvendigvis til at flere flytter til Helgeland; men det fører helt sikker til at flere velger å bli værende her. Når det er sagt, jobber vi bevisst med å styrke innsatsfaktorer som også vil bidra til at Helgeland blir kjent utenfor Helgelands grenser, og dette skal vi fortsette med. Dette gjelder fokus på markedsføringstiltak og å skape opplevelser for den oppvoksende generasjonen som tar med seg en positiv holdning til hjemstedet sitt når de flytter for å studere. Mange helgelendinger studerer utenbys, og det hverken kan eller vil vi hindre, men vi jobber langsiktig med vårt samfunnsansvar og gjennom sponsing for å bidra til at flest mulig av dem kommer tilbake. Dette er et langsiktig arbeid som vi vil spisse ytterligere i årene som kommer. Helgeland har et godt diversifisert næringsliv

med en god balanse mellom en pulserende og eksportrettet privat sektor og en stabiliserende offentlig sektor. Lakseoppdrett og industribedriftene våre er lokomotivene på Helgeland og skaper store ringvirkninger i det øvrige næringslivet. Når det investeres i de lokale hjørnesteinsbedriftene betyr dette mye for hele lokalsamfunnets fremtidstro.

Også innenfor landbruket og turismen er det stor optimisme på Helgeland. Flere unge gårdbrukere tar sats, bygger nye driftsbygninger og effektiviserer drifta for framtida. Stadig flere turister finner veien til Helgeland og aktivitetene vi har å tilby dem blir stadig flere.

Det har også i 2019 vært stor aktivitet innen bygg og anlegg på Helgeland. Arbeidet med E6 gjennom Helgeland er fortsatt i full gang og skal, når arbeidet stadig blir mer og mer ferdigstilt, bringe helgelendingene tettere sammen. Og vi trenger et Helgeland som er «tettere sammen» ikke bare i fysiske termer. Skal Helgeland utvikles og vokse videre trenger vi samarbeid, samhandling og enighet på tvers av næringer, kommuner og byer. Vår største utfordring som region er ikke hvor det ene eller andre skal lokaliseres, men hvordan vi skal få flere unge mennesker, kompetente arbeidstakere, gründere og ildsjeler til å flytte til Helgeland.

Helgeland Sparebank ønsker å være en drivkraft for vekst og samarbeid på Helgeland også de neste 160 årene.

Hanne Nordgaard

”

**HELGELAND SPAREBANK ØNSKER Å VÆRE EN
DRIVKRAFT FOR VEKST OG SAMARBEID PÅ HELGELAND
OGSÅ DE NESTE 160 ÅRENE.**

Hanne Nordgaard 2019

OVERSIKT RESULTAT 2019

Resultat før skatt

384 MNOK

EK-avkastning

8,9 %

12 mnd utlånsvekst

- 1,2 %

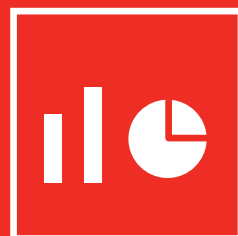
12 mnd innskuddsvekst

9,9 %

Forvaltningskapital

**34,068
MRD.NOK**

Solidiet

16,5% ren kjerne

BANKENS STYRE BESTÅR AV:

Stein Andre Herigstad-Olsen

Styreleder

Medlem av styret 2013-2014 og nestleder 2015-2017.
Styreleder fra 2019.

Bjørn Audun Risøy

Nestleder

Første vara i styret fra 2012, og fast medlem av styret fra april 2015. Nestleder fra 2018.

Nils Terje Furunes

Styremedlem

Medlem av styret fra april 2015.

Marianne Terese Steinmo

Styremedlem

Medlem av styret siden april 2016 og varamedlem fra april 2015-april 2016.

Tone Helen Hauge

Styremedlem

Styremedlem fra 2019 og varamedlem i perioden 2012-2014.

Siw Moxness

Styremedlem

Styremedlem siden 2019.

Birgitte Lorentzen

Styremedlem - ansattrepresentant

Medlem av styret siden april 2016.

Geir Pedersen

Styremedlem - ansattrepresentant

Medlem av styret siden april 2017.

BANKENS LEDERGRUPPE BESTÅR AV:

Hanne Nordgaard

Administrerende direktør

Ansatt i 2017

Dag-Hugo Heimstad

Direktør personmarked

Ansatt i 2006

Bjørn-Tore Brønlund

Direktør bedriftsmarked

Ansatt i 1993

Sverre Klausen

Finansdirektør

Ansatt i 1981

Ranveig Kråkstad

Direktør økonomi og regnskap

Ansatt i 1990

Øyvind Karlsen

Direktør forretningsutvikling

Ansatt 1. mars 2013

Anne Ekroll

Direktør risikostyring

Ansatt i 1994

PRIVATMARKEDET

Foto: Susann Sivertsen

PERSONMARKED MO I RANA: Maiken Storbakk (t.v.), Line Bryggfeld Kråkstad, Vigdis Lillebryggfeld, Ida Varem.

HELGELAND SPAREBANK er Lokalbanken for både lokalbefolkningen på Helgeland og for utflyttede helgelendinger over hele verden. Over 50 % av helgelendingene regner Helgeland Sparebank som sin hovedbankforbindelse, og relasjonen mellom kundene og banken er sterk.

Konkurransen i bankmarkedet er betydelig, spesielt i byene. Helgeland Sparebank har i 2019 en utlånsvekst i privatmarkedet på 0,7 % mens markedsveksten har vært 4,3 %. En av årsakene til den lave kredittveksten i banken er sterkt prispress fra konkurrerende banker kombinert med fokus på lønnsom vekst. Bankens jobber med tiltak for å bedre veksten slik at vi opprettholder og styrker vår posisjon som markedsleder for boligfinansiering samtidig som vi styrker lønnsomheten.

Det har i 2019 vært høy aktivitet i boligmarkedet på Helgeland. Det har vært solgt flere boliger enn i 2018 og omsetningshastigheten er lavere enn 60 dager i både Mosjøen og Mo i Rana. Boligprisene på Helgeland har historisk sett hatt en forsiktig positiv utvikling, og slik har det også vært i 2019 selv om prisene har falt noe i 4. kvartal. Prisutviklingen på leiligheter i 4. kvartal -2,7 % og på eneboliger -1,9 %. Prisen pr kvadratmeter ligger fortsatt langt under nivået i Trondheim og Oslo.

Innskuddsveksten i privatmarkedet har i 2019 vært 4,4 %. Til tross for et lavt rentenivå på banksparing

er dette den formen for sparing som ligger helgelendingenes hjerte nærmest. Det siste året har det kommet nye pensjonsspareprodukter på markedet. Dette for å stimulere spesielt unge til å starte egen pensjonssparing tidlig. Dagens velferdsordning utfordres, og det vil i fremtiden bli stadig viktigere at befolkningen sikrer sin egen pensjon gjennom oppsparte midler. Bankens har lyktes veldig godt i salg av skade- og personforsikring for Frende Forsikring, og er den største forsikringsleverandøren på Helgeland, med en markedsandel på 23 %.

Banken tar også en stadig større andel av markedet for finansiering av biler og båter gjennom salgspantlån. Dette gjør Helgeland Sparebank via Brage Finans.

Bruken av bankens digitale kundeflater fortsetter å øke. Mobilbanken er i antall pålogginger nå blitt vår mest brukte kunde kanal. Med mobilbanken har du praktisk talt banken i lommen, tilgjengelig hele døgnet.

Det personlige møtet mellom banken og kunden er tross dette like aktuelt som før. Dette gjelder særlig når kunden skal foreta store investeringer eller investere i noe for første gang. Det personlige møtet er også av stor betydning når kundene våre er i livssituasjoner som oppleves som vanskelige og hvor økonomiske råd og veiledning har stor betydning.

BEDRIFTSMARKEDET OG STATUS OM NÆRINGSLEVET PÅ HELGELAND

HELGELAND er et Norge i miniatyr når det kommer til sammensetning av næringslivet. Vi har en god blanding av primærnæringer, industri, offentlig sektor, privat tjenesteyting, transport, forsknings- og utviklingsmiljø og varehandel. Aktiviteten og det planlagte investeringsnivået har aldri vært høyere.

2019 har vært preget av stor effektivitet og vedvarende lav arbeidsledighet. Eksportrettet virksomhet som industri og havbruk automatiserer sin produksjon og opplever høy vekst i omsetning og verdiskaping, takket være lav kronekurs og produkter som etterspørres på verdensmarkedet.

Lokomotivene i regionen er havbruk, metallindustri og transport. Vekstvinneren er havbruksnæringa med stor omsetningsøkning de siste årene. Omsetningsøkningen er så langt mer knyttet til pris og i mindre grad til volum.

Sett i et Nord-Norge perspektiv har Helgeland de største kraftprodusentene, metallsmelteverkene, gruvebedriftene, treindustribedriftene og transportbedriftene. Vi har tre olje/gass feltcenter i drift på sokkelen utenfor Helgeland, vi produserer over 10 % av norsk vannkraft, og en vindmøllepark skal etableres på Øyfjellet vest for Mosjøen. Ny teknologi i industrien og økt fokus på sirkulære prosesser med høy grad av gjenvinning, gir store muligheter for Helgeland i årene som kommer.

INDUSTRI, BYGG OG ANLEGG

Helgeland er en av landets ledende industriregioner, og har styrket posisjonen gjennom etableringen av industriklyngen Arctic Cluster Team. Industrisamarbeidet på Helgeland blir gjennom dette klyngeprosjektet stadig tettere, og prosjektet forventes å gi økt fart i industrien gjennom spennende prosjekter innen sirkulærøkonomi. Både hos Alcoa i Mosjøen og Mo Industripark rapporteres det om investeringer innen automatisering og økt produksjon de neste årene.

Industri, bygg og anlegg står for ca 40% av omsetningen på Helgeland og er den største næringen i regionen. Både i metallindustrien og bygg og anlegg utnyttes kapasiteten godt, og sysselsetningen ligger flatt til tross for høy vekst.

VAREHANDEL, REISELIV OG TRANSPORT

Den nest største sektoren på Helgeland er varehandel, reiseliv og transport, med 1/4 av omsetningen. Helgeland huser hovedkontoret for Torghatten ASA, ett av landets største transportkonsern med virksomhet over hele Norge.

Varehandel er en bransje i omstilling hvor netthandel er den store muligheten og/eller trusselen for de lokale butikkene. En del av bransjen vil ikke klare omstillingen og vi ser en nedgang i antall lokale butikker. Opplevelsesbasert reiseliv og hotellnæringen med kurs- og konferansemarkedet drar opp veksten i

HAVBRUKSNÆRINGEN HAR, SAMMEN MED METALLINDUSTRIEN, UTVIKLET SEG TIL Å BLI HELGELANDSØKONOMIENS GRUNNFJELL.

sektoren. Samarbeid på tvers av reiselivsbedriftene og stadig utvikling av tilbudet innen opplevelser gjør at bransjen er i vekst.

TJENESTEYTING MOT BEDRIFTSMARKEDET

Den tredje største sektoren i regionen er tjenesteyting mot bedriftsmarkedet på Helgeland. Sektoren utgjør ca 1/5 av omsetningen på Helgeland. Dette er en bred og sammensatt sektor med stor betydning for konkurranseevnen for næringslivet. Tilgangen til tjenester lokalt er ofte med på å skape nye og konkurransedyktige løsninger.

HAVBRUK OG LANDBRUK

Havbruk- og landbruksnæringen er regionenes fjerde største sektor. Landbruk på Helgeland er preget av optimisme, ung satsning og fornying. Produksjon av gress, melk og kjøtt er grunnpilarene i landbruket på Helgeland.

Havbruksnæringen har, sammen med metallindustrien, utviklet seg til å bli helgelandsøkonomiens grunnfjell. Havbruksnæringens satsning på industrialisering, automatisering og økt innsats for å finne løsninger på de biologiske utfordringene i produksjonen, ventes å gi resultater og et godt grunnlag for videre vekst.

LetSea. Foto: Rune Nilsen

EN DRIVKRAFT FOR VEKST PÅ HELGELAND

HELGELAND SPAREBANK er Helgeland sin egen lokalbank, og det er på Helgeland vi satser. Som sparebank har vi en fantastisk mulighet til å kunne gi noe tilbake til den flotte regionen som vi er så stolte av å være en del av. Vi ønsker å være en drivkraft for vekst og samarbeid på Helgeland og gir derfor hvert år store deler av vårt overskudd tilbake til Helgeland gjennom gaver til allmenntilgitt og samfunnsnyttige formål over hele regionen. Gjennom vårt samfunnsengasjement har vi gleden av å bidra til bolyst, trivsel og økt aktivitet for store og små. På den måten gjør vi livet på Helgeland enda litt bedre å leve.

BANKENS GAVEVIRKSOMHET

Siden oppstarten av vår gavevirksomhet i 2007 har

banken gitt nærmere 200 millioner kroner i gaver til allmenntilgitt og samfunnsnyttige tiltak i hele denne regionen. Dette kommer mange lokalsamfunn, idrettslag, foreninger og barn og unge til gode, og det gir en drivkraft for vekst innen frivillighet, trivsel og bolyst. I sin gavepolitikk prioriterer banken barn og unges oppvekstsvilkår i bred forstand innenfor områder som:

- **Idrett og kultur, samt opplevelsesøkonomi**
- **Kunnskap og forskning, samt innovasjonstiltak**
- **Idretts- og kulturstipend**
- **Drivkraftprisen – en samfunnspris**

Disse satsingsområdene er på ulike måter hver for seg viktige for vekst og utvikling på Helgeland.

PROSJEKTET «FLERE FARGER» - var et av svært mange arrangement på Helgeland som mottok gavestøtte fra Helgeland Sparebank i 2019. Dette er en forestilling med barn og unge mellom 7 og 22 år med bakgrunn fra andre deler av verden, stort sett rekruttert fra asylmottak. Disse tar med seg musikk og dans fra sine hjemland og med lang trening og kyndig veiledning over flere måneder, ender det hele ut i en fantastisk forestilling under Smeltingedigelen Musikkfestival. Det er Smeltingedigelen Musikkfestival som er initiativtaker og i år gjennomførte de prosjektet i godt samarbeid med Lyngheim skole (mottaksskole), Rana Kulturskole, Sydsamisk Teater, Nordland Teater, Den kulturelle skolesekken (DKS), Rana Voksenopplæring, Hemnes Voksenopplæring, Vefsn kulturskole og Kraft dansestudio når prosjektet Flere Farger ble satt opp under festivalen i oktober 2019.

BANKENS GAVETILDELINGER I 2019

Idrett og friluftsliv er en del av vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for stedsattraktivitet. Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor.

Barn og unges oppvekstsvilkår har derfor høy prioritet i bankens gavetildeling. Vi vet at barn- og ungdomsårene har stor betydning for menneskers evne til å klare seg senere i livet, og på Helgeland er det mange frivillige lag og organisasjoner som legger ned et formidabelt arbeid for barn og unge. Det setter vi stor pris på og ønsker å være en aktiv medspiller og en god motivator gjennom utøvelsen av vår gavepolitikk.

Mange ulike typer lag og foreninger fikk dra nytte av bankens gavepolitikk i 2019. Festivalene på Helgeland blomstret og det ble oppført mange ulike konserter og tilstelninger gjennom hele året – veldig mange av dem med støtte fra bankens Gavefond. Nye fotballhaller, utbedring av skytebaner og anlegg, nye

kunstgressbaner, nye hoppbakker i Fageråsen og en videreutvikling av turstien og turtrappa på Vega, var bare noen få av mange allmenntilgitt og samfunnsnyttige prosjekter på Helgeland som mottok gavemidler fra bankens Gavestiftelse i 2019. Samlet sett ble det gitt gaver for over 18 millioner kroner fra bankens Gavefond og Gavestiftelse i dette året.

NÆRING, KUNNSKAP, FORSKNING OG UTDANNING

Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon og Helgeland Sparebank bidrar med sin gavepolitikk aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler, universitet, lokale kunnskapspark og næringsforeninger for å fremme lokal kompetanse og konkurransekraft. Vel 25 % av bankens samlede gavemidler er viet til næring, kunnskap, forskning og innovasjonstiltak siden oppstarten av gavevirksomheten i 2007. I 2019 tildelte blant annet banken gavemidler til Nordlandsforskning og deres gjennomføring av fire «Lytringer» ved Campus Helgeland, samt at det ble gitt økonomisk støtte til å gjennomføre Gründeruka på Helgeland.

Vegatrappa på Vega er et av mange turstiprosjekt som banken har gitt gavemidler til i 2019. Banken gir gjerne gavemidler til gode uteprosjekter som bidrar til å gjøre det enklere for oss alle og komme ut i den vakre naturen på Helgeland. Vegatrappa er 500 meter lang og har i alt sju tilrettelagte rasteplasser.

Så langt antar man at i overkant av 10 000 har gått til toppen av Ravnfloget, og at vel 3500 har gått deler av trappa. Halvparten av Vegas innbyggere har vært i trappa, og av disse har 80 % vært der flere ganger. I så måte kan man konkludere med at bankens gavebidrag til trappa og stien har vært med å skape økt interesse for friluftsliv på Vega, noe som også bidrar til bedrevfolkehelse. I tillegg blir trappa en svært god turistattraksjon i et område som allerede har utrolig mye flott å tilby sine turister. Et flott prosjekt for hele Helgeland.

Friluftsskolene på Helgeland har gjennom flere år mottatt gavestøtte fra banken. Støtten fra banken bidrar til at Friluftsskolene kan holde en lav kontingent slik at flest mulig barn og unge kan delta på skolene i løpet av sommeren. Gavebidraget gir også muligheter til noen gratisplasser. Bildet er fra en av Trollfjell Friluftsråd sine syv friluftsskoler for barn i alderen 10-13 år i kommunene; Brønnøy, Sømna, Vega, Vevelstad, Bindal og Leka.

IDRETTS- OG KULTURSTIPEND

Banken ønsker også å bidra til at unge talent innenfor idrett og kultur på Helgeland får oppmerksomhet og støtte til å satse videre på sitt talent. I 2019 fikk 8 unge idrettsutøvere og 4 kulturutøvere et stipend på 30.000 kroner hver fra banken. Det var god geografisk fordeling på stipendene, og det ble foretatt utdeling ved lokalbankene i både Brønnøysund, Sandnessjøen, Mosjøen og i Mo i Rana. Siden 2011 har nå hele 91 unge talenter på Helgeland mottatt dette stipendet. I kroner og øre har banken utbetalt 2 730 000 kroner i idretts- og kulturstipend i denne perioden.

DRIVKRAFTSPRISEN

Helgeland Sparebank har innstiftet samfunnsprisen «Drivkraft». Prisen tildeles en person eller en virksomhet som har utmerket seg gjennom sitt engasjement for enkeltpersoner, grupper eller lokalsamfunn som helhet.

I 2019 gikk Drivkraftprisen til kulturpersonligheten Stein Ivar Mortensen. Stein Ivar har vært en kultur-pådriver på Helgeland i en mannsalder. Han bodde tidligere i Mosjøen og har vært med på mange musikkprosjekter i Mosjøen og rundt omkring på hele Helgeland. Han har de siste 7-8 årene bodd på Dønna og er sterkt engasjert i mange prosjekter i HALD regionen, f.eks. Dønnesrosen, Helgeland Gitar og mye mer.

Stein Ivar har en veldig sterk «posisjon» i musikk/kulturmiljøet på Helgeland. Når Stein Ivar Mortensen samler kremen av musikere fra Helgeland til musikalske stunder, er det variert, vakkert, velspilt og velgjort materiale som serveres fra scenen.

Stein Ivar Mortensen fikk også Alstahaug Kommunes kulturpris i 2016.

**I 2019 FIKK ÅTTE UNGE
IDRETTSUTØVERE OG FIRE
KULTURUTØVERE ET STIPEND
PÅ 30.000 KRONER HVER
FRA LOKALBANKEN.**

12 unge idretts- og kulturtalent - fikk utdelt sine priser. Bildet er fra utdelingen på Mo like før jul 2019. Fra venstre:

- Nicklas Sundsvåg; fotball
- Oda Leiråmo; kombinert
- Sunniva Solhaug Rognan; dans
- Kaja Helen Remmen; skyting
- Marius Skevik Westgaard; karate

Stein Ivar Mortensen får her utdelt Drivkraftprisen for 2019. Prisen består av et kunstverk produsert av en lokal helgelandskunstner og et pengebeløp på 100 000 kroner som må doneres bort til et veldedig formål. Stein Ivar valgte å gi 75 000 kroner til prosjektet «Dønnesrosen» og 25 000 kroner til Grendelaget Glimt.

Stein Ivar får her utdelt både diplom og kunstverk, samt pengebeløp fra administrerende direktør, Hanne Nordgaard, og direktør for Personmarkedet, Dag Hugo Heimstad, under bankens Drivkraftkonferanse i august 2019.

ØKONOMISKE UTVIKLINGSTREKK 2019

ØKONOMIEN har gjennom 2019 vært preget av høy og økende internasjonal uro. Handelskrig mellom USA og Kina, økt konfliktnivå i Midtøsten, store strukturelle utfordringer for tradisjonell industri i Europa og usikkerhet knyttet til Brexit har satt sitt preg på året. I en ellers urolig verden har norsk økonomi greit seg relativt godt. Drevet av en sterk investeringsvekst i oljesektoren, men også sterk vekst i bedriftsinvesteringene kan veksten i fastlandsøkonomien komme på om lag 2,6 prosent, og en sysselsettingsvekst på 1,8 prosent.

GLOBAL UTVIKLING

Usikkerhetene i verdensøkonomien som preget 2018 har forsterket seg inn i 2019. På 18 måneder har gjennomsnittstollen på amerikansk import fra Kina økt kraftig, og Kina har på sin side svart opp med tilsvarende mottiltak. Dette har bidratt til at global handel falt med 1 prosent siste 12 måneder.

Større usikkerhet og uforutsigbarhet har redusert bedriftstilliten og investeringslysten på bred front, og færre investeringer fører i sin tur til å dempe produksjonspotensialet i økonomien. Det er grunn til å anta at disse usikkerhetene vil vedvare framover, og bidra til en fortsatt svak utvikling i global økonomi.

Avkjølingen av verdensøkonomien har på nytt blitt møtt med pengepolitiske lettelser over hele verden, og den gradvise normaliseringen av sentralbankenes rentesetting har snudd fra heving til nye kutt. Ved utgangen av november hadde 20 av 38 utvalgte land lavere styringsrente enn 6 måneder tidligere. Kraftig pengepolitisk stimulans har bidratt til at det økonomiske omslaget ikke er blitt enda kraftigere, men det videre handlingsrommet for sentralbankene er betydelig begrenset.

På tross av økt internasjonal uro og at man fortsatt er i den lengste vedvarende oppgangskonjunkturen i USAs historie, fortsetter amerikansk økonomi en god utvikling gjennom 2019. Utviklingen i USA er drevet av god vekst i husholdningenes konsum. Dette henger sammen med et sterkt og vedvarende oppsving i arbeidsmarkedet gjennom de siste ti årene. Sysselsettingsveksten har imidlertid avtatt noe, men ledigheten er ved utgangen av året fortsatt så lavt som 3,5%. Handelsuroen treffer også industrisektoren i USA, og gjennom 2019 har sysselsettingsveksten i industrien vært langt lavere enn tidligere, og veksten i industriproduksjonene er falt tilbake.

Etter en lang rekke økninger i styringsrenten fra

den amerikanske sentralbanken, har dempende inflasjonsutsikter og økt økonomisk uro bidratt til at sentralbankrenten er satt ned tre ganger gjennom 2019, til 1,75%.

I eurosonen har den svake aktivitetsutviklingen fra 2018 fortsatt også i 2019, med blant annet store utfordringer for europeisk industri. Økt proteksjonisme og Brexit skaper økt usikkerhet, og også europeisk eksport til USA blir møtt med økt toll. Tysk industriproduksjon var i oktober 2019, 6,2 prosent lavere enn ett år tidligere, og produksjonen av biler og transportmidler har falt med nesten 15 prosent. Dette gjør at Europas sterkeste økonomi ligger an til en årlig BNP vekst på svake 0,3 prosent. Arbeidsledigheten i eurosonen er om lag 7,5 prosent, og inflasjonen ligger på om lag 1,1-1,2 prosent.

Den Europeiske sentralbanken har videreført sin aktivt stimulerende pengepolitikk, og lanserte høsten 2019 en ny stimulanspakke, med rentekutt og nye sentralbankkjøp av verdipapirer. Det varsles både fra ECB og andre sentralbanker at finanspolitikken må ta støtte ansvar for å stimulere økonomisk vekst. Det finanspolitiske handlingsrommet er imidlertid begrenset da mange av landene fortsatt er preget av høy gjeld, mens land med finanspolitiske muskler er uvillige til budsjettunderskudd.

NORSK ØKONOMI

Hovedbildet er at et fortsatt går relativt godt i norsk økonomi gjennom 2019, og følger den oppgangskonjunktoren som har vedvart de siste tre år. Fastlands-BNP har vokst raskere en trend gjennom hele 2019, og ligger an til en årlig vekst på 2,6 prosent. Sysselsettingsveksten tiltok gjennom både 2018 og

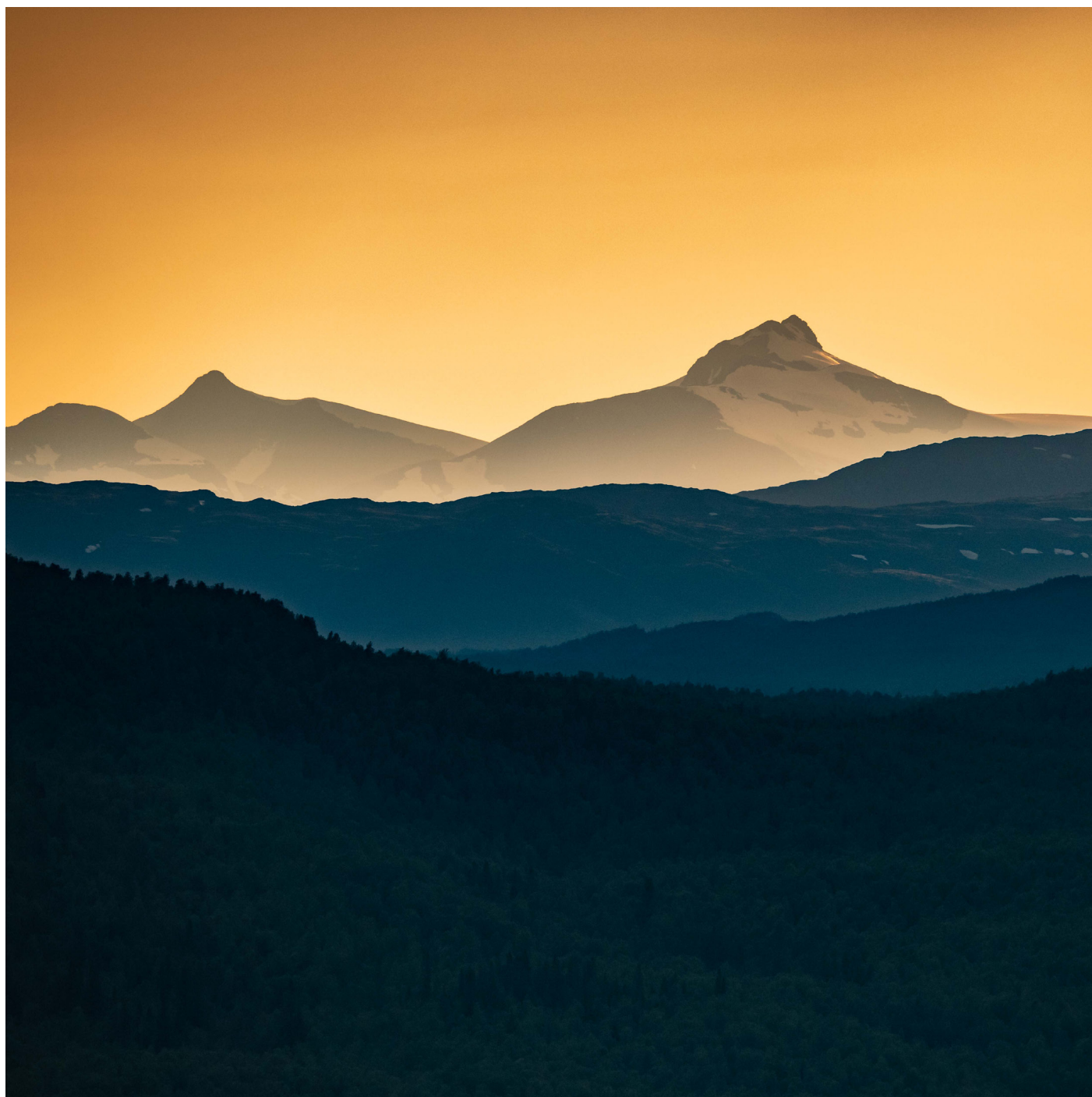
inn i 2019, selv om utviklingen har avtatt noe mot slutten av 2019. I Fastlands-Norge økte sysselsettingen med 32500 personer fra fjerde kvartal 2018 til tredje kvartal 2019, tilsvarende en vekst på 1,7 prosent. Arbeidsledigheten (AKU) ser ut til å ha flatet ut på 3,6 prosent, mens den NAV registrerte tall for helt ledige er 2,2 prosent av arbeidsstyrken.

Olje- og gassinvesteringene er anslått å øke med 14 prosent i 2019, og er en sterk driver til veksten. På tross av fallende verdenshandel har norsk eksport holdt seg godt oppe gjennom 2019. Eksporten av fisk har økt mye, og er ved utgangen av 2019 på et rekordhøyt nivå. De videre vekstutsiktene i norsk økonomi er imidlertid dempet. Indikatorer peker mot lavere vekst i investeringer, produksjon og eksport framover.

Husholdningenes forbruk har vokst relativt svakt gjennom 2019, og er med en vekst på 1,6 prosent klart svakere enn aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien for øvrig. Ifølge Finans Norges forventningsbarometer er husholdningenes framtidsutsikter noe lavere, primært grunnet lavere tro på landets økonomi. Husholdningenes sparelyst er økende, og forventningene til egen økonomi er noe styrket. Dette kan henge sammen med Norges Banks varsel om en flat utvikling i styringsrenten framover, etter at denne ble hevet til 1,5 i september.

Etter mange år med sterk vekst i boligprisene har vi siden 2017 sett en moderat og stabil vekst i boligmarkedet. Ved slutten av året var tolv månedersveksten i snitt 2,5 prosent, svakt over konsumprisveksten. Aktiviteten i boligmarkedet er fortsatt svært høy. Samlet sett indikerer dette et relativt stabilt og balansert boligmarked.

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP

Årsberetning 2019

Innledende kommentar 2019

Helgeland Sparebank er en selvstendig sparebank med klar målsetting om å være den ledende banken og en drivkraft for vekst på Helgeland. Helgeland Sparebank er den eneste banken med hovedkontor i regionen. Bankens sterke markedsposisjon kombinert med faglig kompetanse, konkurransedyktige priser og tilstrekkelig kapitaldekning gjør at banken er godt rustet til å møte konkurransen fremover. Banken har kontorer i 4 kommuner på Helgeland og er den 11. største sparebanken i Norge.

Hovedtrekk

- Godt resultat av ordinær drift. Resultat før skatt utgjorde 384 mill. kr., mot 185 mill. kr. i 2018.
- Utlånstap er redusert med 184 mill. kr
- 12 mnd. utlånsvekst -1,2 (5,2) %
- 12 mnd. innskuddsvekst 9,9 (1,6) %
- Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital) på 9,3 %
- Ren kjernekapitaldekning på 16,5 % og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 9,4 %
- Styret foreslår overfor bankens forstanderskap å utdele utbytte for 2019 på kroner 5,35 per egenkapitalbevis

Om Helgeland Sparebank

Historikk

Helgeland Sparebank ble dannet den 1. april 1977 ved sammenslutninger av de tidligere lokale sparebankene på Sør-Helgeland. Den 1. april 2005 ble dagens Helgeland Sparebank etablert ved fusjon med Sparebanken Rana. Sparebanken Rana var etablert gjennom sammenslutninger av lokale sparebanker på Nord-Helgeland.

I 2007 fikk banken konsesjon som verdipapirforetak. Banken etablerte sammen med andre banker Frende Forsikring i 2007. Fra 2007 startet banken salg av livsforsikring for Frende, og fra 2011 også salg av skadeforsikring for selskapet.

Helgeland Boligkreditt AS ble etablert i november 2008 som et heleid datterselskap av Banken. Selskapet fikk konsesjon som finansforetak i februar 2009 og ble etablert for å være Bankens foretak for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Forstanderskapet i banken fattet den 26. oktober 2010 vedtak om å konvertere deler av Bankens grunnfond til eierandelskapital ved utstedelse av egenkapitalbevis. De nye egenkapitalbevisene ble gitt vederlagsfritt til Sparebankstiftelsen Helgeland, som ble opprettet samtidig med konverteringen. Banken utstedte egenkapitalbevis for til sammen nesten 605 mill. kr. som ble overført til stiftelsen.

Banken og Helgeland Boligkreditt AS har vært ratet av ratingbyrået Moody's siden 2014.

Banken har sammen med to andre banker (Sparebanken Sogn og Fjordane og Gjensidige Bank) en omfattende

avtale med EVRY AS om leveranse av IT-tjenester. EVRY leverer en komplett portefølje av bankløsninger, som vil støtter banken i den videre satsingen på å utvikle gode digitale løsninger. Avtalen ble fornyet fra 1. januar 2020 og løper til 31. desember 2022. Avtalen har en opsjon, på forlengelse med ytterligere to år.

Visjon, forretningsidé og strategi

Banken har som visjon å være en drivkraft for vekst på Helgeland. Forretningsideen er å være en lønnsom og ledende lokalbank som bygger fremtidens Helgeland. Banken skal selge finansielle produkter og tjenester til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner tilknyttet Helgeland.

Banken har en strategisk målsetting om å opprettholde sin sterke markedsposisjon og være en aktiv støttespiller i utviklingen av regionen. Utlånsvirksomheten skal hovedsakelig være konsentrert om Helgeland. Banken skal være en attraktiv, positiv og utviklende kompetansearbeidsplass og skal tilstrebe en kjønnsmessig lik representasjon i styrende organer og ledelse.

Bankens mål er å gi eierne en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning. De to eiergrupperingene skal likebehandles. Inntil halvparten av overskuddet kan utbetales som utbytte og gaver. Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til bankens risikoprofil. Målet for egenkapitalavkastning er minimum 10 % (konsern).

Videre har banken har en målsetting om en ren kjernekapitaldekning på minimum 16,0 %, og en totalkapitaldekning på over 19,5 %, en årlig kostnadsvekst på maksimalt 1,0 %, en innskuddsdekning på minst 60 %, og en personmarkedsandelen på minst 60 % (på konsernnivå).

Konsernets virksomhetsområde

Virksomheten er i hovedsak konsentrert om tradisjonell bank- og finansieringsvirksomhet med tilhørende formidlingstjenester som salg av spare-, plasserings-, og forsikringsprodukter, samt leasing og salgspantlån. For å tilby et fullstendig finansielt tjenestespekter har banken samarbeids- og distribusjonsavtaler med Frende Forsikring AS, Norne Securities AS, Brage Finans AS, Enter Card AS, Balder Betaling (Vipps) og flere fondsforvaltningsselskaper. Banken har videre et tett samarbeid med REDE Eiendomsmegling AS, som er et eiendomsmeglerselskap som Banken eier sammen med Mo og Omegn Boligbyggelag og Mosjøen Boligbyggelag. REDE er samlokalisert med Banken. Banken har 4 kontorer i 4 kommuner på Helgeland og er den 11. største sparebanken i Norge. Konsernet betjener i hovedsak personmarkedet, næringsliv, lag/foreninger og offentlig sektor på Helgeland. Konsernet driver også eiendomsutleie gjennom sine datterselskaper og har strategisk eierskap i tilknyttede selskaper og produktselskaper.

ÅRSBERETNING

Datterselskaper

Helgeland Boligkreditt AS

Selskapet har konsesjon som kredittforetak med tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapets hovedformål er å tilby gunstige boliglån og å sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Daglig leder leies ut fra banken i 25 % stilling.

AS Sparebankbygg

Virksomheten består av å eie og drive utleie av lokaler i Storgt. 75 i Brønnøysund, hvor Banken er største leietaker. Selskapet er lokalisert i Brønnøy kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS

Selskapet driver utleie av fast eiendom med beliggenhet i Mosjøen, hvor Banken er største leietaker. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Utviklingsselskap AS

Helgeland Utviklingsselskap AS driver utleie av fast eiendom og kjøp og salg av fast eiendom. Selskapets kontor er lokalisert i Vefsn kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

ANS Bankbygg Mo

Virksomheten består av å eie og drive utleie av forretningslokaler i Jernbanegata 15 i Mo i Rana. Banken er største leietaker i bygget og banken eier 97,9 % av andelen i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Storgata 73 AS

Selskapet er et eiendomsselskap i Brønnøysund. Banken eier 53 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Strendene Utviklingsselskap AS

Selskapet er et eiendomsselskap i Sandnessjøen. Banken eier 100 % av aksjene. Selskapet har ingen ansatte.

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Invest AS er et investeringsselskap lokalisert på Helgeland, selskapet ble stiftet i 2011 som et resultat av en fusjon mellom ROI Invest AS og Helgeland Vekst AS. Selskapet har 2 ansatte. Banken eier 48,3 % av aksjene i selskapet.

REDE Eiendomsmegling AS

Selskapet er markedsledende innen eiendomsmeglingsbransjen på Helgeland og er Bankens samarbeidspartner. Banken eier 40 % av aksjene i selskapet. Selskapet har i dag 23 ansatte, hvorav 17 er eiendomsmeglere og 2 er eiendomsmeglerfullmektig med lang erfaring fra eiendomsmarkedet på Helgeland. REDE Eiendomsmegling AS har kontor i Bankens lokaler i Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund.

Produktselskaper

Frende Forsikring AS

Frende Forsikring består av selskapene Frende Livforsikring og Frende Skadeforsikring. Selskapet ble startet i 2007 og har

hovedkontor i Bergen. Banken har en eierandel på 7,9 % i morselskapet Frende Holding AS. De resterende andeler er eid av fjorten andre frittstående sparebanker.

Norne Securities AS

Norne Securities AS ble startet i 2008 og har etablert tre forretningsområder: netthandel, aksjemegling og corporate finance. Selskapet har hovedkontor i Bergen, og Bankens eierandel er 7,5 %. De resterende andeler eies av tretten andre frittstående sparebanker og Must Invest AS.

Brage Finans AS

Brage Finans AS er et finansieringsselskap med hovedkontor i Bergen, som ble startet i 2010. Foruten Helgeland Sparebank, som eier 8,6 %, har Brage Finans AS ni andre frittstående sparebanker med på eiersiden. Selskapet tilbyr tilpassede finansieringsprodukter med hovedvekt på leasing av alle typer driftsmidler, samt personbilfinansiering med salgspant.

Balder Betaling AS

Helgeland Sparebank har en eierandel på 6,9 %. Selskapet eies sammen med 14 andre sparebanker. Selskapet har en eierandel på 10,5 % i VIPPS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med de øvrige eierne.

Marked

Banken har sitt hovedmarked i de 18 Helgelandskommunene avgrenset av Saltfjellet i nord og grensen mot Trøndelag i sør. De største byene/tettstedene i markedet er Mo i Rana, Mosjøen, Brønnøysund og Sandnessjøen. Befolkningen i disse bykommunene omfatter ca. 60 % av befolkningen på hele Helgeland, som er ca. 78.600 innbyggere. Bankens største konkurrenter er SpareBank 1 Nord-Norge, DNB Bank ASA og Handelsbanken. I tillegg er Grong Sparebank etablert i Mosjøen.

Helgeland Sparebank har en sterk og ledende markedsposisjon innenfor personkundemarkedet, med en markedsandel på rundt 50 % av alle boliglånskunder på Helgeland. Konkurransen er betydelig i hele markedsområdet. Helgeland Sparebank tilbyr rådgivning og finansielle løsninger til sine kunder gjennom kompetente rådgivere. Banken har et stort distribusjonsnett på Helgeland, samt moderne løsninger for å betjene kunder i digitale kanaler. Banken har som mål at alle PM rådgivere skal være autoriserte finans rådgivere.

Helgeland Sparebank har også en sterk markedsposisjon overfor små- og mellomstore bedrifter, med en markedsandel på godt over 50 % på Helgeland. I landbrukssegmentet, som tradisjonelt er et lavrisikosegment, er banken ledende med en markedsandel opp mot 75 %. Bankens næringsportefølj består i det vesentlige av små og mellomstore bedrifter innen ulike næringer. Bankens rådgivere har spisskompetanse innen mange bransjer og tilbyr næringslivet profesjonell rådgivning. Bankens markedsområde er Helgeland. Kun unntaksvis følges gode bedriftskunder ut av regionen.

ÅRSBERETNING

Helgeland Sparebank er registrert i Foretaksregisteret med organisasjonsnummer 937 904 029. Besøksadressen for bankens hovedkontor er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Postadressen er Postboks 68, 8601 Mo i Rana. Telefonnummer er 75 11 90 00.

Eierstyring og selskapsledelse

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhet er innenfor lover og forskrifter, og i tråd med allmenne og anerkjente normer og standarder. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbeveiere, långivere, kunder, ansatte, ledelse, styringsorganer og samfunnet for øvrig.

Virksomhetsstyringen skal sørge for en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets risikostrategi og den overordnede styring av operasjonell risiko er styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikoprofil og risikoappetitt. Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse.

Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med den reviderte norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse, samt relevante prinsipper fra European Banking Authority anbefalinger på området. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med Norsk Anbefaling.

Det er i 2019 avholdt 14 styremøter i banken. Oppfølging av strategi, strukturendringer, risiko- og kapitalstyring, samt lønnsomhet har vært styrets fokusområder. Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egenevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i samsvar med lover og forskrifter, samt bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Medlemmene i risikoutvalget er Stein Andre Herigstad-Olsen (leder), Siw Moxness og Bjørn Audun Risøy. Medlemmer i revisjonsutvalget er Siw Moxness (leder), Stein Andre Herigstad-Olsen og Bjørn Audun Risøy. Medlemmer i godtgjørelsesutvalget er Stein Andre Herigstad-Olsen (leder), Bjørn Audun Risøy og Birgitte Lorentzen (ansatte-representant). Revisjonsutvalget har hatt 8 møter i 2019, risikoutvalget har hatt 6 møter og godtgjørelsesutvalget 2 møter.

En fylldigere redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Årsregnskap 2019

Regnskapsprinsipper

Helgeland Sparebank utarbeider konsernregnskapet og morbankens regnskap i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS). Konsernregnskapet fremkommer ved konsolidering av regnskapene til morbanken og datterselskapene. Nærmere beskrivelse av regnskapsprinsippene er gitt i noter til årsregnskapet.

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn. Banken har en pågående rettsvist i forbindelse med en overtatt eiendom. Det forventes ikke at dette vil påvirke resultatet vesentlig. Konsernet er for øvrig ikke involvert i rettsvister som vurderes å ha betydning for konsernets soliditet eller lønnsomhet. Styret kjenner ikke til forhold etter årsskiftet som har vesentlig betydning for årsregnskapet. Tallene det refereres til er konserntall med mindre det er angitt at de gjelder morbanken.

Hovedtrekk

Konsernet fikk et resultat før skatt på 384 (185) mill. kr.

Resultat etter skatt 305 (149) mill. kr gir en egenkapitalavkastning på 9,3 (4,6) %. Resultat per egenkapitalbevis er kr 10,7 (5,0).

Det foreslås en utdelingsgrad på 50 (41) % av utbyttegrunnlaget som gir et kontantutbytte på kr 5,35 (1,60) per egenkapitalbevis.

Nøkkeltall 31.12.19:

(sammenligning per 31.12.18)

- Nettorente 1,77 (1,74) %
- Kostnader i % av forvaltning 0,86 (0,88) %.
- Nedskrivninger på utlån i prosent av brutto utlån 0,24 (0,90) %
- Resultat pr EK-bevis utgjør kr 10,7 (5,0)
- 12 mnd utlansvekst -1,2 (5,2) %
- 12 mnd innskuddsvekst 9,9 (1,6) %
- Ren kjernekapitaldekning 16,5 (15,3) %
- Totalkapitaldekning 20,7 (19,3) %

Nettorenten

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble 602 mill. kr ved utgangen av året. Dette utgjør en økning på 36 mill.kr fra 2018. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble nettorenten 1,77 (1,74). Norges Bank satte opp styringsrenten i mars, juni og september 2019. Bankens renteendringer med virkning fra mai og august og november har gitt positiv effekt på nettorenten. Økt Nibor har gitt høyere innlånskostnader.

Gjennom Helgeland Boligkreditt AS har konsernet tilgang til lavere innlånskostnader gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Et høyere volum obligasjoner med fortrinnsrett i boligkredittforetaket har bidratt til økt rentenetto i kroner.

ÅRSBERETNING

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter i kroner ble 100 (90) mill. kr. Av inntektene utgjør provisjon fra skade og livsforsikring 33 (32) mill. kr. I dette inngår en engangsutbetaling på 2,5 mill. kr. tilknyttet lønnsomhetsbonus fra et produktselskap. Breddesalg med fokus på forsikring og leasing vil fortsatt være et satsningsområde for banken. Netto provisjonsinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble 0,30 (0,28) %.

Netto resultat fra finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle investeringer ble 34 mill. kr, som er en reduksjon på 14 mill. kr sammenlignet med 2018. Inntekter fra tilknyttede selskaper er redusert med 29 mill. kr og utgjør totalt 21 (50) mill. kr. Utbytte fra Frende Holding AS er inntektsført med 16 (5) mill. kr, og datterselskapet Helgeland Utviklingsselskap AS er nedskrevet med 6 mill. kr.

Andre driftsinntekter

Andre inntekter ble 5 (16) mill. kr som er en reduksjon på 11 mill. kr sammenlignet med 2018. Endringen skyldes gevinst ved salg av bygninger i 2018.

Driftskostnader

Samlede driftskostnader ble 293 (286) mill. kr. Økningen er i hovedsak relatert til lønn og administrative kostnader og avskrivninger. Banken har avvirket to mindre kontor med virkning fra 1. november 2019. Etter dette har banken fire kontor, ett i hver av de fire byene på Helgeland.

Det har pågått et større prosjekt der det ses på nye løsninger for egne banklokaler. Dette er en prosess der alle bankes ansatte er involvert. Som en del av gjennomføringen av forprosjektet har banken leid inn ekstern kompetanse.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble kostnadene 0,86 (0,88) %, mens kostnader målt mot inntekter ble 39,5 (39,7) %.

Bankens sykefravær har gått litt opp, og ble på 4,4 (4,1) %.

Resultatførte nedskrivninger på engasjement

Nedskrivninger hittil i år er utgiftsført med 65 (249) mill. kr. Utgiftsførte nedskrivninger er et resultat av modellnedskrivninger og individuelle nedskrivninger på engasjementnivå. Nedskrivninger i prosent av brutto utlån utgjør 0,24 (0,90), og ligger ved utgangen av 2019 på et nivå som klassifiseres som normalt.

Balanseutviklingen (konsern)

Forvaltningskapitalen utgjør 34,0 (33,0) mrd. De siste 12 månedene økte forvaltningskapitalen med 1.099 (1.119) mill. kr eller 3,3 (3,5) %.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen viser hvordan Helgeland Sparebank har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Den er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter, investerings- og finansieringsaktiviteter. Høyere verdipapirbeholdning er i hovedsak finansiert med økte innskudd.

Likviditetsbeholdningen er redusert med 295 mill. kr siden begynnelsen av året.

Rentebærende verdipapirer

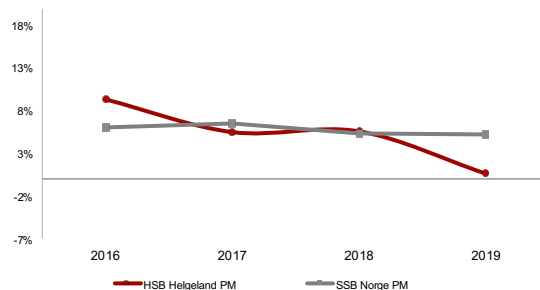
Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer per 31.12.19 var 4.904 (3.799) mill. kr. Durasjon portefølje er 1,5 (2,0) år. 98,9 % av porteføljen er ratet A- eller bedre. 98,7 % er OMF (Obligasjoner med fortrinnsrett) eller stats-/kommunegaranterte obligasjoner.

Engasjement

Ved utgangen av året utgjorde brutto utlån 27.665 mill. kr. Samlet 12 månedsvest ble negativ med -340 (1.604) mill. kr, eller -1,2 (5,2) %.

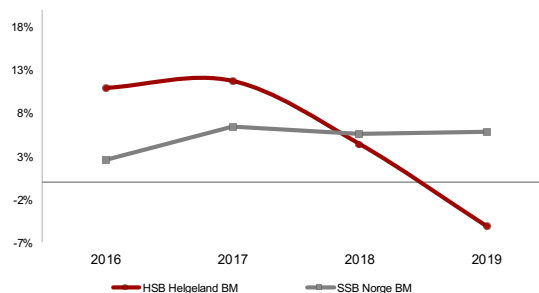
82,0 (82,5) % av konsernets utlån er lånt ut til kunder på Helgeland. Av brutto utlån utgjør 18.773 mill. kr eller 67,9 (66,6) % lån til personkunder, hvorav 7.600 mill. kr er overført til bankens boligkreditselskap.

Utlånsvekst i % PM (12 mnd)

12 mnd. veksten i personmarkedet ble 124 (989) mill. kr eller 0,7 (5,6) %.

Utlånsvekst i % BM (12 mnd)

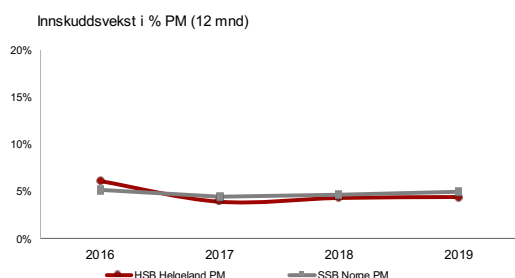
I bedriftsmarkedet ble 12 mnd. Veksten -464 (395) mill. kr eller -5,0 (4,4) %. Nedgang i konsernets vekst i BM skyldes en styrt balanseoptimalisering mot slutten av året.

Innskudd fra kunder

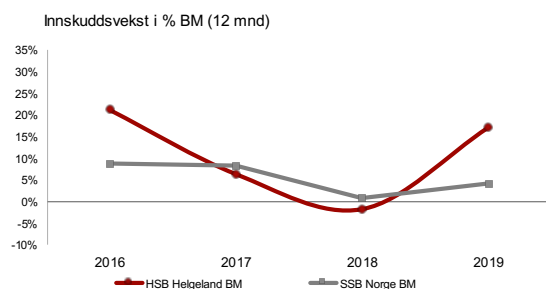
Ved utgangen av kvartalet utgjorde kundeinnskuddene 18.959 mill. kr. Innskuddene har de siste 12 månedene økt med 1.711 (276) mill. kr, eller 9,9 (1,6) %.

ÅRSBERETNING

Bankens innskuddsvekst er på nivå med nasjonale tall for personmarkedet.

Konsernet har en stabil og lokal innskuddsmasse, 89,0 (90,2) % er innskudd fra kunder på Helgeland. 12 mnd. veksten i personmarkedet ble 439 (411) mill. kr eller 4,4 (4,3) %. Av totale innskudd på 18.959 mill. kr er 10.306 mill. kr eller 54,4 (57,2) % innskudd fra personkunder. I bedriftsmarkedet er innskuddene de siste 12 mnd. økt med 1.272 (-135) mill. kr eller 17,2 (-1,8) %. Høyere innskuddsvekst enn utlånsvekst har resultert i en økt innskuddsdekning, som ved utgangen av 2019 ble på 68,5 (61,6) %.

Finansiering

Innskudd fra kunder er en viktig finansieringskilde for banken. Volumforskjellen mellom utlån og innskudd er finansiert i det norske penge- og verdipapirmarkedet. Samlet kapitalmarkedsfinansiering utgjorde 10.326 (11.502) mill. kr. Konsernet har langsiktig finansiering. Ved utgangen av kvartalet var andel innlån med gjenværende løpetid over ett år 97,3 (92,2) %. Gjennomsnittlig gjenværende løpetid for gjeldspapirene var 3,0 (2,9) år. Måltall for konsernet er en durasjon over 2,5 år. Durasjonen i boligkredittselskapet er noe høyere med 3,4 år.

Banken tilrettelegger løpende for overføring av godkjente boliglån til det heleide boligkredittforetaket. Volumet har økt fra 7.385 mill. kr per 31.12.18 til 7.600 mill. kr per 31.12.19. Banken har satt en maksimal grense for overføring av lån til Helgeland Boligkreditt på 35 % av brutto utlån og 50 % av brutto utlån PM ved utgangen av 2019. Per 31.12.19 er overføringsgrad henholdsvis 27,5 % og 40,6 %.

Rating

Helgeland Sparebank er ratet av Moody's. Bankens rating er A3 med «stable outlook». Obligasjoner utstedt av Helgeland Boligkreditt AS er ratet av Moody's med Aaa.

Egenkapitalbevis – HELG

Ved utgangen av året har banken 2.316 egenkapitalbevisiere. De 20 største eier 77,3 % av eierandelskapitalen. Av dette eier Sparebankstiftelsen 35,0 %.

Antall utstedte egenkapitalbevis er 20.871.427. Per 31.12.19 eide banken 10.342 egne egenkapitalbevis. Disse er anskaffet via Oslo Børs til markedspris. Kursen på HELG var per 31.12.19 på kr 84,00. Dette er økning på kr 14,50 fra utgangen av 2018.

Utbyttepolitikk

Gjeldende utbyttepolitikk ble sist vedtatt i styret høsten 2019.

Utbyttepolitikken lyder som følger:

Helgeland Sparebank sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbevisierne en tilfredsstillende samlet avkastning i form av utbytte og verdistigning.

Overskuddet vil bli fordelt mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

Halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet¹ kan utbetales som utbytte, og tilsvarende halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningsfondet og grunnfondet.

Konsernets egenkapitalutvikling og soliditet vil bli tillagt vekt ved fastsettelse av utbyttensnivå. Det samme vil forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, eksterne rammebetingelser og konsernets behov for kjernekapital.

Disponering av resultat i morbanken

Morbankens resultat etter skatt ble 304 mill. kr. Korrigert for endring fond for urealiserte gevinster og renter på fondsobligasjoner, ble utbyttegrunnlaget på 294 mill. kr.

Forslag til overskuddsdisponering:

Utdelingsgrad 50 (41) %.

Utbyttemidler

- 112 millioner kroner i kontantutbytte, tilsvarende kr 5,35 per EK-bevis
- 35 millioner kroner til gavefond / gavestiftelse

Styrking av egenkapitalen

- 112 millioner kroner til utjevningsfond, som tilsvarer kr 5,35 per EK-bevis
- 35 millioner kroner til grunnfondet

Utbytte utbetales til de egenkapitalbevisierne som er registrert som eiere per 26.03.20. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte den 27.03.20.

¹ Utbyttegrunnlaget

ÅRSBERETNING

Risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyringen støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner, og skal bidra til å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Det vil likevel kunne oppstå uventet tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med beregningsmodeller. Dette er oppsummet i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne/vilje til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.
- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta
- Operasjonell risiko: risiko for tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.
- Compliancerisiko: Risiko for ikke å etterleve regulatoriske krav og interne rutiner/retningslinjer
- AHV risiko: Risiko for ikke å ikke etterleve lov og forskrift for anti hvitvask- og terrorfinansierings, eller ikke etterleve internt regelverk med hensikt å oppfylle lovens krav.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom risikostrategi, overordnede retningslinjer operasjonell risiko, periodisk måling og rapportering av fastsatte styringsmål i alle forretningsområder, retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som omfatter kredittrisiko, og konsernets finansstrategi som dekker likviditetsrisiko og markedsrisiko. Banken har kredittutvalg og finansutvalg for styring og oppfølging av risiko i tråd med styringsrammer og fullmakter gitt av styret.

Bankens risikostyringsenhet utgjør seks årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør ett årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner årlig intern revisors instruks og arbeidsplan. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen, og eksponeringen av denne, styres gjennom kredittstrategi, kredittpolicy, kredittrutiner, og bevilgningsreglement. Kredittpolicy, kredittrutiner og bevilgningsreglement ble oppdatert oktober 2019, og gjelder

fra 1.1.2020. Kredittstrategien er vedtatt for en treårsperiode med årlige vurderinger. Gjeldende strategi fra 1.1.2020 ble vedtatt av styret november 2019. Strategien på kredittområdet er utledet fra den overordnede strategien, og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement og antall av disse, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger. Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret, i tillegg til en årlig porteføljegjennomgang.

Utviklingen i kredittrisiko følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen bransjevis og geografisk, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for engasjementene. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av aksjoner og handlingsplaner for oppfølging av låntaker, og som i 2019 ble intensivert og oppdatert gjennom konkrete misligholdsrutiner. Misligholdsoppfølgingen rapporteres periodisk til styret.

Samlet kapitalbehov for kredittrisikoen fremkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kredittrisiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsp porteføljen er etablert, etterleves og rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsp porteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkningen på solgte eneboliger på Helgeland gjennom 2019 har vært svakt stigende. Boligutbyggingen i 2019 har for hele Helgeland vært svak/moderat med få igangsatte boligprosjekter hva gjelder både leilighets- og eneboligbygging.

Risikoen i bedriftsmarkedsp porteføljen anses som moderat, og porteføljen misligholdte og tapsutsatte engasjement er vurdert som lav. Netto utlån til bedriftsmarkedet ble redusert i 2019 med NOK 464 mill. kr. Banken gjorde en strategisk vurdering iht. nye kapitaldekningskrav, og reduserte utlånsporteføljen i bedriftsmarkedet bl.a. med avvikling av to større bedriftsengasjement.

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån. Motverdien utgjorde 89 mill. kr. pr. 31.12.19. Porteføljen er fordelt på et mindre antall kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisikoen i denne porteføljen er lav.

Banken har i 2019 videreført årlig validering av modellen for beregning av gruppenedskrivning basert på egne scoremodeller. Modellen baserer seg på sannsynlighet for mislighold og tapsgrad gitt at et engasjement går i mislighold. Scoremodellene benyttes av flere andre sparebanker som samarbeider om validering og eventuell justering av parameterne. Valideringen viser at scoremodellene er tilfredsstillende og at den differensierer

ÅRSBERETNING

godt mellom kundene. Beregningen av nedskrivningene gjøres iht. IFRS 9.

Kostnadsførte nedskrivninger på utlån ble 65 mill. kr. i 2019, mot 249 mill. kr. i 2018. Nedskrivningene vurderes som normale, og utgjør 0,24 (0,90) % av brutto utlån. Sum netto misligholdte (>90 dager) og tapsutsatte engasjement utgjorde NOK 297 (333) mill. kr., som tilsvarer 1,1 (1,2) % av brutto utlån.

Med bakgrunn i Finanstilsynets utlånsforskrift og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjement. Det er fokus på og regelmessige gjennomganger av god kredittpraksis og kvalitet i kredittarbeidet. Herunder oppfølging og kontroll av kundeporteføljene. Etterlevelse gjennom enkeltsaker sikres gjennom kredittutvalget, ledernes nøkkellkontroller, og arbeidsfordelingen mellom rådgivere og depot. For bedriftsmarkedet sikres styring og overvåking gjennom løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne, og sikkerhetsvurderinger. Dette gjennom månedlig og kvartalsvis gjennomganger. For overvåking og utvikling i personmarkedsporteføljen foretas kvartalsvis analyser av bonitet på ny innvilgede lån, og på halvårsbasis av totalporteføljen.

Tett oppfølging av større bedriftskunder og bransjevis overvåking av misligholdssannsynlighet er prioriterte fokusområder. Ved utgangen av 2019 hadde banken ett engasjement som samlet sett var ut over 10 % av ansvarlig kapital, med 10,6 %.

Likviditetsrisiko

Banken skal til enhver tid ha tilstrekkelige likvide midler til å møte forpliktelser ved forfall, samt å ha en likviditetsstrategi som sikrer tilgang til tilstrekkelig langsiktig finansiering. Banken skal benytte seg av de vanlige innlånskildene i markedet for å optimalisere en diversifisert innlånsstruktur.

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko. Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret

Bankens likviditetsreserve består hovedsakelig av rentebærende verdipapirer utstedt av solide utstedere. Banken tilfredsstiller LCR/NSFR (liquidity coverage ratio/net stable funding ratio) i henhold til gjeldende regler.

Overvåking og måling av likviditetssituasjonen baseres på ulike stresstestscenarier som tar hensyn til både markedsspesifikke og bankspesifikke hendelser. Banken hadde LCR på 197 (128) % ved årsslutt. NSFR ble ved utgangen av året 154 (140) %.

Det er stilt sikkerhet i bankens eiendeler (obligasjoner) for låneopptak i Norges Bank på til sammen 525 (545) mill. kr. som i sin helhet er ledig ved årsskiftet.

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for langsiktig finansieringsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital, i tillegg til regulatoriske krav til LCR og NSFR.

Styret har også fastsatt at andel langsiktige innlån skal utgjøre minst 70 % av samlede innlån. Andelen langsiktig finansiering har i hele 2019 vært godt innenfor ramme.

Banken har likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de siste årene gradvis tilpasset likviditetsbufferne til kravene i henhold til Basel III. Pr 31.12.19 utgjorde likviditetsbufferkapitalen 16,8 (12,9) % av forvaltningskapitalen. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende. Innskuddsdekningen er et viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisikoen, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt et minstekrav til innskuddsdekning på 60 %. Dette kravet var innfridd gjennom hele 2019.

Helgeland Boligkreditt AS er blitt en stadig viktigere finansieringskilde for konsernet. Helgeland Boligkreditt AS har gradvis økt sin aktivitet og har de siste 11 årene utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett i markedet. Fastsatt maksimal grense for overføring av lån til Helgeland Boligkreditt er p.t. på 35 % av brutto utlån og 50 % av brutto utlån PM. Ved utgangen av 2019 var overført utlånsvolum innenfor disse rammene. Overdekningen i sikkerhetsmassen (utlån i forhold til utestående obligasjoner) i selskapet anses å være god, og var på 17 (19) % ved utgangen av året. Gjennomsnittlig belåningsgrad var på 57 (56) %.

Markedsrisiko

Det samlede markedsrisikonivået består i hovedsak av aksje-, rente-, valuta, eiendom-, kredittspread-, og eierrisiko.

Styret har vedtatt en strategi for markedsrisiko som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt konkrete rammer for rente-, kredittspread- og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Bankens likviditetsreserver består hovedsakelig av rentebærende verdipapirer som kvalifiserer innenfor regelverket til LCR. Papirene består for det meste av likvide 0/10/20 % – vektete papirer. Verdipapirene er primært basert på FRN (floating-rate note) struktur og har således en lav renterisiko. Kredittdurasjonen på hele porteføljen skal være innenfor 2,5 år. Fullmaktsrammer sikrer god diversifisering og begrensnings av evt. motpartsrisiko.

Bankens utlån til kunder og innskudd fra kunder er hovedsakelig basert på flytende rentebetingelser. Likeså er bankens likviditetsportefølje. Bankens innlånsportefølje består av både FRN-baserte lån, men også lån til fast rente. Renterisikoen på fastrente innlån begrenses ved hjelp av rentebytteavtaler.

ÅRSBERETNING

Banken påtar seg kredittspreadsrisiko, i første rekke gjennom forvaltning av rentebærende verdipapirer i bankens likviditetsportefølje. Porteføljen består i hovedsak av verdipapirer utstedt av norske banker, boligkredittforetak, kommuner, stat og ikke finansielle foretak. Kredittspreadsrisikoen er innenfor styrevedtatte rammer.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler. Renterisikoen er på et lavt nivå.

Konsernet har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre en tilfredsstillende likviditetsbufferkapital. Det stilles krav til utsteders rating. I tillegg er det fastsatt en maksimal ramme for durasjon på den rentebærende verdipapirportefølje, samt at sammensetningen skal være diversifisert mellom ulike bransjer og typer utstedere.

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper, produktselskaper og et lokalt investeringsselskap. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene vurderes å være moderat. Banken har ingen aktiv eiendomsforvaltning og eksponering i eiendom er knyttet til eiendommer som benyttes i virksomheten, evt. overtatte eiendommer som skal avhendes.

Valutarisiko

Helgeland Sparebank er ikke valutabank, og konsernet har ingen aktive valutaporteføljer eller valutabeholdning utover eurobeholdning i minibanker. Konsernets valutarisiko er derfor ubetydelig.

Operasjonell risiko

God intern kontroll og kvalitetssikring er en forutsetning for tilfredsstillende håndtering av operasjonell risiko. Styringsdokumentene og kontrollsystemene er bygget opp for å ivareta effektiv drift, risikokontroll, fornuftige forsiktighetshensyn, korrekt finansiell- og ikke finansiell informasjon, overholdelse av lover og retningslinjer, og interne retningslinjer og strategier.

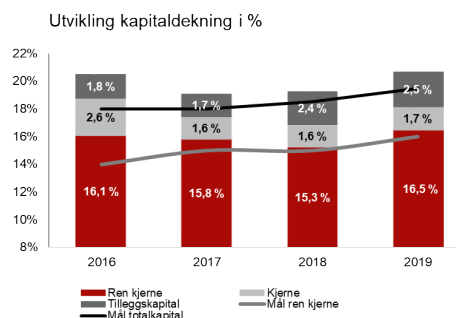
Det gjennomføres risikovurdering på alle nivå. Risikovurderingen dokumenteres og gir også oversikt over prosess og nøkkelkontroller i de operative funksjonene. Fokus på system og prosesser i de operative funksjonene bidrar til stadig økt fokus på kvalitet og effektivitet, så vel som målrettet drift i konsernet. Operasjonell risiko måles ved vurdering av operasjonelle hendelser tilordnet definerte tapshendelseskategorier og for oppsummerte avvik avdekket gjennom rutinemessig kontroll. Operasjonell risiko kvantifiseres ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko. Dette summeres opp i krav om å holde noe ansvarlig kapital som sikkerhet for framtidig forventede tap, som konsernet kan bli påført som følge av operasjonell risiko. Vurdert ut fra organisasjonens kompetanse, organisering og ansvarsdeling, samt konsernets inntjening og soliditet, mener styret at konsernets samlede risikoeksponering er forsvarlig.

Compliance

Styret legger avgjørende vekt på at driften skal innrettes i tråd med gjeldende lover og regler, og at interne regler og retningslinjer skal følges. Økte regulatoriske krav vies stor oppmerksomhet. Compliance er derfor tilført økte ressurser.

Soliditet

Netto ansvarlig kapital ved utgangen av 2019 utgjorde 3.723 mill. kr, herav fondsobligasjon med 299 mill. kr og ansvarlig lån med 451 mill. kr. Konsernet har en ren kjernekapitaldekning på 16,5 (15,3) %, Kjernekapitaldekningen ble 18,2 (16,9) % og totalkapitalen 20,7 (19,3) %.

Tallene inkluderer en forholdsmessig konsolidering av samarbeidende grupper, som for Helgeland Sparebank gjelder Brage Finans. Det lovbestemte minstekravet til ren kjernekapitaldekning er på 12,5 %. Banken har et Pilar 2 tillegg på 2,2 %. Konsernets kapitalkrav inkludert Pilar 2 tillegg utgjør dermed 14,7 %. Konsernet har et kapitalmål for ren kjernekapitaldekning på minimum 16,0 % og totalkapitaldekning på over 19,5 %.

Helgeland Sparebank benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen.

Konsernets uvektede kjernekapital (leverage ratio) utgjorde 9,4 (9,2) % ved utgangen av året. Minstekravet er nå fastsatt til 5 % for ikke systemviktige banker.

Datterselskaper

Helgeland Boligkreditt AS (100 %)

Resultat etter skatt ble 49,6 (52,7) mill. kr for 2019 og egenkapitalen pr 31.12.19 er 597 (601) mill. kr.

AS Sparebankbygg (100 %)

For 2019 ble resultat etter skatt -0,4 (0,0) mill. kr og egenkapitalen ved årsskiftet var på 0,5 (0,9) mill. kr.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS (100 %)

Resultatet etter skatt i 2019 ble 0,7 (0,5) mill. kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 7,5 (6,8) mill. kr.

Helgeland Utviklingsselskap AS (100 %)

Resultat etter skatt i 2019 var på -1,3 (-1,8) mill. kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 4,7 (6,0) mill. kr.

ANS Bankbygg Mo (98 %)

Resultat etter skatt i 2019 ble 0,8 (0,4) mill. kr, og ved årsskiftet var egenkapitalen på 47,3 (47,1) mill. kr.

ÅRSBERETNING

Strendene Utviklingsselskap AS (100 %)

Resultat etter skatt i 2019 ble -2,4 mill. kr, og egenkapitalandel 11,2 (-1,0) mill. kr. Selskapet er tilført egenkapital i 2019.

Storgata 73 AS (53 %)

Resultat etter skatt i 2019 ble 0,7 (0,7) mill. kr, og egenkapitalandel 5,0 (4,9) mill. kr.

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Resultatandel per 31.12.19 var på 20 (50) mill. kr og egenkapitalandelen var 364 (367) mill. kr. (Foreløpig regnskap NGAP i Helgeland Invest er omarbeidet ihht IFRS).

REDE Eiendomsmegling AS (40 %)

Resultatandel per 31.12.19 var på 1 (0) mill. kr og egenkapitalandelen var 15 (14) mill. kr.

Samfunnsengasjement

Vår visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland er et uttrykk for at våre verdier og handlinger er forankret i et tydelig samfunnsengasjement. Vi er en samfunnsaktør som skal være en drivende kraft og medspiller i lokalsamfunnet som vi er en del av, både innen kulturliv, idrett, talentutvikling, undervisning, forskning og næringsutvikling.

Vi henter motivasjon fra våre kunder og våre samarbeidspartnere gjennom tett dialog, læring, oppfølging og vi bidrar med økonomisk støtte til hundrevis av aktiviteter hvert eneste år. Barn og ungdom er samfunnets viktigste ressurs, og vi har fokus på alt som skaper en meningsfull og innholdsrik oppvekst for barn og ungdom. For Helgeland Sparebank er både privat, offentlig og frivillig sektor på Helgeland viktige partnere i arbeidet med å gjøre Helgeland til et livskraftig samfunn for alle.

Som lokal sparebank bruker vi betydelige deler av overskuddet til allmennyttige formål. I 2019 delte banken ut gaver for over 18 mill. kr til glede og nytte for store og små på Helgeland. Helgeland Sparebank har over mange år satset offensivt på å vise samfunnsansvar gjennom å gi bidrag til allmennyttige og samfunnsnyttige formål, og bankens gavefond og gavestiftelse har siden 2007 tildelt økonomiske bidrag på ca. 200 mill. kr til allmennyttige og samfunnsnyttige formål på Helgeland. I 2019 avsatte banken 35 mill. kr av bankens overskudd til allmennyttige formål.

Idrett og friluftsliv er en del av vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for bolyst og gode opplevelser. Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor. Barn og unges oppvekstvilkår har derfor høy prioritet i bankens gavetildeling. I tillegg bidrar Sparebankstiftelsen Helgeland med betydelige gavetildelninger. Stiftelsen kapital er tilført fra banken.

Helgeland er rik på naturressurser som alltid vil være en viktig premiss for framtidig verdiskaping og utvikling. Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon og Helgeland Sparebank bidrar aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler

og universitet for å fremme lokal kompetanse og konkurransekraft. Samlet sett har Helgeland Sparebank bidratt med over 50 mill. kr til kunnskap og forskning på Helgeland.

Etikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig. Helgeland Sparebank vektlegger at de ansatte har høy etisk standard. De etiske retningslinjene er en del av personalhåndboken, og gjøres kjent for alle nyansatte. De etiske retningslinjene er under omarbeiding og oppdatering, de nye vil bli behandlet av styret tidlig i 2020.

Medarbeidere og arbeidsmiljø.

Helgeland Sparebank hadde ved årsskiftet 154 ansatte fordelt på våre 4 kontor. Dette utgjør 148 årsverk inkludert vaktmestere og kantineansatte. Styret er opptatt av at banken skal ha et godt arbeidsmiljø. Bankens medarbeidere, deres trivsel, lokalkunnskap og kompetanse er et av bankens viktigste konkurransefortrinn.

Ansattes trivsel måles gjennom ulike typer undersøkelser. I 2019 gjennomførte vi den store arbeidsmiljøundersøkelsen. Det gir banken muligheten til å sammenligne resultater med andre bedrifter både i og utenfor finans. Det var et fall på samtlige hovedindikatorer engasjement, endringsvillighet og gjennomføringsevne, fra sist måling i 2017. Banken er nå på nivå med finansbransjen, men har igangsatt tiltak for å løfte og holde trivselen til de ansatte på et høyt og akseptabelt nivå.

Helgeland Sparebank er en veletablert Inkluderende arbeidslivsbedrift, med gode rutiner og kultur for oppfølging av ansatte. Lederne følger opp sine ansatte digitalt og i fysiske møter. Vår målsetting er 97 % nærvær, der ikke noe fravær skal være arbeidsrelatert. Det samlede sykefraværet i 2019 ble 4,4 %, noe som gir et nærvær på 95,6 %. Det er under måltallet, og sykefraværet er noe høyere enn i 2018 da det ble 4,1%. Fraværet er i all hovedsak medisinsk betinget langtidsfravær.

Autorisasjoner og godkjenninger som både AFR, GOS og Kreditt PM er med på å styrke kompetansen i rådgivermiljøene. Det er besluttet at alle i kundefront i privatmarkedet skal være autorisert, banken er i gang med dette kompetanseløftet. AIP (autorisasjon på personforsikring) er ny i 2019. Rådgivere i privat- og forsikringsmiljøene er kommet godt i gang med autorisasjonene. Bankens bedriftsavdeling er i løpet av 2019 omorganisert og tilført ny kompetanse for å kunne møte kunder i ulike kategori og størrelse med rett kompetanse og tilstrekkelig kapasitet. Bankens ledere har i løpet av 2019 gjennomført et ettårig lederutviklingsprogram, et konkret resultat av programmet er en Lederplattform for alle bankens ledere med personalansvar. Etterlevelsen av denne er viktig i framtidig ledelse av banken. Enklere tilgang til ny læring og oppdatering av eksisterende kunnskap er viktig for banken ansatte, en «Digital Skolesekk» har derfor vært under utvikling i løpet av året. Den «digitale skolesekken» ble lansert i begynnelsen av februar 2020.

Likestilt arbeidsliv er et sentralt fokusområde som har mål og tiltak på tre sentrale områder, inkluderende arbeidsmiljø, likelønn og rekruttering. Gjennom prosjektarbeidet i 2019 ble

ÅRSBERETNING

det avdekt forskjeller i lønn mellom kjønn, og mangel på rekruttering av kvinnelige ledere. Banken har utarbeidet konkrete tiltak for å redusere lønnsforskjeller og kjønnsbalanse i ledende stillinger.

I bankens forstanderskap er det 25 medlemmer inkludert leder, hvorav 10 kvinner og 15 menn. I bankens styre er det 8 faste medlemmer, hvorav 4 kvinner og 4 menn. Bankens ledergruppe består av 6 medlemmer, hvorav 2 er kvinner og 4 er menn.

Korrupsjon og interne misligheter

I arbeidet med å forebygge uønskede hendelser er det etablert rutiner og tiltak på flere områder. Det gjennomføres rutinemessige kontroll handlinger for å avdekke eventuelle misligheter. På personalområdet er arbeidet med å forebygge ran- og andre trusselsituasjoner stadig like aktuelt, selv om ansatte ikke håndterer kontanter i det daglige. Banken har et system for melding av uønskede hendelser i rutine for varsling, og i avvikssystemet på HMS området. Personal-, leder og HMS håndbøkene er gjort tilgjengelig for alle ansatte. Viktig informasjon for å håndtere kritiske situasjoner er lett tilgjengelig. I 2019 er det gjennomført opplæring og rutinegjennomganger for å gjøre de ansatte mer bevisst på risikoer tilknyttet på IT, ran og andre trusselsituasjoner.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Helgeland Sparebank arbeider systematisk for å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet. Hvitvaskingsrutinen ivaretar at bankens hvitvaskingspolicy er i tråd med de lover og regler som gjelder. Bankens ansatte er bredt involvert i opplæring knyttet til identifisering av mulig hvitvasking- og terrorfinansieringsforsøk. Det er gjennomført e-læring på antikorrupsjonsområdet og GDPR (General Data Protection Regulation) i Finanssektoren, og nanolæring på datasikkerhet og GDPR generelt. Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til bankens profesjonalitet og redelighet. Mistenkelige transaksjoner håndteres og rapporteres til Økokrim dersom aktuelle kriterier er oppfylt. Banken har gjennomført tiltak for å sikre etterlevelse av gjeldende instruksjoner og rutiner, blant annet ved økt ressursbruk og tilførsel av kompetanse for å sikre handhevelse av regulatoriske og interne krav.

Miljø

De to største kontorene til Helgeland Sparebank, Mo i Rana og Mosjøen er godkjente Miljøfyrtårnsbedrifter. Fokus er energisparing i egne bygg, søppelsortering og reduksjon i papirbruken. Bruk av nettbrett, samkjøring ved reising mellom kontorene, og mer bruk av videomøteutstyr i møter mellom medarbeidere og kunder blir vanligere. Mye av bankens opplæring skjer via e-læring og nettmøter.

Helgeland Sparebank skal etterleve FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift. For å nå målene må banken implementere effektive styringssystemer og en kultur for bærekraftig virksomhet. Banken har i 2019 forpliktet seg til noen av FNs bærekraftsmål. Dette gjelder «Likestilling mellom kjønnene», «Anstendig arbeid og økonomisk vekst», «Innovasjon og infrastruktur», «Ansvarlig forbruk og produksjon» og «Stoppe klimaendringene», med delmål og

tiltak som beskriver bankens overordnede samfunnsansvar på Helgeland for dagens- og kommende generasjoner.

Konsernets godtgjørelsespolitikk

Alle godtgjørelsesordninger i Helgeland Sparebank utformes i samsvar med lov om finansforetaksloven, lov om verdipapirhandel med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Retningslinjer som omhandler godtgjørelsesordning i Helgeland Sparebank ble sist oppdatert og vedtatt i styret oktober 2019.

Hendelser etter balansedagen

Det er ikke oppstått noen hendelser av vesentlig betydning for regnskapet etter balansedatoen.

Utsiktene fremover

Helgeland Sparebank leverer et godt resultat på basisdriften, og ser effekter av lønnsomhetsprogrammet som er iverksatt. Rentehevingene i løpet av 2019, hvor både rentenivået og NIBOR-påslag har økt, har løftet nettorenten gjennom året. Resultatprognosene tilsier at banken vil løfte seg mot måltallet på EK-avkastning mot utgangen av 2020.

Banken gjorde nødvendige tilpasningene av balansen for å innfri de kapitalkrav som gjelder pr 31.12.19. Banken vil etter de iverksatte tiltak også ha tilstrekkelig kapital til prognostisert vekst fremover.

Markedsveksten i personmarkedet på Helgeland fortsetter å falle. Veksten på 4.3 % de siste 12 måneder er ned fra 5.5 % i samme periode i fjor. Usikkerhet knyttet til fremtidig rente og lav befolkningsvekst er medvirkende årsaker til en reduksjon i markedsveksten.

Bankens 12 måneders utlånsvekst for PM er på 0,7 prosent, noe som er betydelig lavere enn veksten på Helgeland. En av årsakene til dette er bankens økte lønnsomhetsfokus i et marked hvor utlånsmarginene er under press som følge av hard konkurranse. Vi forventer moderat markedsvekst fremover, og følgelig også moderat og sunn utlånsvekst i privatmarkedet i 2020.

Omsetningen av boliger på Helgeland har gjennom 2019 vært på samme nivå som «normalåret» 2017. Boligmarkedet på Helgeland, spesielt i Mosjøen og Mo i Rana, kan karakteriseres som velfungerende. Omsetningshastigheten har falt noe og er ved utgangen av året mellom 35-60 dager. Prisene ligger omtrent på takst/verdivurdering. For 2020 forventes en moderat prisvekst på boliger på Helgeland.

Lav kronekurs gir fortsatt god fart i industri og laksenæringen. I bygg- og anleggsbransjen på Helgeland er også aktiviteten høy både i privat og offentlig regi. Arbeidsledigheten er fortsatt lav på Helgeland med 1,9%. Det forventes at det lave nivået på arbeidsledige vil vedvare.

Nivået på provisjonsinntektene er samlet sett tilfredsstillende. Etablerte pristiltak og en offensiv salgsorganisasjon gir grunnlag for å forvente at nivået vil ha en positiv trend i 2020.

ÅRSBERETNING

Banken har guidet markedet på en forventning om normaliserte tap. Dette er situasjonen for 2019 som helhet og forventes også å være situasjonen for 2020.

Helgeland Sparebank har tilstrekkelig kapital, og banken er rustet til å ta sin del av lønnsom vekst i regionen.

Takk til bankens ansatte, kunder og samarbeidspartnere

2019 har vært et godt år for banken. Styret vil rette en stor takk til alle ansatte for viktig bidrag i året som har gått. Styret vil også takke bankens kunder og gode forretningsforbindelser for den oppslutningen og tillit de har vist banken.

Styret for Helgeland Sparebank
Mo i Rana, 27. februar 2020

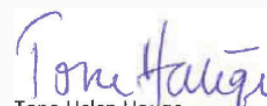

Stein Andre Herigstad-Olsen
styreleder

Bjørn Audun Risøy
nestleder

Marianne Terese Steinmo

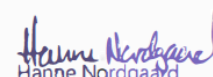

Siw Moxness

Nils Terje Furunes

Tone Helen Hauge

Birgitte Lorentzen
ansattetrepr.

Geir Pedersen
ansattetrepr.

Hanne Nordgaard
Adm. direktør

EIERSTYRING OG SELSKAPSFØRSEL

Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Bankens risikostrategi skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. Strategien beskriver de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre eierne, innskytterne og andre gruppers interesser i banken.

Styringsdokumenter for Helgeland Sparebanks ulike virksomhetsområder konkretiserer styringsmål og rammer. Dette omfatter blant annet bankens samfunnsengasjement, vedtekter, etiske retningslinjer, strategidokument, policydokumenter, budsjett, fullmakter og rammer, rutinebeskrivelser, innsidereglement og egenhandel, overordnet styring operasjonell risiko og retningslinjer for systemer og prosesser som fokuserer på risikovurdering og intern kontroll i banken.

Helgeland Sparebanks røtter er dypt forankret på Helgeland, og banken er levende opptatt av det som skjer i regionen. Derfor har banken en visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

Fordi Helgeland Sparebank er en solid og robust lokal sparebank med sterk markedsposisjon, kan banken bidra aktivt til samfunnsutviklingen. Lovgiver har gitt sparebankene anledning til å gi deler av overskuddet tilbake til lokalsamfunnet i form av gaver til allmennyttsige formål. Sparebankene kan betale utbytte til lokalsamfunnet av den egenkapitalandelen som eies av kundene/samfunnet.

Bosetning og vekst er en forutsetning for bankvirksomhet. Uten livskraftige og attraktive lokalsamfunn blir det vanskelig å rekruttere arbeidskraft til bedrifter og offentlig virksomhet, noe vi trenger for å fremme samfunnsutviklingen. Vi lever derfor i skjebnefellesskap – banken og helgelendingen. Helgeland Sparebanks Gavefond er en del av bankens bidrag til utvikling, optimisme og vekst i bygder og byer på Helgeland. I tillegg til de strategiske og finansielle målsettingene har Helgeland Sparebank valgt å ta sitt miljøansvar på alvor, og har derfor vedtatt en egen miljøstrategi.

Styringsdokumentene bygger blant annet på Norsk anbefaling til eierstyring og selskapsledelse, samt Committee of European Banking Supervisors prinsipper for overordnet styring og kontroll.

Helgeland Sparebank har som ambisjon å følge de nevnte anbefalinger så langt de passer.

I tråd med punkt en i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse, følger en redegjørelse for bankens etterlevelse av punktene i anbefalingen.

Virksomhet

Helgeland Sparebank er et finanskonsern som består av morbanken samt datterselskaper. Henvisninger til banken og/eller konsernet Helgeland Sparebank i denne artikkelen gjelder konsernet Helgeland Sparebank.

I henhold til vedtektene i Helgeland Sparebank er formålet til virksomheten å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, levere finansielle tjenester til privatpersoner, næringsliv og offentlig sektor og forvalte på en trygg måte de midler den får over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Bankens kan utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til gitte konsesjoner og den til enhver tid gjeldende lovgivning.

Styrets beretning inneholder en beskrivelse av bankens mål og strategier. Helgeland Sparebank har en tre årig strategiperiode med årlig rullering. Det strategiske grunnlaget evalueres av styret og ledelsen minimum årlig, og bankens planer justeres og tilpasses løpende. Bankens strategiske plattform sammenfattes i hovedpunktene visjon, forretningsidé, identitet, strategiske og finansielle mål, samt etiske retningslinjer. Bankens er en kunderettet organisasjon med fokus på personmarked, bedriftsmarked og kapitalmarked som forretningsområder. Dette er supplert med støtteområder og stabsfunksjoner. Bankens organisatoriske strukturen er dynamisk og vurderes ut fra endrede behov og rammebetingelser.

Selskapskapital og utbytte

Bankens egenkapital er sammensatt av egenkapitalbeviskapital, overkursfond, grunnfondskapital, fond for urealiserte gevinster, gavefond, utjevningsfond, fondsobligasjon og annen egenkapital. Bankens målsetting er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 16,0 % og en totalkapitaldekning på over 19,5 %.

Bankens utbyttepolitikk:

Helgeland Sparebank sitt mål er å oppnå økonomiske resultater som gir eierne av kapitalen en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger.

Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til bankens risikoprofil. Mål for egenkapitalavkastning er minst 10 % (konsern).

EIERSTYRING OG SELSKAPSFØRSEL

Likebehandling av egenkapitalbevisene

Eierne av egenkapitalbevis skal ha forutsigbare vilkår både med hensyn til likebehandling, avkastning og styringsmessig innflytelse.

Børsnoteringen av egenkapitalbevisene sikrer at banken aksepterer og imøtekommer de markedsvilkår som til enhver tid gjelder i egenkapitalmarkedet og for egenkapitalbevis.

Fri omsettelighet

Vedtektene inneholder ingen begrensninger i omsetteligheten av egenkapitalbevisene.

Sparebankstiftelsen Helgeland eier egenkapitalbevis i Helgeland Sparebank. Stiftelsen skal i henhold til sine vedtekter eie 25 % eller mer av egenkapitalbevisene i Helgeland Sparebank.

Ut over dette er eneste begrensning de lovmessige krav som for tiden fastsetter at ervervelse av egenkapital (10 % eller mer) krever samtykke fra Finanstilsynet.

Forstanderskap

Forstanderskapet er bankens øverste organ, og er sammensatt av egenkapitalbevisere, kunder og ansatte. Forstanderskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov og vedtekter. Forstanderskapet velger bankens styre.

Forstanderskapet har 25 medlemmer og 25 varamedlemmer. Vedtak treffes med alminnelig flertall. Imidlertid krever vedtak om vedtektsendringer 2/3 flertall av de frammøtte og at minst 50 % av forstanderskapets medlemmer stemmer for forslaget.

Valgene skjer i tråd med lov om finansforetak og finanskonsern. Innkalling og referater fra forstanderskapsmøter sendes Oslo Børs.

Valg til forstanderskapet skjer i valgmøter og på valgdag(er). Alle valg skal være avholdt innen utgangen av april, og før konstituerende møte i forstanderskapet. Invitasjon til egenkapitalbevisernes valgmøte med sakliste, påmeldingsskjema og valgkomiteens innstilling sendes samtlige egenkapitalbevisere fjorten dager før valgmøtet, og annonseres i tillegg i aviser og på bankens hjemmeside. Innskytternes valg kunngjøres ved oppslag i bankens lokaler, avisannonser og på bankens hjemmeside 6 uker før valget.

Valgkomiteen

Bankens valgkomitee forbereder

- de valg som foretas i forstanderskapet
- egenkapitalbevisernes valg til forstanderskapet
- innskytternes valg til forstanderskapet

Forstanderskapets valgkomité foreslår også honorarsatser. Bankens hjemmeside inneholder opplysninger om hvem som sitter i valgkomiteen.

Styrets sammensetning og uavhengighet

Helgeland Sparebanks valgkomité foreslår kandidater til styret i tråd med bestemmelser om sammensetning i lov og vedtekter. Ingen styremedlemmer eller representanter for ledelsen er medlem av valgkomiteen. Styrets leder og nestleder velges i egne valg. Styret består av fra 6 til 9 medlemmer og inntil 4 varamedlemmer. Styret består nå av 8 faste medlemmer. For tiden er 4 av de faste medlemmene kvinner.

Viktige kriterier for styrets medlemmer og sammensetning er kvalifikasjoner, kapasitet, uavhengighet og kjønn.

Flertallet av styrets medlemmer skal være uavhengige av bankens ledelse og hovedforretningsforbindelser.

Styret foretar en årlig evaluering av medlemmenes uavhengighet og styrets samlede kompetanse. Alle som velges til medlem eller varamedlem til styret må tilfredsstille de krav til egnethet som følger av lovgivningen.

Styrets arbeid

Styret møtes gjennomsnittlig en gang i måneden og arbeider etter oppsatt plan for året. I tillegg til de valgte medlemmene møter administrerende direktør og internrevisor.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av Helgeland Sparebank og for å føre tilsyn med den daglige ledelse og bankens virksomhet.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Med styrets forvaltningsansvar menes blant annet ansvaret for å organisere banken på en forsvarlig måte, ansvaret for å fastsette planer og budsjetter for banken, ansvaret for å holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og at bankens virksomhet, formuesforvaltning og regnskaper er gjenstand for betryggende kontroll.

Den årlige strategiprosessen med rullering av strategiplanen vektlegges. Her fastsettes overordnede mål og strategier, og på grunnlag av disse utarbeides handlingsplaner og budsjetter. Administrerende direktør forbereder saker som skal behandles av styret, i samarbeid med styrets leder. Styret har nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg som skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i tråd med lover og forskrifter, samt sikre at banken har godtgjørelsesordninger som bidrar til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, samt motvirke for høy risikotaking.

Risikostyring og intern kontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i Helgeland Sparebanks langsiktige verdiskapning.

Banken skal identifisere - analysere - handle - og leve med et akseptabelt risikonivå på bankens viktigste forretningsmessige risikoer. Helgeland sparebank har en målsetning om at bankens risikoprofil skal være moderat.

Risikostyring er knyttet opp mot de viktigste områdene:

- Kreditt
- Marked
- Likviditet
- Operasjonell risiko, herunder HMS, IT, kommunikasjon, marked, compliance og anti hvitvask(AHV)- og terrorfinansiering.

Valg av metode for risikovurdering skal begrunnes i bankens kompleksitet og omfang i de ulike forretningsområder. Styret i Helgeland Sparebank legger til grunn at bankens skal være godt kapitalisert. Kapitalvurderinger gjennomføres kvartalsvis, og ICAAP gjennomføres en gang pr år. Bankens kapitalstrategi vil være basert på reell risiko i virksomheten supplert med effekt av ulike stress scenarioer.

Ansvaret for gjennomføring av bankens risiko, kapitalstyring og kontroll er delt mellom styret, ledelsen og operative enheter. Styret har ansvar for å påse at banken har tilstrekkelig kapital ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Administrerende direktør har ansvaret for bankens samlede risikostyring, herunder utvikling av gode modeller og rammeverk for styring og kontroll. Direktør BM leder bankens kredittutvalg, som påser at kredittsaker er innenfor den enkeltes fullmakt vedtatt av styret. Administrerende direktør er fast medlem av kredittutvalget.

Finansdirektør leder bankens finansutvalg, som behandler innlån og tilhørende vurdering innenfor fullmakter vedtatt av styret. Administrerende direktør er fast medlem av finansutvalget.

I bankens ledelse inngår stilling som direktør risikostyring. Direktør risikostyring rapporterer til administrerende direktør. I enkelte definerte saker rapporterer direktør risikostyring direkte til styret. Avdeling for risikostyring ivaretar funksjoner som compliance ansvar, styring, kontroll og rapportering. Kvantifisering av kapitalbehov i tilknytning til risiko i bankens ulike forretningsområder er en integrert del av styrets strategiarbeid og bedømmelse av risikoområder (ICAAP prosessen).

Alle ledere i Helgeland Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget salgsansvars - fagansvarsområde i tråd med bankens risikoprofil. Helgeland Sparebank har vedtatt risikostrategi og overordnet styring operasjonell risiko som fastsetter målsetninger, organisering og gjennomføring av internkontrollarbeidet. Her inngår også krav til rapportering av status for bankens risikobilde, kvaliteten i internkontrollen samlet og for complianceområdet, AHV og terrorfinansiering samt GDPR særskilt. I tillegg rapporteres registrerte hendelser samt oppfølging av risikoreduserende tiltak.

Banken har ansatt intern revisor, som på vegne av styret skal vurdere og kontrollere at det er etablert betryggende rutiner for å redusere risiko. Intern revisors kontroll skjer på grunnlag av årlig utarbeidet revisjonsplan. Bankens etiske retningslinjer omfatter informasjonsplikt for ansatte angående brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter og framgangsmåte for hvordan slik informasjon skal avgis.

Godtgjørelse til styret

Forstandskapet fastsetter bankens honorarsatser.

Godtgjørelsen til styret reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og kompleksitet. Honoraret til det enkelte styremedlem fremgår av note til regnskapet.

EIERSTYRING OG SELSKAPSFØRSEL

Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret fastsetter godtgjørelse til administrerende direktør og prinsippene for godtgjørelse til ledende ansatte. Banken har per 31.12.19 ingen opsjons- eller bonusavtaler. I note til årsregnskapet framgår oversikt over lønn og ytelser til ledende ansatte. Banken har etablert rutiner for å sikre etterlevelse av forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Informasjon og kommunikasjon

Helgeland Sparebank er notert på Oslo Børs og melder inn datoer for viktige hendelser som valgmøter, forstanderskapsmøter og offentliggjøring av finansiell informasjon i form av delårsrapporter og årsoppgjør. Informasjon til markedet formidles gjennom åpne investorpresentasjoner ved kvartalsregnskapsrapportering, samt ved børs- og pressemeldinger. Tilsvarende informasjon legges ut på bankens nettsider.

Overtakelse

Finansforetaksloven setter begrensninger for hvor stor andel av egenkapitalbevisene som kan eies av en eier. Spørsmål om fusjon avgjøres av forstanderskapet i de aktuelle sparebankene.

Revisor

Forstanderskapet har valgt PriceWaterhouseCoopers som ekstern revisor, og godkjenner dennes godtgjørelse.

RESULTATREGNSKAP

<i>Morbank</i>		Resultatregnskap	<i>Konsern</i>	
2018	2019	(beløp i mill. kroner)	2019	2018
788	904	Renteinntekter og lignende inntekter (note 5)	1.121	957
298	380	Rentekostnader og lignende kostnader (note 5)	519	391
490	524	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter (note 4)	602	566
100	114	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester (note 6)	114	100
10	14	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester (note 7)	14	10
90	100	Netto provisjonsinntekter (note 4)	100	90
56	70	Utbytte	16	6
50	21	Netto resultat fra tilknyttede selskaper	21	50
-12	-4	Netto resultat på finansielle instrumenter	-3	-8
94	87	Netto resultat på finansielle instrumenter (note 8)	34	48
18	9	Andre driftsinntekter (note 9)	5	16
279	286	Driftskostnader (note 4,10,11,12, 13,14,15,28,44)	293	286
249	64	Tap på utlån, garantier m.v. (note 4,16)	65	249
164	370	Resultat før skatt	384	185
20	66	Skatt (note 17)	79	36
144	304	Årsresultat (note 18)	305	149
4,8	10,7	Resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	10,7	5,0
4,8	10,7	Utvannet resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	10,7	5,0
144	304	Årsresultat etter skatt	305	149
		<u>Poster som ikke vil bli omklassifisert til resultat:</u>		
0	-2	Resultatført estimatavvik pensjoner	-2	0
		<u>Poster som senere reverseres over resultat:</u>		
0	0	Skatt på utvidet resultat	0	0
0	-2	Netto utvidet øvrige resultatposter	0	0
144	302	Periodens totalresultat	303	149

BALANSE

Morbank		Balanse	Konsern	
31.12.18	31.12.19	(beløp i mill. kroner)	31.12.19	31.12.18
EIENDELER				
82	88	Kontanter og fordringer på sentralbanker (note 19,22,27,32)	88	82
1.170	1.432	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (note 20,22)	750	461
20.289	19.778	Utlån til og fordringer på kunder (note 2.1,4,21,22)	27.320	27.614
54	16	Finansielle derivater (note 22,23)	15	54
4.132	5.314	Sertifikater, obligasjoner og aksjer (note 2.2,22,24,25)	5.283	4.157
382	379	Investeringer i tilknyttede selskaper (note 27)	379	382
595	604	Investeringer i datterselskaper (note 26,28)		
11	8	Utsatt skattefordel (note 29)	12	15
69	75	Varige driftsmidler (note 30)	173	133
70	66	Andre eiendeler (note 31)	48	71
26.854	27.760	Sum eiendeler	34.068	32.969
GJELD OG EGENKAPITAL				
250	553	Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid (note 2.2,22,33)	554	252
17.718	19.391	Innskudd fra kunder (note 2.2,4,22,34)	18.959	17.248
5.058	3.669	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (note 2.2,22,23,35)	10.334	11.556
22	18	Finansielle derivater (note 22, 23)	25	22
104	184	Andre forpliktelser (note 12,36)	179	118
451	452	Ansvarlig lånekapital (note 37)	452	451
23.603	24.266	Sum gjeld	30.503	29.647
Egenkapital				
207	208	Eierandelskapital (Note 39)	208	207
971	971	Overkursfond	971	971
710	822	Utjevningsfond	822	710
1.888	2.001	Sum eierandelskapital	2.001	1.888
558	590	Grunnfondskapital	590	558
33	53	Gavefond	53	33
591	643	Sum grunnfondskapital	643	591
440	439	Fond for urealiserte gevinster	439	440
299	299	Fondsobligasjon	299	299
33	112	Annen egenkapital (note 38)	181	102
3.251	3.494	Sum egenkapital ekskl. minoritetsinteresse	3.563	3.320
		Ikke kontrollerende interesse	2	2
3.251	3.494	Sum egenkapital	3.565	3.322
26.854	27.760	Sum gjeld og egenkapital	34.068	32.969

Betingede forpliktelser utenom balansen (note 40)

Styret for Helgeland Sparebank

Mo i Rana, 27. februar 2020

Stein Andre Herigstad- Olsen
styreleder

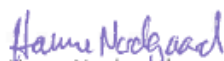

Bjørn Audun Risøy
nestleder

Marianne Terese Steinmo

Siw Moxness

Nils Terje Furunes

Tone Helen Hauge

Hanne Nordgaard
Adm.Dir.

Birgitte Lorentzen
ansattrepr.

Geir Pedersen
ansattrepr.

ENDRING EGENKAPITAL

Konsern

31.12.18

	Innskutt egenkapital						Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- oblig.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
Egenkapital 01.01.18	209	971	-3	299	424	541	31	12	659	144	2	3.287
Impl.effekt 01.01.IFRS 9						-1			-5	4		-2
Endr. Regnskapsp.vp.01.01					-10	2			7			-1
Årsresultat				12	26	15	4	6	48	38		149
Utvidet resultat												0
Årets totalresultat	0	0	0	12	16	16	4	6	50	42	0	149
Utbetalt renter FO				-12	0							-12
Utdelt gaver							-8	-12				-20
Transaksj. med eierne			1									1
Utbetalt utbytte/renter										-83		-83
Egenkapital 31.12.18	209	971	-2	299	440	557	27	6	709	104	2	3.322
Innsk./opptj. egenkap.			1.178								2.145	3.322
I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 440 mill. kr												

Konsern

31.12.19

	Innskutt egenkapital						Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obligasj.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
Egenkapital 01.01.18	209	971	-2	299	440	557	27	6	709	103	2	3.322
Årsresultat				13	-3	35	21	14	112	112		305
Utvidet resultat						-2						-2
Årets totalresultat	0	0	0	13	-3	33	21	14	112	112	0	302
Utbetalt renter FO				-13								-13
Utdelt gaver							-8	-6				-13
Andre endringer					2					-2		0
Transaksj. med eierne			1									1
Utbetalt utbytte/overf.gj.										-33		-33
Egenkapital 31.12.19	209	971	-1	299	439	590	39	14	822	181	2	3.565
Innsk./opptj. egenkap.			1.178								2.387	3.565
I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 439 mill. kr												

ENDRING EGENKAPITAL

Morbank

31.12.18

	Innskutt egenkapital							Opptjent egenkapital			Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK-bev.	Fonds- Obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.18	209	971	-3	299	424	541	31	12	659	83	3.226
Implement. 01.01 IIFRS 9						-1			-4		-5
End. prinsipp verdipapirer					-10	2			8		0
Resultat				12	26	15	4	6	48	33	144
Årets utvidet resultat											0
Totalresultat	0	0	0	12	26	15	4	6	48	33	144
Utbetalt rente FO				-12							-12
Utdelt gaver							-8	-12			-20
Transaksjoner med eierne			1								1
Utbetalt utbytte/renter										-83	-83
Egenkapital 31.12.18	209	971	-2	299	440	557	27	6	711	33	3.251
Inns./opptj. egenkap.			1.178							2.073	3.251

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 440 mill. kr

Morbank

31.12.19

	Innskutt egenkapital							Opptjent egenkapital			Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK-bev.	Fonds- Obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.18	209	971	-2	299	440	557	27	6	711	33	3.251
Resultat				13	-3	35	21	14	112	112	304
Årets utvidet resultat						-2					-2
Totalresultat	0	0	0	13	-3	33	21	14	112	112	302
Utbetalt rente FO				-13							-13
Utdelt gaver							-8	-6			-14
Andre endringer					2				-1		0
Transaksjoner med eierne			1								1
Utbetalt utbytte/renter										-33	-33
Egenkapital 31.12.19	209	971	-1	299	439	590	39	14	822	112	3.494
			1.179							2.315	3.494

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 439 mill. kr

KONTANTSTRØM

Kontantstrømoppstilling

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19	(beløp i mill. kr.)	31.12.19	31.12.18
-689	559	Endring utlån til kunder	340	-1.398
710	801	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	1.037	898
278	1.673	Endring innskudd kunder	1.711	246
-178	-242	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-239	-180
0	300	Endring fordring og gjeld til kredittinstitusjoner	300	0
15	-1.157	Endring sertifikater og obligasjoner	-1.136	15
55	71	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	71	55
89	100	Provisjonsinnbetaling	100	90
-266	-272	Utbetalinger til drift	-273	-267
-60	-61	Betalt skatt	-76	-72
33	-15	Andre tidsavgrensninger	14	37
-13	1.757	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	1.849	-576
-9	-50	Investering i varige driftsmidler	-90	-9
8	0	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	0	8
-23	-15	Langsiktige investeringer i aksjer	-15	-23
56	70	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	16	7
32	5	B Netto likviditetsendring investering	-89	-17
2.943	2.563	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	6.308	5.390
-3.249	-3.907	Tilbakebetaling – utstedt verdipapir	-7.454	-4.673
150	0	Opptak ansvarlig lånekapital	0	150
-92	-104	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	-274	-188
-11	-13	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-13	-11
-83	-33	Utbytte til aksjeeierne	-33	-83
-342	-1.494	C Netto likviditetsendring finansiering	-1.466	585
-323	268	A+B+C Netto endring likvider i perioden	295	-8
1.575	1.252	Likviditetsendring i periodens start	543	551
1.252	1.520	Likviditetsendring i periodens slutt	838	543
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
82	88	Kontanter og fordringer på sentralbanker	88	82
1.170	1.432	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	750	461
1.252	1.520	Likviditetsbeholdning	838	543

Innholdsfortegnelse:

<u>NOTE 1 – Regnskapsprinsipper</u>	39
<u>NOTE 1.1 – Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger</u>	45
<u>NOTE 2 – Finansiell risikostyring</u>	46
<u>NOTE 2.1 – Kredittrisiko</u>	47
<u>NOTE 2.1.1 – Utlån og tapsavsetninger</u>	48
<u>NOTE 2.1.2 – Sentralbanker og kredittinstitusjoner</u>	62
<u>NOTE 2.1.3 – Misligholdte (> 3 mnd.) og tapsutsatte engasjement</u>	63
<u>NOTE 2.2 – Likviditetsrisiko</u>	63
<u>NOTE 2.2.1 – Likviditetsrisiko, restløpetid</u>	64
<u>NOTE 2.3 – Markedsrisiko</u>	66
<u>NOTE 2.3.1 – Garantiansvar for valutalån</u>	66
<u>NOTE 2.3.2 – Renterisiko, gjenstående tid til renteregulering</u>	67
<u>NOTE 3 – Sensitivetsanalyse for endring i markedspriser</u>	69
<u>NOTE 4 – Segmentinformasjon</u>	70
<u>NOTE 5 – Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter</u>	71
<u>NOTE 5.1 – Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)</u>	71
<u>NOTE 5.2 – Gjennomsnitt volum på enkelte balanseposter</u>	72
<u>NOTE 6 – Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester</u>	72
<u>NOTE 7 – Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester</u>	72
<u>NOTE 8 – Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser</u>	72
<u>NOTE 9 – Andre driftsinntekter</u>	73
<u>NOTE 10 – Driftskostnader</u>	73
<u>NOTE 11 – Lønn og sosiale kostnader</u>	73
<u>NOTE 12 – Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser</u>	73
<u>NOTE 12.1 – Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger</u>	74
<u>NOTE 12.2 – Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger</u>	74
<u>NOTE 12.3 – Økonomiske forutsetninger</u>	76
<u>NOTE 12.4 – Pensjonsforpliktelse ytelsesordning</u>	76
<u>NOTE 12.5 – Estimatavvik ytelsesordning</u>	77
<u>NOTE 13 – Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP</u>	77
<u>NOTE 14 – Andre driftskostnader</u>	77
<u>NOTE 15 – Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor</u>	77
<u>NOTE 16 – Nedskrivninger på engasjement</u>	78
<u>NOTE 17 – Skattekostnad</u>	78
<u>NOTE 17.1 – Leiekontrakter</u>	78
<u>NOTE 18 – Resultat per egenkapitalbevis</u>	79
<u>NOTE 19 – Kontanter og fordringer på sentralbanker</u>	79
<u>NOTE 20 – Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner</u>	79
<u>NOTE 21 – Utlån til og fordringer på kunder</u>	80
<u>NOTE 21.1 – Geografisk fordeling av brutto utlån</u>	81
<u>NOTE 21.2 – Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked</u>	81
<u>NOTE 21.3 – Utlån, garantier og tap fordelt på næring</u>	81
<u>NOTE 21.4 – Engasjement og tapsavsetning fordelt på næring</u>	82
<u>NOTE 21.5 – Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)</u>	84
<u>NOTE 21.6 – Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS</u>	85
<u>NOTE 22.1 – Finansielle instrumenter fordelt på kategori</u>	86
<u>NOTE 22.2 – Verdipapirgjeld verdisikring</u>	88
<u>NOTE 22.3 – Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå</u>	89
<u>NOTE 22.4 – Virkelig verdi av finansielle instrumenter</u>	90
<u>NOTE 23 – Finansielle derivater</u>	91

<u>NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser</u>	91
<u>NOTE 24 - Sertifikater, obligasjoner og aksjer</u>	92
<u>NOTE 24.1 - Sertifikater og obligasjoner</u>	92
<u>NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis</u>	93
<u>NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis</u>	93
<u>NOTE 26 - Investeringer i datterselskap</u>	94
<u>NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i datterselskap</u>	94
<u>NOTE 26.2 - Eierandeler i datterselskap</u>	94
<u>NOTE 27 - Tilknyttede selskaper</u>	95
<u>NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i tilknyttede selskap</u>	96
<u>NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap</u>	96
<u>NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og tilknyttede selskap</u>	97
<u>NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig innflytelse</u>	97
<u>NOTE 28 - Nærstående parter</u>	97
<u>NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner</u>	98
<u>NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold</u>	98
<u>NOTE 28.3 - Ledende ansatte</u>	99
<u>NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte</u>	99
<u>NOTE 28.5 - Styret og kontrollkomite</u>	100
<u>NOTE 28.6 - Forstanderskapet</u>	101
<u>NOTE 29 - Utsatt skattefordel</u>	103
<u>NOTE 30 - Varige driftsmidler</u>	103
<u>NOTE 31 - Andre eiendeler</u>	104
<u>NOTE 32 - Utenlandsk valuta</u>	104
<u>NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner</u>	104
<u>NOTE 34 - Innskudd fra kunder</u>	105
<u>NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring</u>	105
<u>NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling</u>	105
<u>NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer</u>	106
<u>NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer</u>	106
<u>NOTE 35.1 - Spesifikasjon av obligasjonslån</u>	106
<u>NOTE 36 - Andre forpliktelser</u>	110
<u>NOTE 36.1 - Ubenyttede trekkfasiliteter</u>	111
<u>NOTE 37 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon</u>	111
<u>NOTE 38 - Kapitaldekning</u>	112
<u>NOTE 38.1 - Kapitalstyring</u>	113
<u>NOTE 39 – Egenkapitalbevis</u>	113
<u>NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis</u>	113
<u>NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital</u>	114
<u>NOTE 39.3 - De 20 største eierne</u>	115
<u>NOTE 39.4 - Egenkapitalbevis eid av bankens tillitsvalgte</u>	116
<u>NOTE 39.5 – Utbytte</u>	118
<u>NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis</u>	118
<u>NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype</u>	118
<u>NOTE 41 - Pantstillelser</u>	119
<u>NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen</u>	119
<u>NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster</u>	119
<u>Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital</u>	121
<u>Øvrige nøkkeltall</u>	122

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper

Konsern og morbank

Generelt

Morbanken

Helgeland Sparebank har som mål å være en lønnsom og ledende bank på Helgeland. Banken skal selge alle typer finansielle produkter og tjenester, inkludert forsikringer og pensjonsprodukter til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner på Helgeland.

Bankens forretningsadresse er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Hovedkontorfunksjonen er i Mo i Rana. Banken har i tillegg 3 kontorer fordelt over Helgeland: Mosjøen, Brønnøysund, Sandnessjøen.

Helgeland Sparebank sine egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Helgeland Sparebank avlegger konsernregnskapet og selskapsregnskapet i overensstemmelse med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra IFRS tolkningskomité (IFRIC).

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt basert på historisk kost prinsipp med følgende unntak:

- Finansielle derivater, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
- Sertifikater, obligasjoner og aksjer, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
- Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
- Verdipapirgjeld fastrente, som defineres som sikringsobjekt i verdisikring

For finansielle eiendeler og gjeld benyttes amortisert kost, med unntak av finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi.

Amortisert kost er det beløp som instrumentet ble målt til ved første gangs regnskapsføring (kostpris) med fradrag for renter og betalte avdrag på hovedstol, med tillegg for akkumulert effektiv rente og med fradrag for enhver netto nedskrivning.

Virkelig verdi er den prisen som ville blitt mottatt for å selge en eiendel eller betale for å overføre en forpliktelse mellom uavhengige markedsaktører på måletidspunktet.

Finansielle instrumenter som er sikringsobjekt i en verdisikring balanseføres til amortisert kost med justering for endring i virkelig verdi av sikret risiko. Dette vil ofte være tilnærmet lik virkelig verdi.

Utarbeidelsen av årsregnskapet etter IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale standarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige er beskrevet i note 1.1.

Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 27. februar 2020. Notene er en integrert del av regnskapet.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter morbanken, datterselskaper, herunder underliggende datterselskaper. Regnskapsprinsippene anvendes konsistent ved innarbeiding av eierinteresser i datterselskaper (og tilknyttede selskap) og er basert på de samme rapporteringsperiodene som for morselskapet. På grunn av tidlig regnskapsavleggelse vil banken delvis måtte benytte foreløpige regnskapstall/prognoser fra underliggende selskaper.

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap, elimineres ved utarbeidelse av konsernregnskapet.

Datterselskaper

Som datterselskaper regnes alle foretak hvor banken, direkte eller gjennom andre datterselskaper har kontroll (dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter). Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og de tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken ikke lenger har kontroll.

Datterselskaper er vurdert til anskaffelseskost i selskapsregnskapet. Nedskrivning foretas når balanseført verdi overstiger eierpostens verdi.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet utøver betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Dette vil normalt være investeringer på mellom 20 og 50 % av selskapenes egenkapital. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden både i konsernregnskapet og i selskapsregnskapet. For regnskapsføring etter egenkapitalmetoden er regnskapet omarbeidet til IFRS.

På kjøpstidspunktet regnskapsføres investeringen til anskaffelseskost. Se for øvrig note 27 som gir utfyllende informasjon om eierposten i Helgeland Invest AS.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhet omfatter kun ett strategisk forretningsområde som er organisert og ledet samlet. Konsernet driver tradisjonell bankvirksomhet med formidlingssalg av spare-, plasserings- og forsikringsprodukter. Bankdriften er inndelt i segmentene personmarkedet (PM) og bedriftsmarkedet (BM). Inntekter og utgifter som ikke er direkte allokert til disse segmentene fremkommer som ufordelt.

Geografisk segment er Helgeland, kun en mindre andel er utenfor Helgeland.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt. Konsernet har ingen egen virksomhet i utlandet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner eller kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter og lignende inntekter. Verdiendringer, som skyldes nedskrivninger, føres i resultatet under tap på utlån, garantier m.v.

Verdiendringer på fastrenteutlån, som er valgt målt til virkelig verdi, inngår i resultatet under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter, med unntak av boliglån i morbanken som inngår i utvidet resultat.

Sertifikater og obligasjoner

I balanseposten inngår konsernets sertifikater og obligasjoner. All verdiendring og realisert gevinst/tap føres i resultatet under netto resultat på finansielle instrumenter. Renteinntekter av sertifikater og obligasjoner inngår i renteinntekter og lignende inntekter.

Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balanseposten inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto resultat på finansielle instrumenter.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder.

Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår gjeld ved utstedelse av verdipapirer. Effektiv rente inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader. Utstedt verdipapirgjeld med fast rente sikres ved virkelig verdi sikring. Verdiendringer resultatføres under netto resultat på finansielle instrumenter.

Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst / tap på netto resultat på finansielle instrumenter.

Ansvarlig lånekapital

I balanseposten inngår utstedte ansvarlige lån. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader.

Fondsobligasjon

I balanseposten inngår utstedte fondsobligasjoner. Fondsobligasjoner er evigvarende og banken har en ensidig rett til å unnlate å betale renter til investorer under gitte vilkår. Fondsobligasjoner tilfredsstiller ikke definisjonen av finansielle forpliktelse i henhold til IAS 32 og er klassifisert som egenkapital. Renter blir ikke presentert som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital. Skatt på renter i fondsobligasjonen er presentert i resultatet.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

(a) Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden legger opp til at det ikke lenger skal skilles mellom operasjonell og finansielle leieavtaler, fordi begge typer avtaler overfører bruksretten til en spesifikk eiendel fra utleier til leietaker for en spesifikk periode. For utleier videreføres i all hovedsak regelverket fra IAS 17. Standarden gjelder fra og med 2019. Standarden har effekt ved at leieavtaler (hovedsakelig kontorlokaler) blir tatt inn i balansen. Se nærmere beskrivelse i note 17.1

(b) Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer i standardene og fortolkninger, er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke tidlig-anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IBOR-reformen

Som følge av IBOR-reformen har IASB utgitt lettelse knyttet til IFRS 9 og sikringsbokføring. Der hvor banken har avtaler som kan påvirkes av fremtidig valg av referanserente, vil man få en lemping av sannsynlighetskravene. Lempingen medfører at kontantstrømmen i sikringsobjekter og/eller sikringsinstrumenter som bygger på nåværende referanserenter forutsettes uendret, og at man fortsetter sikringsbokføringen som tidligere. Videre kommer det som følge av usikkerheten knyttet til ny referanserente nye notekrav som er gjeldene fra 1.1.2020.

Konsernet har kun virkelig verdi sikring på verdipapirgjeld i norske kroner med fastrente. Endringene i IFRS 9 og IFRS 7 er ikke tidlig implementert. IBOR-reformen og tilhørende regnskapsmessige endringer forventes ikke å ha stor påvirkning på de eksponeringene som konsernet har i dag.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter regnskapsføres iht. IFRS 9. Målekategoriene for finansielle i IFRS 9 består av virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (OCI) og amortisert kost.

Måling av den finansielle eiendelen bestemmes ved førstegangsinnregning av eiendelen. Forretningsmodellen for å holde de finansielle instrumentene vil være avgjørende for valg av kategori.

Finansielle instrumenter som holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

Finansielle eiendeler som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for videresalg skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI).

Instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betalinger av renter og hovedstol eller der formålet med å eie instrumentet ikke er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Derivater som benyttes i forbindelse med sikringsbokføring måles etter prinsippene for sikringsbokføring. Note 2.1.1 viser utlån og nedskrivninger iht IFRS 9.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser.

En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller banken overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført. En finansiell forpliktelse fraregnes når den finansielle forpliktelsen er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Gjeldsinstrumenter som har kontantstrømmer som kun representerer betaling av renter og avdrag og hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal føres til amortisert kost. I konsernet er alle innlån og utlån med flytende rente klassifisert til amortisert kost.

I morbankens regnskap er det et unntak knyttet til utlån til personkunder med sikkerhet i bolig. Dette kommer som en konsekvens av at flere av utlånene på et senere tidspunkt vil selges til bankens heleide boligkreditforetak, og derfor blir vurdert som holdt for salg iht. IFRS 9. Finansielle instrumenter til amortisert kost består i all hovedsak av:

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til flytende rente
- Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder
- Verdipapirgjeld til flytende rente
- Gjeld ansvarlig lån til flytende rente

Utlån til kunder

Utlån til og fordringer på kunder er ved førstegangs måling vurdert til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling verdiprimeres utlån til amortisert kost etter effektiv rentemethode. Lånene blir nedskrevet iht IFRS 9.

Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av fremtidige kontantstrømmer, beregnet over forventet levetid på utlånet. Ved nåverdiregningen benyttes den sist fastsatte effektive renten på lånet eller lånene som nedskrives.

Potensiell eksponering

Ubenyttet trekk og innvilget ikke diskonterte lån er off balance poster som er presentert i noter. Inntekter er presentert i provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester. Off balance poster inngår i beregningen av forventet tap og presenteres i balansen under andre forpliktelser.

Utstedte finansielle garantier

Kontrakter som medfører at banken må godtgjøre innehaveren for et tap som følge av at en spesifikk debitor unnlater å betale i samsvar med betingelsene i et gjeldsinstrument, klassifiseres som utstedte finansielle garantier. Provisjonsinntekter føres over garantiens løpetid under «Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester». Verdiendringer som følge av kredittengasjementer som er nedskrevet, er bokført under «Nedskrivninger og tap på utlån og garantier». Forventet tap er balanseført under «Andre forpliktelser».

Nedskrivninger på utlån

Reglene i IFRS 9 for nedskrivninger av finansielle eiendeler gjelder for engasjement målt til amortisert kost (Engasjement med flytende rente er

definert under denne kategorien) og for engasjementer målt til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (boliglån til flytende rente i morbanken). Standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye engasjementer, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene. Det beregnes forventet tap for alle kunder på kontonivå. I beregningen inngår utlån, garantier, ubenyttede rammer på kreditter og lånetilsagn. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid.

Banken har utviklet en modell i samarbeid med flere andre banker. Modellen inneholder makrosenarioer iht IFRS 9 (3 senarioer). Modellen er nærmere beskrevet i note 2.1.1.

Det beregnes forventet tap for alle konti. Alle kontoengasjementer legges inn i en av de tre "trinnene" i tapsmodellen, basert på deres risikoendring siden innvilgelse (endring i kredittisiko). For beskrivelse av de enkelte "trinnene" vises det til forklaringer nedenfor. Alle engasjement som ikke allerede på innregningstidspunktet har objektive bevis på tap plasseres ved innregningstidspunktet i trinn 1, og flyttes på et senere tidspunkt til trinn 2; i de tilfellene der det har vært en vesentlig økning i kredittisiko, eller trinn 3; i de tilfeller hvor det er objektive bevis på tap.

Trinn 1: 12 måneders forventet tap.

Her inngår de fleste tilfeller av finansielle eiendeler som er omfattet av den generelle tapsmodellen. Finansielle instrumenter som har tilsvarende sannsynlighet for mislighold (eller bedre) over gjenværende løpetid som ved førstegangsinnregning omfattes av dette trinnet. Det beregnede forventede tapet som avsettes i regnskapet tilsvarer forventet tap fra mislighold de neste 12 månedene.

Trinn 2: Forventet tap i levetiden.

I trinn 2 plasseres finansielle eiendeler som har hatt en vesentlig økning i sannsynlighet for mislighold (PD) siden førstegangsinnregning.

Om et engasjement er «vesentlig forverret» avgjøres ved å sammenligne sannsynlighet for mislighold (PD) på innvilgelsestidspunkt med PD på beregningstidspunkt.

Vurdering av vesentlig forverring tar utgangspunkt i både en relativ økning i PD og den absolutte endringen. Nivået er satt slik at både den relative endringen er vesentlig og at nivået i seg selv ikke er uvesentlig sammenlignet med hva som regnes som lav risiko. I tillegg er det lagt opp til at hvis det er en stor absolutt endring skal det uansett regnes som vesentlig forverret. Et engasjement som på beregningstidspunkt har en PD høyere enn 0,75 % og samtidig enten har fått dobbelt så høy PD, eller har fått en PD som minst er 5 %-poeng høyere, anses å være vesentlig forverret. I tillegg er følgende hendelser er også vurdert å utgjøre en vesentlig økning i kredittisiko:

- Engasjement hvor det foreligger et 30 dagers overtrekk. Dette gjelder overtrekk fra første krone, men eldre enn 30 dager.
- Engasjement hvor det foreligger større overtrekk. Dette gjelder overtrekk fra første dag, der saldo er vesentlig større enn bevilgningen. Minimum NOK 1000, og 5 ganger bevilgning i overtrekk
- Engasjement med endrede betalingsforpliktelser eller refinansiering (forbearance)

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Banken har interne rutiner for merking og identifisering av kunder som har fått betalingsutsettelse. En kunde som har fått innvilget betalingslettelse som omfattes av Finanstilsynets retningslinjer for rapportering, vil være merket i en periode på minimum 2 år.

Trinn 3: Forventet tap i levetiden.

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning og der det foreligger objektive bevis på tap på rapporteringstidspunktet. Forventet tap for eiendeler i trinn 3 beregnes over restløpetiden for eiendelen. Renteinntekter beregnes av eiendelens netto bokførte verdi. I trinn 3 inngår både misligholdte utlån og kreditter, samt engasjement hvor det foreligger øvrige objektive bevis for tap.

Samme modell benyttes for konsern, morbank og heleid boligkredittforetak, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder første innregning. For konsern og morbank skal kontoens innvilgelsestidspunkt benyttes, mens det for boligkredittforetaket benyttes score ved overførelsesdato.

Objektive bevis for tap

Med bakgrunn i gjeldende interne retningslinjer følges engasjement løpende med henblikk på identifisering av tapsutsatte engasjementer.

Objektive bevis for tap er mislighold iht. definisjon nedenfor, samt utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap.

I tillegg til misligholdte engasjement har banken definert at det foreligger objektive bevis for tap i et engasjement hvor det er åpnet konkurs, konstaterte tap på engasjementet, er foretatt individuelt vurdert avsetning, eller andre individuelle vurderinger som tilsier at det foreligger objektive bevis for tap. Ved Individuelt vurderte nedskrivninger overstyrer modellnedskrivninger for aktuelle engasjement. Objektive bevis for tap vurderes på kundenivå.

Tilfriskning

Trinn 1 anses som standardtrinnet. Ethvert kontoengasjement som på beregningstidspunktet ikke oppfyller kriteriene for å ligge i trinn 2 eller 3, som beskrevet ovenfor, vil bli beregnet i trinn 1.

Mislighold

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall, og beløpet overstiger 1 000 kroner, eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte tapsavsetninger, føres mot tapsavsetninger. Konstaterte tap uten dekning i tidligere tapsavsetninger samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger, resultatføres.

Modifikasjon

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes

den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi på nytt og det innregnes en endringsgevinst eller et endringstap i resultatet. Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer hensyntas ved beregningen.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder bokføres til amortisert kost. Ved førstegangs innregning vurderes gjelden til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. Ved etterfølgende måling verdivurderes gjelden til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemethode.

Verdipapirgjeld med flytende rente

Ved førstegangs innregning vurderes gjelden til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. Ved etterfølgende måling verdivurderes gjelden til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemethode.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til fastrente
- Derivater utenfor sikring
- Sertifikater, obligasjoner (rentebærende verdipapirer) og aksjer

Utlån til fast rente

Utlån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Banken inngår rentederivater for økonomisk å sikre renteeksponeringen i disse utlånene. Bruk av FVO reduserer vesentlig den resultatvolatiliteten som ellers ville ha oppstått som følge av ulike målemetoder for utlån og derivater. Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer (renter og avdrag) på lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kreditspread på utlån anslås ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet.

Derivater utenfor sikring

De avtaler som konsernet har inngått er rente-derivater. Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi.

Sertifikater, obligasjoner og aksjer

Sertifikater, obligasjoner og aksjer er klassifisert til virkelig verdi. Virkelig verdi på børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kurs på balansetidspunktet. For aksjer som ikke er børsnotert og der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. Papirer uten omsetning er verdsatt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende.

Finansielle instrumenter sikring

Eiendeler og gjeld:

- Verdipapirgjeld fastrente
- Derivater sikring

Banken og konsernet benytter sikringsbokføring når det gjelder verdipapirgjeld til fastrente. Sikringen dekker renterisikoen i

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

obligasjonene. Verdiendring resultatføres under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter. Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst /tap på netto gevinst/tap på finansielle instrumenter. Banken har som policy å sikre all eksponering mot verdipapirgjeld med fastrente. Konsern har kun virkelig verdi sikring på verdipapirgjeld i norske kroner med fastrente. Sikringsinstrumentene sikrer totalbeløpet og har løpetid, volum og fastrente tilsvarende det enkelte fastrentelønet. Det flytende benet i sikringsinstrumentet er avtalt med 3 mnd NIBOR.

IFRS 9 forenklet kravene til sikringsbokføring ved å knytte sikringseffektiviteten tettere sammen med risikostyringsaktiviteter, og gir dermed større mulighet for kvalitativ vurdering. For å benytte sikringsbokføring iht. IFRS 9 må det være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet. I tillegg kan ikke effekten av kredittrisiko dominere verdiendringer i sikringsforholdet. I henhold til IFRS 9 er en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest tilstrekkelig, effektivitetstest utføres iht. kravene i IFRS 9. Ineffektivitet i sikringen, definert som forskjellen mellom verdireguleringen av sikringsinstrumenter og verdijustering av den sikrede risikoen, innregnes i resultatregnskapet etter hvert som det oppstår. Virkelig verdi av derivatene brukt i sikringsrelasjoner er vist i note 22.2.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)

Eiendeler:

- Boliglån til flytende rente i morbanken

Iht. IFRS 9 skal disse utlånene klassifiseres til virkelig verdi over utvidet resultat (holdt for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og videresalg). Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkreditforetak..

Renteinntekter og rentekostnader

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av nominelle renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer fratrasket direkte etableringskostnader. Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Renteinntekter for finansielle eiendeler i trinn 1 og trinn 2 beregnes ved hjelp av den effektive rentemetoden på den finansielle eiendelens brutto verdi, mens renteinntekter for finansielle eiendeler i trinn 3 beregnes basert på den finansielle eiendelens nettoverdi.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir resultatført i takt med at en tjeneste blir ytt, og banken har rett til betaling iht. IFRS 15. Her inngår blant annet gebyr fra betalingsformidling og forsikrings salg.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er balanseført når det kan påvises sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler som er henførbare til eiendelen, og eiendelens kostpris kan estimeres pålitelig. Immaterielle eiendeler er regnskapsført til kostpris.

Utvikling av programvare balanseføres og klassifiseres som immaterielle eiendeler dersom verdien vurderes som vesentlig og eiendelen forventes å ha varig verdi. Ved utvikling av programvare aktiveres bruk av egne ressurser så fremt påløpte utgifter kan måles pålitelig. Utgifter til blant annet forprosjektering, implementering og opplæring kostnadsføres løpende. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over antatt levetid. Avskrivningene påbegynnes på det tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk i selskapet, slik at programvare under utvikling er oppført til kostpris inntil utvikling er ferdigstilt.

Immaterielle eiendeler med begrenset levetid blir avskrevet, og eventuelle nedskrivningsbehov vurderes.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler og eiendommer verdsettes til historisk kost og avskrives over driftsmiddelets forventete økonomiske levetid. Det stilles krav til at de ulike elementer med ulik levetid skilles ut, og avskrives separat. Ordinære avskrivninger er basert på kostpris og fordelt lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid:

- Bygninger og annen fast eiendom 30 – 40 år
- Maskiner, utstyr, inventar og biler 3 – 10 år

Avskrivningsperiode og - metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som benyttes samsvarer med de økonomiske realiteter for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi.

Andre eiendeler

Eiendommer holdt for salg består av eiendeler som konsernet har ervervet som ledd i inndrivelse av misligholdte engasjement. Dette er driftsmidler som konsernet ikke har til hensikt å beholde og som skal selges innen ca. 1 år. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og er ikke gjenstand for avskrivning. Disse eiendommene inngår i andre eiendeler.

Leieavtaler

Konsernet som leietaker

Konsernet leiekontrakter regnskapsføres iht. IFRS 16. Grensedragningen mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler er i all hovedsak borte etter at IFRS 16 erstattet IAS 17 fra og med 2019. Konsernet bokfører bruksrettseiendelen og tilhørende forpliktelse til virkelig verdi på innregningstidspunkt. Eiendelen avskrives over leieperioden, mens forpliktelsen måles til amortisert kost.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som driftsmidler i balansen. Leieinntektene inntektsføres lineært over leieperioden. Innføringen av IFRS 16 har ikke hatt effekt for konsernet som utleier.

Avsetninger

En avsetning blir regnskapsført når konsernet har en gjeldende forpliktelse (rettslig eller antatt) som følge av hendelser som har skjedd, det er sannsynlighetsovervekt for at et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen vil skje, og beløpets størrelse kan beregnes pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Konsernet har innskuddsbasert pensjonsordning, det er noen medlemmer igjen i ytelsesbasert pensjonsordning. Se note 12 for nærmere detaljer.

Innskuddsordning

Bankens ansatte ble i 2016 overført fra ytelsesbasert ordning til innskuddspensjon. Innskuddene regnskapsføres og periodiseres som pensjonskostnader. Når det gjelder fordelingen mellom de to ordninger, henvises til egen regnskapsnote.

Ytelsesbasert ordning

De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres. Konsernets pensjonsforpliktelser er knyttet til ytelsesbaserte kollektive ordninger sikret i livsforsikringselskap og usikrede ordninger. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser presentert i regnskapet er fremkommet ved beregninger foretatt av aktuar. Renten på OMF obligasjoner benyttes som diskonteringsrente. Note 12.2 viser sensitiviteten i beregning av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen. De sikrede og usikrede pensjonsforpliktelsene beregnes som den diskonterte verdien av de fremtidige pensjonsytelser som anses påløpt på balansedagen, sikrede og usikrede, basert på at arbeidstakerne opparbeider sine pensjonsrettigheter jevnt over den yrkesaktive perioden. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi og føres netto mot pensjonsforpliktelsene i balansen. Den enkelte pensjonsordning vurderes for seg, men verdien av overfinansiering i en ordning og underfinansiering i andre ordninger nettoføres i balansen såfremt pensjonsmidlene kan overføres mellom ordningene. Netto pensjonsmidler presenteres i balansen som forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter, mens netto pensjonsforpliktelser presenteres under andre forpliktelser. Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i personalkostnader, og består av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede pensjonsforpliktelsen og beregnet avkastning av pensjonsmidlene. Avviket mellom faktisk avkastning og beregnet avkastning føres i utvidet resultat. Virkning av planendring resultatføres, endringer i estimater føres over utvidet resultat.

Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel balanseføres i samsvar med IAS 12 inntektskatt. Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/utsatt skattefordel er beregnet med 25 % av netto midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført. Utsatt skattefordel balanseføres ut fra forventninger om skattepliktig inntekt gjennom inntjening i fremtidige år. Betalbar skatt i balansen er periodens betalbare skatt knyttet til årets resultat, skatt på formue, samt betalbar skatt knyttet til mottatt konsernbidrag. Formueskatt er behandlet som driftskostnad.

Egenkapitalbeviskapital

Egenkapitalen består av eierandelskapital, grunnfondskapital, fond for urealiserte gevinster, annen egenkapital konsern og hybridkapital.

Eierandelskapitalen omfatter innbetalt kapital knyttet til egenkapitalbevis, egne egenkapitalbevis, overkursfond og utjevningsfond. Grunnfondskapitalen omfatter innbetalt og opptjent grunnfondskapital, gavefond og kompensasjonsfond.

I morbanken består fond for urealiserte gevinster av verdiøkning på finansielle instrumenter der prinsipp for verdifastsettelse etter IFRS avviker fra prinsipp etter Norsk God Regnskapsskikk.

Annen egenkapital konsern er opptjent egenkapital i datterselskaper og tilknyttede selskaper etter konsernetablering, samt effekten av egenkapitalelimineringer i konsernregnskapet. Fondsobligasjoner som ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32 inngår i egenkapitalen. Påløpte renter fondsobligasjoner tilordnes fondsobligasjonskapitalen.

Ved utstedelse av nye egenkapitalbevis eller oppkjøp av annen virksomhet, behandles merkostnader direkte henførbare til utstedelsen av de nye egenkapitalbevisene eller oppkjøpet som en reduksjon av innbetalt kapital. Årets overskudd tilordnes eierne av egenkapitalbevis og grunnfondet iht. utbyttepolitikken. Utbytte på egenkapitalbevis blir klassifisert som egenkapital i perioden frem til utbyttet er besluttet av bankens forstanderskap. Når utbyttet er besluttet av forstanderskapet blir det tatt ut av egenkapitalen og klassifisert som kortsiktig gjeld frem til utbetaling finner sted. Når banken eller andre selskaper i konsernet kjøper egenkapitalbevis utstedt av banken, blir det samlede kjøpsvederlaget trukket ut av den totale egenkapitalbeviskapitalen.

Segmenter

Segmentrapportering er inndelt i forhold til hvordan ulike virksomhetsområder rapporteres og følges opp. Banken har to driftssegmenter, personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Kontantstrømmer

Kontantstrømoppstillingen (IAS 17) viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Kontanter og kontantekvivalenter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker. Konsernet benytter den direkte metoden.

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid.

Sammenlignbarhet

Sammenligningstall er blitt justert der det er ansett nødvendig for at de skal være i overensstemmelse med presentasjonen for inneværende år.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Hendelser etter balansedagen

Det opplyses om hendelser etter balansedagen i samsvar med IAS 10. Opplysningene omfatter hendelser som ikke innregnes i konsernets finansregnskap, men som er av en slik art at de er vesentlige for vurdering av virksomheten.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen.

NOTE 1.1 - Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Morbank og konsern

Konsernet utarbeider estimater og forutsetninger som har effekt på de rapporterte balansetallene for neste regnskapsår. Estimater og vurderinger er stadig gjenstand for evaluering og baserer seg på historisk erfaring og andre faktorer, herunder forventninger i forhold til fremtidige hendelser som ansees som rimelige.

Tilknyttet selskap

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI. Se utfyllende kommentar note 27.

Nedskrivning på utlån

Vurdering av nedskrivninger vil delvis baseres på skjønn. Låneporteføljer/garantiforpliktelser overvåkes løpende med hensyn til behov for nedskrivninger/avsetninger. Nedskrivning/avsetning foretas iht IFRS 9. Se regnskapsprinsipper og note 2.1.1.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittrisiko, ved virkelig verdifastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån og verdipapirer utstedt av andre. Banken har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger utført av ledende markedsaktører.

NOTE 2 - Finansiell risikostyring

Konsern og morbank

Risiko og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyringen støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner, og skal bidra til å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Det vil likevel kunne oppstå uventet tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.
- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta
- Operasjonell risiko: risiko for direkte eller indirekte tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.
- Compliancerisiko: Risiko for ikke å etterleve regulatoriske krav og interne rutiner/retningslinjer
- AHV risiko: Risiko for ikke å ikke etterleve anti hvitvask- og terrorfinansierings lov og forskrift, og ikke etterleve internt regelverk med hensikt å oppfylle lovens krav.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom risikostrategi, overordnede retningslinjer operasjonell risiko, periodisk måling og rapportering av fastsatte styringsmål i alle forretningsområder, retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Bankens risikostyringsenhet utgjør seks årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør ett årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner årlig intern revisors instruks og arbeidsplan. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov..

Virksomhetsstyring (corporate governance)

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens

ulike interessenter som egenkapitalbeveiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig. Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egne styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring.

Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse i virksomhetsstyringen, samt relevante prinsipper fra EBA på området. Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse og nevnte prinsipper fra EBA. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med norsk anbefaling. Det er i 2019 avholdt 14 styremøter i banken. Oppfølging av strategi, risiko,- og kapitalstyring og lønnsomhet har vært styrets fokusområder.

Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egenevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og eksternt revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i samsvar med lover og forskrifter, samt bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Medlemmene i risikoutvalget er Stein Andre Herigstad-Olsen(leder), Bjørn Audun Risøy og Siw Moxness. Medlemmer i revisjonsutvalget er Siw Moxness (leder) Stein Andre Herigstad-Olsen og Bjørn Audun Risøy.

Medlemmer i godtgjørelsesutvalget er Stein Andre Herigstad-Olsen (leder), Bjørn Audun Risøy og Birgitte Lorentzen (ansatte-representant). Revisjonsutvalget har hatt 8 møter i 2019, risikoutvalget har hatt 6 møter og godtgjørelsesutvalget 2 møter. En fylldig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

NOTE 2.1 - Kreditrisiko

Konsern og morbank

Kreditrisikoen er risikoen for at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser overfor konsernet. Kreditrisikoen, og eksponeringen av denne, styres gjennom kredittstrategi, kredittpolicy, kredittrutiner, og bevilgningsreglement. Kredittpolicy, kredittrutiner og bevilgningsreglement ble oppdatert oktober 2019, og gjeldende fra 1.1.2020. Kredittstrategien er vedtatt for en treårsperiode med årlige vurderinger. Gjeldende strategi fra 1.1.2020 ble vedtatt av styret november 2019.

Konsernets strategi på kredittområdet er utledet fra den overordnede strategien, og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner på porteføljenivå og bransjenivå. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement og antall av disse, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger. Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret, og med tillegg av årlig porteføljegjennomganger. Utviklingen i kredittrisiko følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen i konkrete bransjer, geografiske områder, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for kredittengasjementet. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av aksjoner og handlingsplaner for oppfølging av låntaker, samt rapporter som fremlegges periodisk til styret. Samlet kapitalbehov for kredittrisiko fremkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kredittrisiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsporteføljen er etablert, etterleves og rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkningen på solgte eneboliger på Helgeland gjennom 2019 flatet ut eller vært svakt stigende. Med en prisøkning i 2019 på linje med Nord-Norge for øvrig, ligger Helgeland fortsatt langt lavere enn salgspris pr. kvm. enn resten av Nord-Norge og landet. Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen er moderat. Beregningen av tapsavsetninger gjøres i hht. IFRS 9.

Med bakgrunn i tapsregler i IFRS 9 og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering og modellering. Det er stort fokus og regelmessige gjennomganger av god kredittpraksis og kvalitet i kredittarbeidet. Herunder forståelse av god oppfølging og kontroll av kundeporteføljene. Etterlevelse gjennom enkeltsaker sikres gjennom kredittutvalget, ledernes nøkkelkontroller, og arbeidsfordelingen mellom rådgivere og depot. For bedriftsmarkedet sikres styring og overvåking gjennom løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne, og sikkerhetsvurderinger. Dette gjennom både månedlige og kvartalsvis gjennomganger. For overvåking og utvikling i personmarkedsporteføljen foretas kvartalsvis analyser av bonitet på innvilgede lån, og halvårsbasis på totalporteføljen.

Risikofordelt utlånsportefølje fordelt på lav (risikoklasse A-D), middels (risikoklasse E-G) og høy risiko (risikoklasse H-k) rapporteres basert på scoremodellene. Risikomigrasjonen rapporteres kvartalsvis som en del av samlet risikorapport til styret.

Tett oppfølging av større bedriftskunder, overvåking av misligholds sannsynlighet i porteføljen, og for konkrete definerte bransjer, er videreført som prioriterte fokusområder. Ved utgangen av 2019 hadde banken 1 (3) engasjement som samlet sett var ut over 10 % av ansvarlig kapital.

Utestående kontraktsmessige beløp av finansielle eiendeler som er konstatert i året men som fremdeles er gjenstand for håndhevingsaktiviteter utgjorde 2 mill. kr

NOTE 2.1.1 – Utlån og tapsavsetninger

Nedskrivninger for tap på utlån og utenombalanseposter iht IFRS 9

Se beskrivelse Note 1 regnskapsprinsipper.

Forutsetninger i beregningsmodellen

Periodevis forventet tap beregnes som produktet av sannsynlighet for mislighold (PD), eksponering ved mislighold (EAD) og tap gitt mislighold (LGD), og skal være forventningsrett. PD-modellen har vært i bruk og validert i banken siden 2009, mens LGD-modellen er utviklet fra 2017.

PD

Bankens PD-modell gir PD (sannsynlighet for mislighold), på kundenivå, ett år frem i tid. PD modellen gir sannsynlighet for at kunden går i mislighold og vil misligholde alle sine engasjementer. Kundens PD kan derfor benyttes på kontonivå. Banken har ikke utviklet modeller for å beregne livstids PD, men jobber kontinuerlig med å se på muligheter for å utvikle livstids PD. Banken benytter derfor modeller som beregner sannsynlighet for mislighold de neste 12 månedene (12 måneders PD). Banken har gjennomført analyser av observert misligholdsrate (defaultrate, DR) som en funksjon av alder på lånet på misligholdstidspunktet. Analysene viser at DR øker noe de første årene etter innvilgelse, for deretter å reduseres. Variasjonen i DR vurderes å være på et slikt nivå at 12 måneders PD er et rimelig substitutt for livstids PD. Banken har relativt lite datagrunnlag, og det er dermed knyttet en viss usikkerhet til analysene.

LGD

LGD-modellen er en funksjon av forholdet mellom engasjementet og sikkerhetene som ligger bak, sannsynligheten for friskmelding og kostnader ved realisasjon. Det benyttes en lineær fordeling av sikkerhetsdekningen på kunder med flere engasjement. Sikkerhetsdekning er begrenset oppad til den anvendbare sikkerheten som er sikkerhetsdekning med kvantitative begrensninger, herunder nedjustering av sikkerhetsdekning basert på kvaliteten til sikkerhetene. Se nærmere beskrivelse av sikkerhetene i note 21.

Sannsynlighet for friskmelding varierer ut fra hvilken trinn engasjementet ligger i. Sannsynlighet for friskmelding i trinn 1 er 70 for PM og 25 for BM, i trinn 2 og 3 er tilsvarende 40 og 15 %. Det er fastsatt et unntak knyttet til kommunal sektor hvor sannsynligheten til tilfriskningen er satt til 100 %.

Kostnader ved realisasjon av sikkerheter er satt til 5 % av engasjement. Interne kostnader ved realisasjon er satt til 0 %.

Det har vært mindre justeringer i beregningsmodellen i rapporteringsperioden, dette har ikke gitt vesentlig effekt.

EAD

EAD gir uttrykk for eksponering konsernet har på et gitt tidspunkt i engasjementer. Dette beregnes i hovedsak fra parameterne gjenværende løpetid og avdrag. EAD er en funksjon av saldo, bevilgning og en konverteringsfaktor. Eksempelvis vil EAD aldri være større enn bevilgning for et enkelt engasjement, eller lavere enn saldo.

Gjenværende løpetid for nedbetalingslån fastsettes til avslutningsdato. Avdragsprofilene i modellen er tilpasset nedbetalingslånet karakteristikk.

For utlån som ikke er nedbetalingslån benyttes bevilgningene som grunnlag for å beregne eksponering. Dette gjelder i all hovedsak flexilån. Løpetid for flexilån er antatt å utgjøre fem år.

Prepayment (PP) hensyntas for alle utlån, og er vurdert å være konstant over løpetiden. Ved utgangen av året har PP kun effekt på nedbetalingslån.

For innvilget, men ikke diskonterte bevilgninger er det fastsatt konverteringsfaktorer for å hensynta bevilgninger som ikke blir benyttet. For alle typer bevilgninger utenom byggelån (25 %) og kontrakts garantier (50 %) er konverteringsfaktoren satt til 100 %.

Senarioer

Modellen benytter tre forskjellige scenarier, som påvirker fremskrevet LGD og PD. Scenarioene er utviklet med bakgrunn i historiske data, og makro-variabler.

Gjeldende for alle scenarier er at de er gjeldende fra og med beregningsdato, altså at vi på beregningstidspunkt befinner oss i den første scenarioperioden. Dette er gjort for at scenarioene skal ha effekt på hele beregningen, også trinn 1 og 3.

Senariobeskrivelser

Bakgrunn for fastsettelse av scenarioene er en helhetsvurdering av flere makrovariabler og andre faktorer, herunder: arbeidsledighet, prisfall og fraflytting. Det er effekter på totalnivået for PD og sikkerhetsverdier som er grunnlag for eventuelle justeringer av scenarier. Regional utvikling forventes å ligge på nivå med den nasjonale økonomien i de tre scenarioene.

Det er definert 3 scenarier:

Realistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer forventet fremtidig økonomisk vekst de neste 5 år. Realistisk scenario er et scenario som er sammenlignbart med ICAAP scenarioet Base case. Scenarioet er vektet med 60 %.

Optimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en høykonjunktur med sterk økonomisk vekst. I år 5 konvergerer scenarioet mot en likevekt med realistisk scenario. Scenarioet er vektet med 20 %.

Pessimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en nedgangskonjunktur med svak økonomisk vekst. Pessimistisk scenario vil kunne representere en nedgangskonjunktur basert på en 25 års syklus, men som vil være en god del mildere enn kredittkrisen tidlig på 90 tallet. I år 5 konvergerer scenarioet mot en likevekt med realistisk scenario. Scenarioet er vektet med 20 %

Realistisk scenario

Global økonomi: Det forventes en stabil og moderat global økonomisk vekst de neste 5 år.

Nasjonal økonomi: Det forventes en stabil vekst i norsk økonomi de neste 5 årene.

Optimistisk scenario

Global økonomi: Det forventes en positiv utvikling og sterk økonomisk vekst de neste 5 år.

Nasjonal økonomi: Oljepriser vil stige og Norsk økonomi vil oppleve en sterk økonomisk vekst.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Pessimistisk scenario

Global økonomi: Det forventes at veksten i de fremvoksende markedene vil avta. Økt proteksjonisme vil skape handelsbarrierer og den globale økonomiske veksten vil avta.

Nasjonal økonomi: Oljepriser synker og sammen med svak økonomisk utvikling hos våre viktigste handelspartnere, vil dette medføre en svak utvikling og vekst i norsk økonomi.

Det foreligger estimeringsusikkerhet knyttet til flere av parameterne i modellen. Dette er hovedsakelig knyttet til

underliggende sikkerhetsverdier, parametere i LGD, samt PD. Ettersom modellen er relativt ny vil banken løpende oppdatere endringer som fremkommer av valideringsarbeidet. Det foreligger ikke indikasjoner på vesentlige feil eller mangler i modellen ved utgangen av 2019.

Sensitivitetsvurderinger av sentrale forutsetninger

Modellen er mest sensitive mot parameterne LGD og PD. Disse har en sensitivitet på opp mot 35 % ved endringen av parameterne for både PM og BM. Følgelig vil en endring av LGD/PD på 10 % utgjøre en endring i avsetning tap på opp mot 3,5 %. Ved å endre variablene på enkeltsegmenter, PM eller BM, er det en sensitivitet på rundt 20 %. Høy sensitivitet tilsier at resultatet av modellen er særskilt påvirket av endringer i disse. Parametere med høy sensitivitet blir derfor tett fulgt opp med tanke på input og validering av modell.

Estimeringsusikkerhet

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.19				31.12.19		
Tapavsetn.på utlån (eks.ind.nedskr.)	Base Case	Effekt av Scenario	Effekt av makrosenarioer på beregnet tap	Tapavsetn.på utlån (eks.ind.nedskr.)	Base Case	Effekt av Scenario
102	86	16	Tapsavsetninger under IFRS 9	102	86	16

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.18				31.12.18		
Tapavsetn.på utlån i trinn 1 og 2	Base Case	Effekt av Scenario	Effekt av makrosenarioer på beregnet tap	Tapavsetn.på utlån i trinn 1 og 2	Base Case	Effekt av Scenario
78	66	12	Tapsavsetninger under IFRS 9	80	67	13

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Brutto utlån bedriftsmarked og personmarked

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Konsem 31.12.19
Brutto utlån (ekskl. fastrente)	Med forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.19	22.813	3.338	638	26.789
Nye lån/kreditter/garantier	6.015	1.369	11	7.395
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.936	1.865		-71
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-38		47	9
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-156	158	2
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		6	-6	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	23		-24	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1.037	-1.082		-45
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-5.488	-1.180	-290	-6.958
Andre endringer i perioden	-1.598	603	16	-980
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.19	20.827	4.764	550	26.141
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.693	299	15	3.007
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.570	190	23	2.782

Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Konsem 31.12.18
Brutto utlån (ekskl. fastrente)	Med forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	22.025	3.336	316	25.677
Nye lån/kreditter/garantier	7.540	1.186	103	8.829
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.791	1.530	0	-261
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-199		201	2
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-246	203	-43
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		40	-46	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	32		-36	-4
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	989	-1.008	0	-19
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-5.521	-801	-85	-6.407
Andre endringer i perioden	-263	-698	-17	-979
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	22.812	3.338	638	26.789
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.688	260	6	2.954
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.702	290	15	3.007

Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	31.12.19
Brutto utlån (ekskl. fastrente)	Med forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.19	15.770	3.055	638	19.463
Nye lån/kreditter/garantier	4.836	1.206	18	6.060
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.514	1.452		-62
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-35		44	9
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-151	153	2
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		6	-6	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	22		-23	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	754	-787		-33
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-4.768	-1.061	-291	-6.120
Andre endringer i perioden	-853	116	15	-721
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.19	14.212	3.835	550	18.596
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.228	290	15	2.533
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.060	185	23	2.267

Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

Morbank

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	31.12.18
Brutto utlån (ekskl. fastrente)	Med forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	15.986	2.777	315	19.078
Nye lån/kreditter/garantier	5.682	927	108	6.717
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.477	1.226	0	-251
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-197		199	2
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-243	200	-43
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		40	-46	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	32		-36	-4
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	809	-818	0	-9
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-4.560	-658	-85	-5.304
Andre endringer i perioden	-504	-195	-17	-716
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	15.770	3.055	638	19.463
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.240	258	6	2.504
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	2.228	290	15	2.533

Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Nedskrivning utlån bedriftsmarked og personmarked

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Konsem 31.12.19
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.19	17	63	305	385
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	6	30	1	37
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-2	20		18
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	0		9	9
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-3	27	24
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		0	-1	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-10	-10
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	0	-9		-9
Redusert portefølje (salg/konstatert/mv)	-6	-28	-86	-120
				0
Andre endringer i perioden	-1	-2	8	5
Tapavsetning pr. 31.12.19	14	71	253	338

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Konsem 31.12.18
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	20	55	86	161
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	16	81	104
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	25		20
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2		53	51
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	90	71
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-9	-8
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-3	-2
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-12		-10
Redusert portefølje (salg/konstatert/mv)	-3	-4	-7	-15
				0
Andre endringer i perioden	-2	2	14	15
Tapavsetning pr. 31.12.18	17	63	305	386

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.19

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter				
Tapavsetning pr. 01.01.19	17	64	304	385
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	6	30	2	37
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-2	19		17
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	0		9	9
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-3	27	24
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		0	-1	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-10	-10
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	0	-9		-8
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-6	-28	-86	-120
				0
Andre endringer i perioden	-1	-4	9	4
Tapavsetning pr. 31.12.19	14	69	253	336

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Morbank

31.12.18

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter				
Tapavsetning pr. 01.01.18	19	55	86	160
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	16	81	104
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	25		20
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2		53	51
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	89	70
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-9	-8
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-3	-2
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-12		-10
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3	-4	-7	-15
				0
Andre endringer i perioden	-2	2	14	15
Tapavsetning pr. 31.12.18	17	64	304	385

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Brutto utlån bedriftsmarked

Bedriftsmarked	Konsern			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.19	6.889	1.844	568	9.301
Nye lån/kreditter/garantier	1.917	825	1	2.743
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-848	809		-40
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-23		32	9
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-103	107	4
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		5	-5	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	12		-12	0
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	388	-412		-24
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-2.025	-702	-274	-3.001
Andre endringer i perioden	-167	-18	16	-169
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.19	6.144	2.248	433	8.824
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	1.641	259	16	1.916
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	1.401	169	22	1.593
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

Bedriftsmarked	Konsern			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	7.274	1.399	209	8.882
Nye lån/kreditter/garantier	2.476	503	91	3.070
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.038	804	0	-234
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-194		193	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-240	167	-73
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		31	-38	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	7		-10	-3
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	391	-385		6
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-1.691	-229	-43	-1.963
Andre endringer i perioden	-336	-39	-1	-376
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	6.889	1.844	568	9.301
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	-	-	-	-
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	1.641	259	16	1.916
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.19	6.883	1.814	568	9.265
Nye lån/kreditter/garantier	1.903	812	2	2.717
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-841	801		-40
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-22		31	9
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-103	107	4
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		5	-5	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	12		-12	0
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	383	-406		-23
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-2.018	-700	-274	-2.992
Andre endringer i perioden	-265	-8	16	-257
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.19	6.036	2.214	433	8.683
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	1.629	268	16	1.913
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	1.394	169	22	1.585
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

Morbank

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	7.191	1.382	209	8.782
Nye lån/kreditter/garantier	2.460	494	91	3.045
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.027	792	0	-235
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-194		193	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-240	168	-72
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		31	-38	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	7		-10	-3
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	387	-381	0	6
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-1.656	-225	-43	-1.924
			0	
Andre endringer i perioden	-285	-39	-2	-326
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	6.883	1.814	568	9.265
IB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier				-
UB Ubenyttet kreditt og finansielle garantier	1.629	268	16	1.913
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Nedskrivning bedriftsmarked

Konsem

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.19	16	60	292	368
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	5	29	1	35
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-2	17		15
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	0		9	8
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-3	24	21
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		0	-1	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-10	-10
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	0	-8		-8
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-6	-27	-82	-115
Andre endringer i perioden	-2	-5	7	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.19	11	64	240	315

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Konsem

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	19	51	61	131
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	15	77	99
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	22		17
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2	1	59	58
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	92	73
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-8	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	1		-2	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-10		-9
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3	-3	-12	-18
Andre endringer i perioden	-2	2	25	26
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	16	60	292	368

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.19	16	60	291	367
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	5	29	1	35
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-2	17		15
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	0		9	8
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-3	26	23
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		0	-1	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-10	-10
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	0	-8		-8
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-6	-27	-82	-115
				0
Andre endringer i perioden	0	-6	6	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.19	13	63	240	315

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Morbank

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger på brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	19	51	61	131
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	15	77	99
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	22		17
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2	1	59	58
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	92	73
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-8	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	1		-2	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-10		-9
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3	-3	-12	-18
				0
Andre endringer i perioden	-2	2	24	25
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	16	60	291	367

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Brutto utlån personmarkedet

Konsem

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.19	15.923	1.494	71	17.488
Nye lån/kreditter/garantier	4.098	544	10	4.652
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.088	1.056		-31
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-15		15	0
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-53	51	-2
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-1	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	11		-11	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	648	-670		-21
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3.463	-477	-16	-3.957
Andre endringer i perioden	-1.429	621	-1	-809
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.19	14.685	2.516	117	17.318
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	1.061	31	-	1.092
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen	1.168	21	0	1.189
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

Konsem

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	14.724	1.937	108	16.769
Nye lån/kreditter/garantier	5.128	683	12	5.823
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-747	720		-27
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-15		19	4
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-9	8	-1
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		9	-9	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	25		-26	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	587	-610	0	-23
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3.933	-572	-41	-4.546
Andre endringer i perioden	154	-664	0	-510
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	15.923	1.494	71	17.488
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	-	-	-	-
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen	1.061	31	0	1.092
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.19	8.888	1.240	71	10.199
Nye lån/kreditter/garantier	2.933	394	16	3.343
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-672	650		-22
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-13		13	0
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-48	46	-2
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-1	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	10		-10	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	371	-380		-10
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-2.750	-361	-17	-3.129
				0
Andre endringer i perioden	-591	126	-1	-467
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.19	8.174	1.621	117	9.912
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	599	22	-	621
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen	667	16	0	682

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

Morbank

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	8.725	1.395	107	10.227
Nye lån/kreditter/garantier	3.286	432	17	3.735
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-444	428		-16
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-14		18	4
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-5	5	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		9	-9	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	25		-26	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	411	-426		-15
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-2.975	-435	-41	-3.451
			0	0
Andre endringer i perioden	-126	-158	0	-284
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	8.888	1.240	71	10.199
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn				-
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen	599	22	0	621

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Nedskrivning personmarkedet

Konsem

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapsavsetninger brutto utlån og utenombalanseposter				
Tapavsetning pr. 01.01.19	2	7	9	18
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	0	1	0	2
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	0	3		3
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	0		1	1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-1	2	2
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		0	0	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		0	0
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	0	-1		-1
Redusert portefølje (salg/konstatert/mv)	0	-1	-4	-5
				0
Andre endringer i perioden	0	-1	6	5
Tapsavsetninger pr. 31.12.19	2	8	14	23

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Konsem

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapsavsetninger brutto utlån og utenombalanseposter				
Tapavsetning pr. 01.01.18	1	6	20	27
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	1	2	3	6
Overgang fra trinn 1 til trinn 2		2		2
Overgang fra trinn 1 til trinn 3			1	1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1			-1	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1		-1		-1
Redusert portefølje (salg/konstatert/mv)		-2	-6	-8
				0
Andre endringer i perioden			-8	-8
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	2	7	9	18

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.19	2	4	12	18
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	0	1	1	2
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	0	2		2
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	0		0	0
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-1	1	1
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		0	0	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		0	0
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	0	-1		-1
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	0	-1	-1	-2
				0
Andre endringer i perioden	-1	0	1	1
Tapsavsetninger pr. 31.12.19	1	5	15	21

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Morbank

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	1	5	15	21
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	1	1	3	5
Overgang fra trinn 1 til trinn 2		1		1
Overgang fra trinn 1 til trinn 3			1	1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1				0
Overgang fra trinn 2 til trinn 1		-1		-1
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)		-2	-6	-8
				0
Andre endringer i perioden			-1	-1
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	2	4	12	18

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Utlån til kunder fordelt etter intern rating

Morbank				Konsern			
31.12.19				31.12.19			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum Utlån fordelt på risikoklasse og trinn	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
11.691	0	0	11.691 Lav risiko	18.172	0	0	18.172
2.017	2.166	0	4.183 Middels risiko	2.142	2.869	0	5.011
504	1.669	550	2.722 Høy risiko	513	1.895	550	2.958
14.212	3.835	550	18.596 Brutto utlån (ekskl. fastrente utlån)	20.827	4.764	550	26.141

Morbank				Konsern			
31.12.18				31.12.18			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum Utlån fordelt på risikoklasse og trinn	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
12.567	0	0	12.567 Lav risiko	18.937	0	0	18.937
2.670	1.640	18	4.328 Middels risiko	3.385	1.615	18	5.018
533	1.415	604	2.551 Høy risiko	490	1.723	620	2.834
15.770	3.055	622	19.446 Brutto utlån (ekskl. fastrente utlån)	22.812	3.338	638	26.789

Risikogrupperne er basert på bankens PD modell. Risikoklasse K utgjør engasjement hvor det foreligger objektive bevis for tap, og utgjør engasjement i trinn 3.

Lav risiko = risikoklasse A-D

Middels = risikoklasse E-G

Høy = risikoklasse H -K

NOTE 2.1.2 – Sentralbanker og kredittinstitusjoner

Sentralbanker og kredittinstitusjoner

For balansepostene fordring på sentralbanker og, utlån og fordringer på kredittinstitusjoner har banken benyttet seg av unntaket for lav kredittrisiko. Bankens "Kontanter og fordringer på sentralbanker" er utelukkende mot Norges Bank. Norges Bank er ratet Aaa hos Moodys og AAA/A-1+ fra S&P og oppfyller dermed standarden presumpsjon om lav kredittrisiko. Bankens "Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner" er utelukkende mot banker med kredittrating og som oppfyller standardens presumpsjon om lav kredittrisiko og banken har vurdert at dette sammenholdt med LGD og lav eksponering til å gi uvesentlige tapsavsetninger. Banken har følgelig ikke foretatt tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
866	1.020	Ekstern rating S&P. AA-/A-1+	339	148
123	172	Ekstern rating S&P. A+/A-1+	172	132
121	182	Ekstern rating S&P. A/A-1	182	121
60	58	Uratet	57	60
1.170	1.432	Sum	750	461

Sertifikater og obligasjoner: Klassifisering av utstedere etter sektor

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
273	1000	Stat	1050	300
2.078	2610	Kommune	2610	2.078
1.315	1189	Kredittforetak	1109	1.313
63	63	Bank	63	63
45	72	Øvrig	72	45
3.774	4.934	Sum	4.904	3.799

Sertifikater og obligasjoner: Klassifisering av utstedere etter rating

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
2.416	2684	AAA	2733	2.441
1.250	2115	AA-/AA/AA+	2035	1.250
60	10	A+/A	10	60
43	87	BBB-/BBB/BBB+	88	43
5	38	BBB-/BBB/BBB+	38	5
3.774	4.934	Sum	4.904	3.799

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.1.3 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
305	289	Misligholdte utlån og garantier	289	305
-115	-122	Trinn 3 nedskrivninger	-122	-115
190	167	Sum netto misligholdte utlån og garantier	167	190
333	261	Øvrige tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	261	333
-190	-131	Trinn 3 nedskrivninger	-131	-190
143	130	Sum netto tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	130	143
333	297	Sum netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	297	333
1,6 %	1,5 %	I prosent av brutto utlån	1,1 %	1,2 %

Øvrig tapsutsatte er utlån og garantier som ikke er misligholdt. Engasjementer hvor det er registrert betalingslettelse inngår ikke i øvrig tapsutsatte engasjementer, med mindre disse er vurdert å være tapsutsatte. Tapsutsatte utlån og garantier er definert under APM (alternative performance measures).

Ved utgangen av året har banken konstaterte tap på 43 (38) mill.kr. hvor kravet fortsatt er gjeldende ovenfor debitor. Konstaterte tap til overvåkning gjelder i all hovedsak kunder i personmarkedet hvor banken har konstatert et tap, uten at lånet er ettergitt/slettet. Beløpet er ikke balanseført, og forventes ikke innfridd.

NOTE 2.2 – Likviditetsrisiko

Konsern og morbank

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko.

Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring som bidrar til å sikre konsernets evne til å innfri sine betalingsforpliktelser.

Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret. Det har vært lagt særlig vekt på likviditetsrisiko og nye regulatoriske krav til likviditetsstyring i banker, som blir implementert gradvis i likviditetsstyringen.

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for likviditetsindikator1, langsiktig finansierungsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital, LCR.

Styret har fastsatt at andel langsiktige innlån i % av samlede innlån skal utgjøre minst 70 %. Per 31.12.19 var andel langsiktig finansiering 97,3 (92,2) %, som er godt over målkravet.

For å begrense konsernets likviditetsrisiko har banken likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, likvide egenkapitalinstrumenter, plasseringer i pengemarkedsfond, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de

siste årene gradvis økt både kvaliteten og nivået på likviditetsbufferne. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende.

Hovedtyngden av konsernets likviditetsreserver i form av rentebærende verdipapirer er plassert i obligasjoner med fortrinnsrett, stats- og kommune- obligasjoner. Samlet durasjon på renteporteføljen er 1,5 (2,0) år. Konsernets samlede likviditetsreserver (kontanter, bankinnskudd og rentebærende verdipapirer) utgjør 5,7 (4,3) mrd. kr. eller 16,8 (13,2) % av konsernets forvaltningskapital.

Innskuddsdekningen er en viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning, og dette kravet var innfridd gjennom hele 2019. Helgeland Boligkreditt AS er en viktig finansieringskilde og tilrettelegging av godkjente boliglån for overføring til bankens boligkredittforetak har høy oppmerksomhet. Pr. utgangen av 2019 utgjør obligasjoner med fortrinnsrett i konsernet 6,7 (6,5) mrd. kr.

Helgeland Sparebank er ratet av Moody's. Bankens rating er A3 med "stable outlook". Obligasjoner utstedt av Helgeland Boligkreditt AS ratet hos Moody's har rating Aaa.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.2.1 - Likviditetsrisiko, restløpetid

Konsern

31.12.19

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	594	0	594
Innskudd fra kunder og gjeld	19.073	125	0	0	19.198
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	25	329	9.596	1.123	11.073
Ansvarlig lån/fondsobligasjon	0	0	0	916	916
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	17	39	147	28	231
Sum utbetalinger	19.115	493	10.337	2.067	32.012
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	744	0	0	0	744
Utlån og fordringer på kunder	2.636	47	2.108	25.784	30.575
Sertifikater og obligasjoner	839	1.049	3.012	64	4.964
Sum innbetalinger	4.219	1.096	5.120	25.848	36.283
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	13	43	91	27	174

Lånetilsagn pr. 31.12. var ikke vesentlig i forhold til utlånsmassen, og er derfor ikke innarbeidet

Konsern

31.12.18

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	265	0	265
Innskudd fra kunder og gjeld	17.251	175	0	0	17.426
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	54	865	10.186	711	11.816
Ansvarlig lån/fondsobligasjon	0	0	0	892	892
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	34	100	0	147
Sum utbetalinger	17.318	1.074	10.551	1.603	30.546
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	466	0	0	0	466
Utlån og fordringer på kunder	2.642	46	2.152	25.013	29.853
Sertifikater og obligasjoner	297	971	2.414	118	3.800
Sum innbetalinger	3.405	1.017	4.566	25.131	34.119
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		60	107		167

Banken gjennomfører stresstester for konsernet og har styrevedtatte rammer for risikotoleranse.

Lånetilsagn pr. 31.12. var ikke vesentlig i forhold til utlånsmassen, og er derfor ikke innarbeidet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.19

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	593	0	593
Innskudd fra kunder og gjeld	19.508	125	0	0	19.633
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	25	292	3.714	0	4.031
Ansvarlig lån	0	0	0	916	916
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	15	34	119	0	168
Sum utbetalinger	19.548	451	4.426	916	25.341
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	744	0	699	0	1.443
Utlån og fordringer på kunder	2.636	40	1.122	19.186	22.984
Sertifikater og obligasjoner	839	999	3.012	64	4.914
Sum innbetalinger	4.219	1.039	4.833	19.250	29.341
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	13	36	64		113

Morbank

31.12.18

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	265	0	265
Innskudd fra kunder og gjeld	17.704	174	0	0	17.878
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	0	620	4.598	0	5.218
Ansvarlig lån	0	0	0	892	892
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	34	100	0	147
Sum utbetalinger	17.717	828	4.963	892	24.400
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	457	0	732	0	1.189
Utlån og fordringer på kunder	2.642	41	1.152	18.434	22.269
Sertifikater og obligasjoner	272	971	2.414	118	3.775
Sum innbetalinger	3.371	1.012	4.298	18.552	27.233
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		60	107		167

Ubenyttede trekkfasiliteter

Morbank

Konsern

31.12.17	31.12.19		31.12.19	31.12.18
Eiendeler:				
2.062	1.852	Ubenyttede trekkrettigheter kunder	2.367	2.536
471	415	Garantier	415	471
791	818	Ubenyttet trekk Helgeland Boligkreditt AS		
3.324	3.085	Sum ubenyttet trekk	2.782	3.007
Gjeld:				
300	300	Kortsiktig trekkfasilitet, 1år	300	300
300	300	Sum gjeld	300	300
50	50	Overskuddslikviditet i Norges Bank	50	50
350	350	Sum gjeld inklusive overskuddslikviditet	350	350

Garantiansvar fremkommer i note 40.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Match og mismatch mellom forfall og rentesats på eiendeler og gjeld er svært viktig for styringen av risiko. Det er uvanlig at banker har perfekt match, siden utførte forretninger ofte er av usikker karakter og av mange ulike typer. En ikke matchet posisjon kan potensielt skape fortjeneste, men kan også øke risikoen for tap. Forfall på eiendeler og gjeld, og evnen til å erstatte disse til en akseptabel kostnad, er en viktig faktor for å bestemme konsernets likviditet og dets eksponering overfor renteendringer.

Likviditetsbehov for å kunne møte krav om oppgjør knyttet til garantier og remburs er betydelig lavere enn størrelsen på selve forpliktelsen fordi konsernet generelt ikke forventer at tredjepart vil trekke ut likviditet under garantien. De totale utestående kontraktsfestede forpliktelser, om å øke kreditter representerer ikke nødvendigvis fremtidige krav til likvide midler, siden mange av disse forpliktelsene vil forfalle eller utgå uten å bli fundet.

NOTE 2.3 - Markedsrisiko

Konsern og morbank

Styret har vedtatt en markedsrisikostrategi som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt rammer for rente-, kredittspread og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Renterisiko

Renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på rentebærende verdipapirer og innlån (sertifikater og obligasjoner), samt ved bruk av rentebytteavtaler (renteswapper) for å redusere renterisiko knyttet til fastrente.

Styret har fastsatt ramme for konsernets samlede renterisiko, og renterisikoen er vurdert til å være lav.

Banken har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre tilfredsstillende likviditetsreserver for banken.

Aksjerisiko

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, produktselskaper og et lokalt investeringsselskap.

Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene anses å være moderat.

Sensitivitetsanalyse markedsrisiko

Rentebærende verdipapirer - kredittspreadrisiko er risikoen knyttet til verdipapirene i renteporteføljen, porteføljens durasjon og utstedernes kredittverdighet. Konsernets kredittspreadrisiko beregnes som kredittrisiko ved spreadutgang på 100 basispunkter.

Aksjer - det er fastsatt rammer for konsernets samlede aksjerisiko beregnet ut fra eksponering, risikospredning og markedslikviditet. Ved beregning av risikoeksponering baseres beregningen på et

generelt fall i aksjeverdier på 30 %. I tillegg gjøres påslag for risikospredning og markedslikviditet.

Banken uttrykker markedsrisikoen som risikojustert kapital.

Beregnet markedsrisiko er innenfor fastsatte rammer og totalramme for markedsrisiko er tatt inn som kapitalbehov i konsernets ICAAP. Banken har en stor eierpost i Helgeland Invest AS. Eierposten vil være utsatt for verdissingninger avhengig av resultatene i underliggende selskaper. Eierskapet påfører derved banken en eierrisiko.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler (3 mnd.).

Styret har fastsatt en ramme på 20 mill. kr for samlet renterisiko i og utenfor balansen, målt ved den resultatpåvirkning som en endring av rentenivået på 2 prosentpoeng gir. Eksponering har, med unntak av en kort periode, vært innenfor ramme i 2019.

Kredittspreadrisiko

Banken påtar seg kredittspreadrisiko, i første rekke gjennom forvaltning av rentebærende verdipapirer i bankens likviditetsportefølje. Porteføljen består i hovedsak av verdipapirer utstedt av norske banker, boligkreditforetak, kommuner, stat og ikke finansielle foretak. Kredittspreadrisikoen er innenfor styrevedtatte rammer.

Valutarisiko

Konsernet har kun mindre balanseførte finansielle posisjoner og kontantstrømmer i utenlandsk valuta. Disse anses ikke å være vesentlig. På grunn av at Helgeland Sparebank ikke er egen valutabank forvaltes valutalånene hos valutabank. Helgeland Sparebank har stilt garantiansvar overfor valutabank.

Tabellen nedenfor oppsummerer konsernets eksponering for valutarisiko gjennom garantiansvar for valutalån hos valutabank pr 31.12.

NOTE 2.3.1 - Garantiansvar for valutalån

Morbank

Konsern

31.12.19

31.12.19

Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK	Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK
5	47 Sveitsiske franc	5	47
44	42 Svenske kroner	44	42
	89 Sum garantiansvar valutalån		89

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån, motverdien i NOK utgjorde 89 mill. kr pr 31.12.19. Porteføljen er fordelt på en rekke kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisikoen i denne porteføljen vurderes som lav.

Morbank				Konsern			
31.12.18				31.12.18			
Lånebeløp i valuta		Garantiansvar i NOK		Lånebeløp i valuta		Garantiansvar i NOK	
5	48	Sveitsiske franc		5	48		
44	43	Svenske kroner		44	43		
		91	Sum garantiansvar valutalån			91	

NOTE 2.3.2 - Renterisiko, gjenstående tid til renteregulering

	Konsern						
	31.12.19						
	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	88	0	0	0	0	0	88
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	743	0	0	0	0	0	743
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	7	0	0	0	0	7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	25.812	0	1.508	0	0	27.320
Obligasjoner og sertifikater	954	3.175	775	0	0	0	4.904
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.006	1.006
Sum eiendeler	1.785	28.994	775	1.508	0	1.006	34.068
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	554	0	0	0	0	554
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	17.287	0	0	0	0	17.287
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.095	577	0	0	0	1.672
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	2.475	6.852	1.456	0	0	0	10.783
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	207	207
Sum gjeld	2.475	25.788	2.033	0	0	207	30.503
Netto rente sensitivitetssgap	-690	3.206	-1.258	1.508	0	799	3.565

Kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko

Kontantstrøm renterisiko er risikoen for at fremtidige kontantstrømmer knyttet til de enkelte finansielle eiendels- og gjeldspostene vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. Virkelig verdi renterisiko er risikoen for at verdien av en finansiell eiendel eller gjeldspost vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. For både kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko er konsernet eksponert for effekter av fluktasjoner i det gjeldende markedsrentenivået. Uventede endringer i markedsrentenivået kan føre til at rentemarginer øker, men kan også reduseres eller forårsake tap. Styret har fastsatt ramme for den totale renterisikoen konsernet kan ta på seg. Konsernet styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og verdipapirgjeld, samt ved bruk av rentebytteavtaler.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

31.12.18

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	82	0	0	0	0	0	82
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	461	0	0	0	0	0	461
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	26.408	0	1.206	0	0	27.614
Obligasjoner og sertifikater	801	2.475	523	0	0	0	3.799
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0		0	0	0	1.013	1.013
Sum eiendeler	1.344	28.883	523	1.206	0	1.013	32.969
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	2	0	0	0	0	2
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.871	0	0	0	0	15.871
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.091	286	0	0	0	1.377
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	1.901	8.288	1.817	0	0	0	12.007
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	140	140
Sum gjeld	1.901	25.502	2.104	0	0	140	29.647
Netto rente sensitivitetssgap	-557	3.381	-1.581	1.206	0	873	3.322

Morbank

31.12.19

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	88	0	0	0	0	0	88
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	1.425	0	0	0	0	0	1.425
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	7	0	0	0	0	7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	18.602	0	1.508	0	0	20.110
Obligasjoner og sertifikater	954	3.206	775	0	0	0	4.935
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.195	1.195
Sum eiendeler	2.467	21.815	775	1.508	0	1.195	27.760
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	553	0	0	0	0	553
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	17.719	0	0	0	0	17.719
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.095	577	0	0	0	1.672
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	1.769	1.196	1.157	0	0	0	4.122
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	200	200
Sum gjeld	1.769	20.563	1.734	0	0	200	24.266
Netto rente sensitivitetssgap	698	1.252	-959	1.508	0	995	3.494

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.18

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	82	0	0	0	0	0	82
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	1.163	0	0	0	0	0	1.163
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	7	0	0	0	0	7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	19.081	0	1.208	0	0	20.289
Obligasjoner og sertifikater	801	2.450	523	0	0	0	3.774
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.539	1.539
Sum eiendeler	2.046	21.538	523	1.208	0	1.539	26.854
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	16.323	0	0	0	0	16.323
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.109	286	0	0	0	1.395
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	900	2.792	1.817	0	0	0	5.509
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	126	126
Sum gjeld	900	20.474	2.103	0	0	126	23.603
Netto rente sensitivitetsgap	1.146	1.064	-1.580	1.208	0	1.413	3.251

NOTE 3 - Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser

Konsern

31.12.19

	Effekt resultat	Effekt Egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	15,2	0,09 %
Sum		

Konsernets totale renterisiko består av alle posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, samt renterisiko knyttet til bankporteføljen.

Eksponering av konsernets renterisiko var per 31.12.19 20,2 (13,1) mill. kr. Målkrav er at konsernets samlede renterisiko på renteinstrument ikke skal overstige 30 mill. kr. Ramme renterisiko: renteeksponering (parallelt skift i rentekurven på 2 %). Effekt på egenkapitalen er etter skatt.

Konsern

31.12.18

	Effekt resultat	Effekt Egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	9,9	0,06 %
Sum	9,9	0,06 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 4 - Segmentinformasjon

Morbank	Konsern
31.12.19	31.12.19

PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
203	299	23	525	Netto renteinntekter	294	301	7	602
20	11	69	100	Netto provisjonsinntekter	20	11	69	100
		95	95	Sum inntekter og netto res. på fin.inv.			39	39
69	40	177	286	Driftskostnader	72	43	177	292
1	63		64	Tap på utlån	2	63		65
153	207	10	370	Resultat før skatt	240	206	-62	384
11.367	8.743		20.110	Utlån til kunder	18.773	8.882		27.655
-21	-311		-332	Nedskrivninger	-23	-311		-334
		7.982	7.982	Andre eiendeler			6.747	6.747
11.346	8.432	7.982	27.760	Sum eiendeler per segment	18.750	8.571	6.747	34.068
10.306	9.085		19.391	Innskudd fra og gjeld til kunder	10.306	8.653		18.959
	4		4	Nedskrivninger		4		4
		8.365	8.365	Annen gjeld og egenkapital			15.105	15.105
10.306	9.089	8.365	27.760	Sum gjeld og egenkapital per segment	10.306	8.657	15.105	34.068

Morbank	Konsern
31.12.18	31.12.18

PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
201	273	16	490	Netto renteinntekter	291	275	0	566
28	12	50	90	Netto provisjonsinntekter	28	12	50	90
0	0	112	112	Sum inntekter og netto res. på fin.inv.	0	0	65	65
66	36	177	279	Driftskostnader	69	36	182	287
-1	250	0	249	Tap på utlån	-1	250	0	249
164	-1	1	164	Resultat før skatt	251	1	-67	185
11.405	9.264	0	20.669	Utlån til kunder	18.649	9.346	0	27.995
-18	-362	0	-380	Nedskrivninger	-18	-363	0	-381
0	0	6.565	6.565	Andre eiendeler	0	0	5.355	5.355
11.387	8.902	6.565	26.854	Sum eiendeler per segment	18.631	8.983	5.355	32.969
9.867	7.851		17.718	Innskudd fra og gjeld til kunder	9.867	7.381	0	17.248
	5		5	Nedskrivninger	0	5	0	5
		9.131	9.131	Annen gjeld og egenkapital	0	0	15.716	15.716
9.867	7.856	9.131	26.854	Sum gjeld og egenkapital per segment	9.867	7.386	15.716	32.969

Konsernet har definert sitt geografiske område som ett segment, Helgeland. Konsernets eksponering for kredittrisiko er i all hovedsak konsentrert til dette området. Helgeland er hjemmeregionen til morbanken, som også er det operative selskapet i konsernet. Konsernet har delt inn bankdriften inn i to segmenter, fordelt på personmarkedet og bedriftsmarkedet. Inntekter og utgifter som ikke er direkte allokert til disse segmentene fremkommer som ufordelt.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 5 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Morbank			Konsern	
2018	2019		2019	2018
		Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost		
23	25	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	9	9
404	450	Renter av utlån på kunder	999	868
427	475	Sum renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	1.008	877
		Renter fra finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultat		
25	35	Renter av utlån til kunder (fastrente utlån)	35	25
55	78	Renter av sertifikater og obligasjoner	78	55
80	113	Sum renter fra finansielle instrumenter vurdert til v. v. over resultat	113	80
		Renter fra finansielle instrumenter vurdert til til v.v. over utvidet resultat		
281	316	Renter av utlån til kunder (lån som kan overføres til boligkreditselskapet)	0	0
281	316	Sum renter fra finansielle instrument vurdert til v.v. over utvidet resultat	0	0
788	904	Sum renteinntekter og lignende inntekter	1.121	957
		Rentekostnader og lignende kostnader:		
178	240	Innskudd fra kunder vurdert til amortisert kost	240	178
3	3	Innskudd fra kunder vurdert til virkelig verdi	3	3
5	6	Renter på innskudd og utlån fra kredittinstitusjoner	6	5
55	60	Verdipapirgjeld vurdert til amortisert kost	196	148
45	56	Verdipapirgjeld vurdert til virkelig verdi	58	45
12	15	Innskuddsgaranti-/krisetiltaksfond.	16	12
298	380	Sum rentekostnader og lignende kostnader	519	391

NOTE 5.1 - Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Gjennomsnitt rente	31.12.19	31.12.18
		Eiendeler		
1,5 %	1,9 %	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1,4 %	1,3 %
3,6 %	3,9 %	Utlån til kunder	3,7 %	3,3 %
1,5 %	1,8 %	Sertifikat og obligasjoner	1,8 %	1,5 %
		Gjeld		
1,8 %	2,3 %	Gjeld til kredittinstitusjoner	2,3 %	1,9 %
1,0 %	1,3 %	Innskudd fra kunder	1,3 %	1,0 %
1,8 %	2,2 %	Verdipapirgjeld	2,1 %	1,6 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 5.2 – Gjennomsnitt volum på enkelte balanseposter

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Gjennomsnitt volum	31.12.19	31.12.18
Eiendeler				
1.550	1.323	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	665	463
20.229	20.305	Utlån til kunder	27.910	27.467
3.640	4.240	Sertifikat og obligasjoner	4.271	3.679
Gjeld				
275	289	Gjeld til kredittinstitusjoner	289	253
17.446	18.567	Innskudd fra kunder	18.165	17.072
5.282	4.651	Verdipapirgjeld	11.434	11.809

NOTE 6 - Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

Morbank			Konsern	
2018	2019		2019	2018
8	8	Garantiprovisjoner *	8	8
60	74	Gebyrinntekter betalingsformidling	74	60
32	32	Gebyrinntekter forsikring (skade, liv, spare og pensjon)	32	32
100	114	Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	114	100

*) Garantiprovisjoner stilt overfor kunder i forbindelse med ferdigstillelse anleggskontrakter.

NOTE 7 - Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester

Morbank			Konsern	
2018	2019		2019	2018
10	14	Betalingsformidling	14	10
10	14	Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	14	10
90	100	Netto provisjonsinntekter	100	90

NOTE 8 - Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Morbank			Konsern	
2018	2019		2019	2018
-9	-1	Urealiserte verdifall på rentebærende verdipapirer	-2	-9
1	4	Realisert gevinst på rentebærende verdipapirer	4	1
-1	-6	Realisert tap på rentebærende verdipapirer	-5	-1
-6	-6	Urealisert verdifall aksjer	-6	-2
0	1	Realisert gevinst aksjer	1	0
56	70	Aksjeutbytte	16	6
50	20	Resultatandel fra Helgeland Invest	20	50
0	1	Resultatandel fra REDE	1	0
5	2	Urealisert verdiendring fastrente utlån til virkelig verdi og tilhørende swapper	2	5
-2	2	Urealisert verdiendring sikringsinstrumenter tilhørende swapper	3	-2
94	87	Sum netto resultat på finansielle instrumenter	34	48

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 9 - Andre driftsinntekter

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019		2019	2018
0	0	Driftsinntekter faste eiendommer	5	6
8	9	Andre driftsinntekter (bl.a. forvaltingshonorar boligkreditselskapet)	0	0
10	0	Gevinst ved salg av fast eiendom og driftsløse	0	10
18	9	Sum andre driftsinntekter	5	16

NOTE 10 – Driftskostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019		2019	2018
134	138	Lønn og sosiale kostnader (note 11)	138	135
58	65	IT-kostnader	65	58
13	11	Markedsføring	11	13
12	14	Avskrivninger	19	18
4	4	Driftskostnader faste eiendommer	4	4
30	30	Kjøpte tjenester	32	30
28	24	Andre driftskostnader (note 14)	24	28
279	286	Sum ordinære driftskostnader	293	286

NOTE 11 - Lønn og sosiale kostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019		2019	2018
95	97	Lønn og honorarer	97	97
22	23	Arbeidsgiveravgift	23	22
14	14	Pensjonskostnader ytelsesplaner (note 12)	14	14
3	4	Andre personalkostnader	4	3
134	138	Sum lønn og sosiale kostnader	138	135
150	148	Antall ansatte målt i årsverk per 31.12	148	150
149	149	Gjennomsnittlig antall ansatte målt i årsverk	149	149

NOTE 12 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Konsern og morbank

Helgeland Sparebank er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og banken oppfyller kravene etter denne loven. Ingen av datterselskapene har pensjonsordninger eller ansatte. Pensjonsordningene omfatter:

Ytelsesordning plassert i livsforsikringsselskap

Alle bankens ansatte (som iht. pensjonslovgivningen kunne overføres fra ytelsespensjonsordningen) ble overført til innskuddspensjon med virkning fra 01.03.16. De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres. Ordningen omfatter 0 (0) arbeidstakere og 13 (15) personer som mottar løpende pensjon eller uførepensjon. Pensjonsordningen gir ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser på 66 % av lønn ved fratreddelse, maksimert til 12G.

Innskuddsordning

Fra og med 01.03.16 ble alle ansatte (som kunne overføres) overført til innskuddsordning. Innskuddet i ordningen er på 7 % for lønn mellom 0-7,1G og 25,1 % for lønn mellom 7,1G og 12G. Pensjonsordningen omfatter også uførepensjon. Innskuddsordningen omfatter nå 148 (154) aktive og 10 (6) uføre.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Avtalefestet førtidspensjon

Bank og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). (Der er ingen personer igjen i den gamle ordningen som balanseføres).

Topplederordning

Se note 28.4.

NOTE 12.1 - Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.19			31.12.19	
Kostnad	Forplikt.		Forplikt.	Kostnad
0	24	Ytelsesordning	24	0
13	0	Innskuddsordning	0	13
2	0	AFP	0	2
15	24	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordninger	24	15

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18			31.12.18	
Kostnad	Forplikt.		Forplikt.	Kostnad
1	22	Ytelsesordning	22	1
11	0	Innskuddsordning	0	11
2	0	AFP	0	2
14	22	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordninger	22	14

NOTE 12.2 - Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger

Gjennom ytelsesbaserte pensjonsordningene er selskapet eksponert for følgende risikoer:

Investeringsvolatilitet

Pensjonsforpliktelsene er beregnet med en diskonteringsrente satt med utgangspunkt i obligasjonsrentene. Hvis investeringen av pensjonsordningenes midler gir lavere avkastning enn obligasjonsrenten skaper dette en underdekning

Endring i obligasjonsrenten

En reduksjon i obligasjonsrenter vil øke forpliktelsene i pensjonsordningene, dette vil bli delvis utlignet ved en økning i avkastningen på obligasjonsinvesteringene.

Forventet levetid

Utbetalingsforpliktelsen gjelder for det resterende livsløpet til deltakerne i ordningen. En økning i forventet levetid vil lede til en økning i ordningenes forpliktelse. Dette er spesielt vesentlig i den norske ordningen, der inflasjonsjusteringen gir en høyere sensitivitet for endringer i forventet levetid

Plasserte pensjonsmidler

For ordninger organisert gjennom pensjonsforsikringsselskap, sikrer selskapet at pensjonsinvesteringene er forvaltet innenfor et "Asset-liability matching (ALM) rammeverk" som har vært utviklet for å sikre at de langsiktige investeringene er sammenfalt med forpliktelsene i pensjonsordningene. Innenfor ALM rammeverket er det selskapets mål å matche de langsiktige investeringene med forpliktelsene ettersom de forfaller i de respektive valutaene. Selskapet overvåker aktivt hvordan løpetider og den forventede avkastningen matcher pensjonsutbetalingene ettersom de forfaller. Selskapet har ikke endret rutinene knyttet til å overvåke risiko fra tidligere perioder. Investeringene er godt diversifiserte, slik at tap i en enkelt investering ikke vil ha vesentlig påvirkning på ordningenes totale pensjonsmidler.

Morbank og konsern

Plassering av midler i %	31.12.19	31.12.18
Aksjer	12,7 %	12,7 %
Obligasjoner	44,9 %	32,9 %
Pengemarked og lignende	31,2 %	6,9 %
Eiendom	11,2 %	9,9 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Den verdijusterte avkastningen per 31.12.19 ble 4,2 (1,8) %.

Sensitiviteten i beregningene av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen ved endring i vektet forutsetning

Morbank og konsern

31.12.19

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	1,80 %	2,25 %	2,00 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	0	0	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	15,49 %	0	0,0 %
Reduksjon med 1 % -poeng	19,79 %	0	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Det er kun uførepensjonister igjen i ordningen, og dermed vil endring i lønn og G ikke påvirke endring i forpliktelsen.

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i en av forutsetningene, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante. I praksis vil dette neppe skje, og endringer i noen av forutsetningene kan samvarierte. Sensitivitetsberegningen er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Morbank og konsern

31.12.19

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	1,80 %	2,25 %	2,00 %
PBO med basisforutsetningene	0	0	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	-9,60 %	0	0,0 %
Reduksjon med 1 % - poeng	11,05 %	0	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.18

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,60 %	2,75 %	2,50 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	13,5 %	0,0 %	0,0 %
Reduksjon med 1 % -poeng	-23,8 %	0,0 %	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.18

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,40 %	2,75 %	2,50 %
PBO med basisforutsetningene	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	-18,0 %	0,0 %	0,0 %
Reduksjon med 1 % - poeng	23,8 %	0,0 %	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.3 - Økonomiske forutsetninger

Morbank			Konsern	
2018	2019	Forutsetninger	2019	2018
2,60 %	1,80 %	Diskonteringsrente	1,80 %	2,60 %
2,60 %	1,80 %	Avkastning på pensjonsmidlene	1,80 %	2,60 %
2,75 %	2,25 %	Langsiktig lønnsvekst	2,25 %	2,75 %
2,50 %	2,00 %	Regulering av løpende pensjon	2,00 %	2,50 %
2,50 %	2,00 %	Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,00 %	2,50 %
19,10 %	19,10 %	Arbeidsgiveravgift (inkl. finansskatt) - sats	19,10 %	19,10 %
50,00 %	0,00 %	Ansatte som vil benytte seg av AFP	0,00 %	50,00 %
1,20 %	0,00 %	Årlig prosentvis avg. for de yrkesaktive	0,00 %	1,20 %
61 år	62 år	Gjennomsnittlig alder	62 år	61 år

Økonomiske forutsetninger som er benyttet ved beregning av pensjonskostnader og forpliktelser ytelsesordning

Diskonteringsrenten for pensjonsforpliktelser skal i henhold til IAS 19 settes til renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, eller til statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

NOTE 12.4 - Pensjonsforpliktelse ytelsesordning

Morbank						Konsern				
31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019		31.12 2019	31.12 2018	31.12 2017	31.12 2016	31.12 2015
Bevegelser pensjonsforpliktelse:										
268	273	39	30	30	Forpliktelse ved periodens begynnelse	30	30	39	273	268
9	2	1	0	0	Årets pensjonsopptjening	0	0	1	2	9
6	2	0	1	1	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1	1	0	2	6
0	0	1	0	0	Nye avtaler, AFP	0	0	1	0	0
-8	-231	-6	0	1	Aktuarielt tap/gevinst	1	0	-6	-231	-8
-6	-7	-1	-1	-1	Pensjonsutbetalinger	-1	-1	-1	-7	-6
269	39	34	31	31	DBO ved periodens slutt	31	31	34	39	269
Bevegelser pensjonsmidler:										
165	177	17	11	11	Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	11	11	17	177	165
4	1	0	0	0	Avkastning på pensjonsmidlene	0	0	0	1	4
1	-161	-6	0	-1	Aktuarielt tap+/gevinst-	-1	0	-6	-161	1
-2	1	1	0	0	Administrasjonskostnader	0	0	1	1	-2
16	6	0	0	0	Innbetaling	0	0	0	6	16
-6	-7	-1	0	0	Pensjonsutbetalinger	0	0	-1	-7	-6
178	17	11	11	11	Pensjonsmidler ved periodens slutt	11	11	11	17	178
Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse										
269	39	34	31	31	Forpliktelse ved periodens slutt	31	31	34	39	269
178	17	11	12	11	Pensjonsmidler ved periodens slutt	11	12	11	17	178
-91	-22	-23	-19	-21	Netto pensjonsforpliktelse	-21	-19	-23	-22	-91
-13	-2	-3	-3	-3	AGA av netto pensjonsforpliktelse	-3	-3	-3	-2	-13
-104	-24	-26	-22	-24	Netto pensjonsforpliktelse inklusiv AGA	-24	-22	-26	-24	-104
0	0	0	0	0	Ikke resultatført virkning av estimatendringer	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	Estimatavvik AGA	0	0	0	0	0
-104	-24	-26	-22	-24	Balanseførte forpliktelser (inkl. AGA)	-24	-22	-26	-24	-104

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.5 - Estimatavvik ytelsesordning

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019		2019	2018
-1	-3	+ Aktuarielt tap / (gevinst) på DBO fra økonomiske forutsetninger	-3	-1
-1	-3	- Estimatavvik innregnet i OCI	-3	-1
0	0	Estimatavvik ved årets slutt	0	0

NOTE 13 - Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019		2019	2018
13	13	= Pensjonsopptjening	13	13
1	2	+ Arbeidsgiveravgift	2	1
14	15	Netto pensjonskostnad	15	14

NOTE 14 - Andre driftskostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019	Spesifikasjon andre driftskostnader	2019	2018
13	2	Husleie	2	13
1	1	Verditransport	1	1
4	4	Reisekostnader	4	4
2	1	Honorarer ekstern revisjon, (note 15)	1	2
8	15	Andre driftskostnader	15	8
28	24	Sum driftskostnader	24	28

NOTE 15 - Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019	Kostnader revisjon	2019	2018
0,5	0,8	Lovpålagt revisjon	1,0	0,6
1,4	0,4	Andre tjenester, attestasjon og bistand prosjekt	0,5	1,5
1,9	1,2	Sum kostnader revisjon og bistand	1,5	2,1

PricewaterhouseCoopers AS er konsernets valgte revisor.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 16 - Nedskrivninger på engasjement

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
2018	2019	Nedskrivninger	2019	2018	
-2	-4	Periodens endring i nedskrivning trinn 1	-4	-2	
8	7	Periodens endring i nedskrivning trinn 2	8	8	
229	-51	Periodens endring i nedskrivning trinn 3	-51	229	
16	109	Periodens konstatert tap	109	16	
-2	3	Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	3	-2	
249	64	Resultatført nedskrivninger på engasjement	65	249	

NOTE 17 – Skattekostnad

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
2018	2019	Årets skatter	2019	2018	
15	61	Betalbar skatt	74	30	
5	0	Endring utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	0	6	
0	2	Før mye/lite avsatt tidligere år	2	0	
0	3	Endring utsatt skatt (note 29)	3	0	
20	66	Årets skattekostnad	79	36	

Spesifikasjon av regnskapsmessig resultat før skatt og årets skattepliktige inntekt

164	370	Regnskapsmessig resultat før skatt	383	185	
-117	-125	Permanente forskjeller	-125	-117	
0	0	Anvendelse av tidligere fremførbare underskudd	0	0	
1	13	Endring midlertidige forskjeller (note 29)	12	1	
48	258	Skattepliktig inntekt	270	69	

Avstemming skatt

164	370	Regnskapsmessig resultat før skatt	383	185	
41	91	Skatt beregnet med foretakets veide gjennomsnittlige skattesats	96	46	
Skatteeffekt av:					
-26	-34	Skattefrie inntekter	-24	-16	
6	7	Ikke fradragsberettiget kostnader	7	6	
20	66	Skattekostnad i resultatregnskapet	79	36	

NOTE 17.1 – Leiekontrakter

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.19			31.12.19		
Eiendeler					
45,6		Bruksrett 01.01.19		18,8	
-11,6		Avskrivning		-5,0	
34,0		Bruksrett UB ¹		13,8	
Gjeld					
45,6		Forpliktelse 01.01.19		18,8	
-12,2		Reduksjon forpliktelse		-5,2	
0,9		Renter		0,4	
34,3		Forpliktelse UB ²		14,0	

Bruksrett og forpliktelse balanseføres under, 1)Andre eiendeler 2) Andre forpliktelser

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden legger opp til at det ikke lenger skal skilles mellom operasjonell og finansiell leasing, fordi begge typer avtaler overfører bruksretten til en spesifikk eiendel fra utleier til leietaker for en spesifikk periode. For utleier videreføres i all hovedsak regelverket fra IAS 17. Standarden gjelder fra 1. januar 2019. Standarden får effekt ved at leieavtaler (hovedsakelig kontor-lokaler) blir tatt inn i balansen. Resultateffektene for 2019 for konsernet utgjør en regnskapsmessig avskrivning på 5,0 millioner kroner og rentekostnader på 0,4 millioner kroner. Samtidig er forpliktelsen er redusert med 5,2 millioner kroner.

NOTE 18 - Resultat per egenkapitalbevis

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2018	2019	Ordinært resultat per egenkapitalbevis	2019	2018
144	304	Resultat av ordinær drift etter skatt	305	149
-12	-13	Renter fondsobligasjon	-13	-12
132	291	Resultat (ekskl. renter FO)	292	137
76,3	76,4	Egenkapitalbeviserens brøk 01.01	76,4	76,3
101	222	Egenkapitalbeviserens andel av resultatet i mill. kr	223	105
4,8	10,7	Resultat per egenkapitalbevis, i kroner	10,7	5,0
4,8	10,7	Utvannet resultat per egenkapitalbevisbevis, i kroner	10,7	5,0

NOTE 19 - Kontanter og fordringer på sentralbanker

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
32	38	Kontantbeholdning	38	32
50	50	Innskudd i Norges Bank	50	50
82	88	Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	88	82

Se note 2.1.2

NOTE 20 - Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
461	750	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner *	750	461
709	682	Kreditt Helgeland Boligkreditt AS **	0	0
1.170	1.432	Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	750	461

*) Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner løper i sin helhet til flytende rente. Se også note 2.1.2

**) Helgeland Boligkreditt AS er heleid datterselskap av Helgeland Sparebank

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21 - Utlån til og fordringer på kunder

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19	Utlån fordelt på fordringstyper, nominell hovedstol	31.12.19	31.12.18	
1.234	927	Kasse-/drifts- og brukskreditter	927	1.234	
1.429	1.351	Fleksilån	2.208	2.270	
272	359	Byggelån	359	272	
5.911	6.050	Nedbetalingslån	22.606	22.973	
1.206	1.506	Fastrente utlån til og fordringer på kunder	1.506	1.206	
10.579	9.869	Boliglån til virkelig verdi			
20.631	20.062	Utlån til kunder	27.606	27.955	
-81	-79	Trinn 1 og 2 / (gruppenedskrivninger)	-79	-80	
-299	-254	Trinn 3 / (individuelle nedskrivninger)	-256	-299	
-2		Periodiserte renter og Justering til virkelig verdi		-2	
20.249	19.729	Utlån til kunder etter nedskrivninger	27.271	27.574	
40	49	Periodiserte renter og amortisering	49	40	
20.289	19.778	Netto utlån til og fordringer på kunder	27.320	27.614	

Opplysninger om sikkerhet

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerhet kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, innskudd eller avtaler om motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan være boliger, bygninger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Det tas hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, nedskrivninger eller servitutter. Sikringsobjekter i privatmarkedet består i det alt vesentlige av eiendom. Banken benytter faste reduksjonsatser som varierer fra 20 til 50 prosent ut fra typer sikkerheter. Nedenfor er en oppstilling over sikkerhetsdekning fordelt på utlån innenfor PM og BM, eksklusiv påløpt rente.

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.19				31.12.19		
BM	PM	Sum utlån	Sikkerhetsdekning i prosent	Sum utlån	BM	PM
670	167	837	Under 40 %	849	670	179
190	113	303	40 % - 60 %	317	190	127
1.483	355	1.838	60 % - 80 %	1.899	1.490	409
2.318	4.028	6.346	80 % - 100 %	8.283	2.364	5.919
2.069	6.655	8.724	100 % - 120 %	14.242	2.179	12.063
1.997	17	2.014	Over - 120 %	2.016	1.997	19
8.727	207	20.062	Sum utlån	27.606	8.890	18.716

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.18				31.12.18		
BM	PM	Sum utlån	Sikkerhetsdekning i prosent	Sum utlån	BM	PM
740	359	1.099	Under 40 %	1.143	742	401
364	149	513	40 % - 60 %	533	365	168
1.633	438	2.071	60 % - 80 %	2.162	1.635	527
2.382	3.936	6.318	80 % - 100 %	8.320	2.429	5.891
2.069	6.481	8.550	100 % - 120 %	13.714	2.159	11.555
2.074	6	2.080	Over - 120 %	2.083	2.074	9
9.262	11.369	20.631	Sum utlån	27.955	9.404	18.551

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.1 - Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.19	%-andel		31.12.19	%-andel
16.857	83,8	Helgeland	22.689	82
3.219	16,0	Norge for øvrig	4.920	17,8
34	0,2	Utenfor Norge	46	0,2
20.110	100	Sum brutto utlån	27.655	100

Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	%-andel		31.12.18	%-andel
17.377	84,1	Helgeland	23.093	82,5
3.270	15,8	Norge for øvrig	4.861	17,4
22	0,1	Utenfor Norge	41	0,1
20.669	100	Sum brutto utlån	27.995	100

NOTE 21.2 - Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.19			31.12.19	
Personmarked	Bedriftsmarked		Personmarked	Bedriftsmarked
16	911	Kasse-, drifts- og brukskreditter	16	911
1.310	41	Fleksilån	2.145	63
107	252	Byggelån	107	251
9.934	7.539	Nedbetalingslån og fleksilån	16.505	7.657
11.367	8.743	Brutto utlån til kunder	18.773	8.882

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18			31.12.18	
Personmarked	Bedriftsmarked		Personmarked	Bedriftsmarked
19	1.245	Kasse-, drifts- og brukskreditter	19	1.245
1.399	31	Fleksilån	2.241	31
83	188	Byggelån	83	188
9.904	7.800	Nedbetalingslån og fleksilån	16.306	7.882
11.405	9.264	Brutto utlån til kunder	18.649	9.346

NOTE 21.3 - Utlån, garantier og tap fordelt på næring

Tapsnivået i personmarkedet er fortsatt lavt og på nivå med bransjens gjennomsnittstall. Inkasso- og oppfølgingsrutiner er implementert. Basert på erfaringstall, bransjetall samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap i personmarkedsporteføljen på 0,07 - 0,1 %.

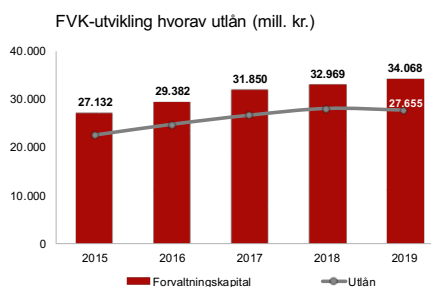
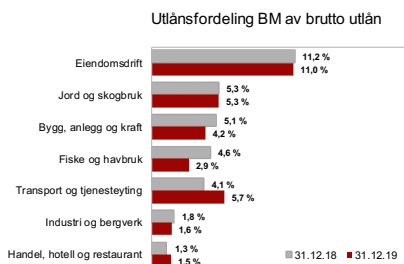
Det er sterkt fokus og faste gjennomganger i hele organisasjonen på kvalitet i kredittarbeidet og for å bedre forståelsen av god styring og kontroll. For styring og overvåkning av risiko i bedriftsmarkedsporteføljen gjennomføres løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne og sikkerhet ved låneopptak, misligholdsutvikling, samt gjennomganger i bankens kredittutvalg. For overvåkning av utvikling av risiko i personkundeporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgende lån og på totalporteføljen.

Tett oppfølging av større bedriftsmarkeds kunder, overvåkning av utviklingen i bonitet og risiko i porteføljen og for større enkeltengasjementer er videreført som prioritert fokusområde for banken.

Kostnadsførte nedskrivninger på utlån ble i 2019 65 mill. kr, eller 0,19 % av forvaltning. Det forventes normaliserte utlåntap fremover. Basert på historikk, grundig kjennskap til konsernets engasjement samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap over en femårsperiode på 0,20 - 0,5 % av brutto utlån i næringslivsporteføljen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Ved prising av engasjement vektlegges kundens betjeningsevne. Det vil følgelig normalt være relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og pris på utlån.

Brutto utlån per 31.12.19

Av brutto utlån på 27,7 (28,0) mrd er 8,9 (9,3) mrd utlån til bedriftsmarkedskunder. Graf ovenfor viser disse utlånene fordelt på næring. 18,8 (18,6) mrd er utlån til personkunder, som hovedsakelig er godt sikrede boliglån. 1,5 mrd. (1,5 mrd.) er utlån til landbrukskunder (tradisjonelt et lavrisikosegment). Av brutto utlån er 82,0 (82,5) % lånt ut til kunder på Helgeland. Av brutto utlån er 26,4 (27,5) % overført til Helgeland Boligkreditt AS. Se note 21.6.

NOTE 21.4 – Engasjement og tapsavsetning fordelt på næring

Konsern

31.12.19

Utlån til amortisert kost og til virkelig verdi							
	Brutto utlån		Tapsavsetninger			Virkelig verdi over res.	Netto utlån Total
	Amortisert kost	Virkelig verdi (FVOCI)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Kommuner og kommuneforetak	57	0	0	0	0	0	57
Forsikring og finansielle foretak	1	0	0	0	0	0	1
Jord- og skogbruk	1.431	0	-1	-7	-9	17	1.431
Fiske og havbruk	799	0	0	0	0	0	799
Industri og bergverk	429	0	0	0	-9	0	419
Bygg, anlegg og kraft	1.148	0	-2	-18	-111	15	1.031
Handel, hotell og restaurant	414	0	0	-2	-1	0	411
Transport og tjenesteytende næringer	1.548	0	-3	-5	-51	9	1.498
Eiendomsdrift	2.995	0	-3	-30	-59	19	2.924
Bedriftsmarked	8.823	0	-10	-62	-240	59	8.570
Personmarked	17.326	0	-2	-7	-14	1.447	18.751
Sum	26.149	0	-13	-69	-253	1.506	27.320
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier PM			0	0			
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier BM			-1	-2			

Utenombalanseposter se note 2.1.1

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

31.12.18

Utlån til amortisert kost og til virkelig verdi

	Brutto utlån		Tapsavsetninger			Virkelig verdi over res.	Netto utlån Total
	Amortisert kost	Virkelig verdi (FVOCI)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	-0	0	0	0	5
Jord- og skogbruk	1.458	0	-1	-5	-10	17	1.460
Fiske og havbruk	1.292	0	-1	-1	-0	0	1.289
Industri og bergverk	509	0	-0	-2	-0	0	507
Bygg, anlegg og kraft	1.414	0	-5	-27	-100	9	1.291
Handel, hotell og restaurant	357	0	-1	-1	-0	0	355
Transport og tjenesteytende næringer	1.130	0	-1	-6	-66	22	1.079
Eiendomsdrift	3.115	0	-5	-14	-116	18	2.998
Bedriftsmarked	9.281	0	-15	-56	-292	65	8.983
Personmarked	17.507	0	-1	-5	-12	1.141	18.631
Sum	26.789	0	-16	-61	-304	1.206	27.614
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier PM			-0	-0	-0		
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier BM			-2	-3	-0		
Utenombalanseposter se note 2.1.1							

Morbank

31.12.19

Utlån til amortisert kost og til virkelig verdi (over utvidet resultat) FVOCI

	Brutto utlån		Tapsavsetninger			Virkelig verdi over res.	Netto utlån Total
	Amortisert kost	Virkelig verdi (FVOCI)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Kommuner og kommuneforetak	57	0	0	0	0	0	57
Forsikring og finansielle foretak	1	0	0	0	0	0	1
Jord- og skogbruk	1.278	132	-1	-7	-9	17	1.410
Fiske og havbruk	778	15	0	0	0	0	792
Industri og bergverk	411	12	0	0	-9	0	413
Bygg, anlegg og kraft	1.098	28	-2	-18	-110	15	1.009
Handel, hotell og restaurant	392	15	0	-2	-1	0	403
Transport og tjenesteytende næringer	1.375	95	-3	-5	-51	9	1.420
Eiendomsdrift	2.839	159	-5	-29	-60	19	2.925
Bedriftsmarked	8.229	454	-12	-61	-240	59	8.430
Personmarked	505	9.415	-1	-5	-15	1.447	11.346
Sum	8.734	9.869	-13	-67	-253	1.506	19.778
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier PM			0	0			
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier BM			-1	-2			
Utenombalanseposter se note 2.1.1							

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.18

Utlån til amortisert kost og til virkelig verdi (over utvidet resultat) FVOCI

	Brutto utlån		Tapsavsetninger			Virkelig verdi over res.	Netto utlån Total
	Amortisert kost	Virkelig verdi (FVOCI)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	-0	0	0	0	5
Jord- og skogbruk	1.287	153	-1	-5	-10	17	1.442
Fiske og havbruk	1.272	14	-1	-1	-0	0	1.283
Industri og bergverk	493	12	-0	-2	-0	0	503
Bygg, anlegg og kraft	1.348	48	-5	-27	-100	9	1.273
Handel, hotell og restaurant	340	10	-1	-1	-0	0	348
Transport og tjenesteytende næringer	942	117	-1	-6	-66	22	1.008
Eiendomsdrift	3.008	149	-5	-14	-116	18	3.040
Bedriftsmarked	8.694	504	-15	-56	-292	65	8.901
Personmarked	187	10.075	-1	-5	-12	1.141	11.387
Sum	8.881	10.579	-16	-60	-304	1.206	20.289
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier PM			-0	-0	-0		
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier BM			-2	-3	-0		

Utenombalanseposter se note 2.1.1

NOTE 21.5 - Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)

Helgeland Boligkreditt AS er bankens heleide boligkredittselskap.

Lån som overføres er godt sikrede boliglån innenfor panteverdi på 75 %. Utlånene flyttes ut av morbankens balanse og over til boligkredittselskapet og medtas i sin helhet i konsernet. 27,5 (26,3) % av brutto utlån eller 40,6 (39,6) % av utlån til personkunder er overført til Helgeland Boligkreditt.

Morbank

Konsern

31.12.19

31.12.19

Bokført verdi	Virkelig verdi		Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	Fleksilån, amortisert kost	857	857
0	0	Nedbetalingslån, amortisert kost 1)	6.743	6.743
0	0	Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS	7.600	7.600

1) Tilnærmet lik virkelig verdi

Konsern

Morbank

31.12.18

31.12.18

Bokført verdi	Virkelig verdi		Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	Fleksilån, amortisert kost	842	842
0	0	Nedbetalingslån, amortisert kost 1)	6.543	6.543
0	0	Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS	7.385	7.385

1) Tilnærmet lik virkelig verdi

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.6 - Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS

Konsern

31.12.19

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 -5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	698	0	698
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	0	37	5.833	1.022	6.892
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹	2	5	28	28	63
Sum utbetalinger	2	42	6.559	1.050	7.653
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	402	0	0	402
Utlån og fordringer på kunder	0	7	1.021	6.831	7.859
Sertifikater og obligasjoner	50	0	0	0	50
Sum innbetalinger	50	409	1.021	6.831	8.311
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	0	7	21	27	

	Fra 0-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 -5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	726	0	726
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	54	508	5.584	812	6.959
Sum utbetalinger	54	508	6.310	812	7.685
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	417	0	0	417
Utlån og fordringer på kunder	0	6	911	6.579	7.585
Sertifikater og obligasjoner	25	0	0	0	25
Sum innbetalinger	25	423	911	6.579	8.027
Netto	29	85	1.627	-5.767	-326

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.1 - Finansielle instrumenter fordelt på kategori

				Konsern
				31.12.19
	Amortisert kost	Eiendeler til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Konter og fordringer på sentralbanker	88	0	0	88
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	750	0	0	750
Utlån til og fordringer på kunder	25.814	1.506	0	27.320
Sertifikater, obligasjoner og aksjer	0	5.283	0	5.283
Finansielle derivater	0	0	15	15
Sum eiendeler	26.652	6.789	15	33.456

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	554	0	0	554
Innskudd fra og gjeld til kunder	18.959	0	0	18.959
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7.948	0	0	7.948
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.386	0	0	2.386
Ansvarlig lånekapital	452	0	0	452
Finansielle derivater	0	25	0	25
Sum gjeld	30.299	25	0	30.324

				Konsern
				31.12.18
	Amortisert kost	Eiendeler til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Konter og fordringer på sentralbanker	82	0	0	82
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	461	0	0	461
Utlån til og fordringer på kunder	26.408	1.206	0	27.614
Sertifikater, obligasjoner og aksjer	0	4.157	0	4.157
Finansielle derivater	0	0	54	54
Sum eiendeler	26.951	5.363	54	32.368

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	252	0	0	252
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.248	0	0	17.248
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9.186	0	0	9.186
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.370	0	0	2.370
Ansvarlig lånekapital	451	0	0	451
Finansielle derivater	0	22	0	22
Sum gjeld	29.507	22	0	29.529

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.19

	Amortisert kost	Utlån til VV over OCI	Eiendeler til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	88	0	0	0	88
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.432	0	0	0	1.432
Utlån til og fordringer på kunder	8.403	9.869	1.506	0	19.778
Sertifikater, obligasjoner og aksjer	0	0	0	5.314	5.314
Finansielle derivater	0	0	0	16	16
Sum eiendeler	9.923	9.869	1.506	5.330	26.628

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	553	0	0	553
Innskudd fra og gjeld til kunder	19.391	0	0	19.391
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.577	0	0	1.577
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.092	0	0	2.092
Ansvarlig lånekapital	452	0	0	452
Finansielle derivater	0	18	0	18
Sum gjeld	24.065	18	0	24.083

Endring i FV på utlån klassifisert til FVOCI som er ført over OCI er ikke vesentlig (lavere enn 1 mill .kr).

Morbank

31.12.18

	Amortisert kost	Utlån til VV over OCI	Eiendeler til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	82		0	0	82
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.170		0	0	1.170
Utlån til og fordringer på kunder	8.504	10.579	1.206	0	20.289
Sertifikater, obligasjoner og aksjer	0		4.132	0	4.132
Finansielle derivater	0		0	54	54
Sum eiendeler	9.756	10.579	5.338	54	25.727

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	250	0	0	250
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.718	0	0	17.718
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.688	0	0	2.688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.370	0	0	2.370
Ansvarlig lånekapital	451	0	0	451
Finansielle derivater	0	22	0	22
Sum gjeld	23.477	22	0	23.499

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.2 – Verdpapirgjeld verdisikring

For verdpapirgjeld med fast rente benyttes verdisikring. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi knyttet til sikringsrisiko i sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden. Banken verdisikrer renterisikoen på individuelt nivå. Endringer i kredittspread inngår ikke i del av sikret risiko. Verdiendringer knyttet til endringer i NIBOR resultatføres og justerer bokført verdi av de sikrede fastrenteinnlånene løpende. Bokført verdi verdpapirgjeld sikring, inklusiv renter, utgjør 2.386 (2.370). Netto resultatført gevinst knyttet til sikringsinstrumentene og sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen var 3 mill. kr i 2019 og -2 mill. kr i 2018. Se note 35.1.

Konsem

Inneffektivitet verdisikring over resultatet	31.12.19	31.12.18
Verdiendring knyttet til sikringsobjekter	31	60
Verdiendring knyttet til sikringsinstrumentet	-28	-62
Netto inneffektivitet over resultatet	3	-2

Morbank

Konsem

31.12.19				31.12.19			
Kontrakt		Virkelig verdi		Kontrakt		Virkelig verdi	
sum	Eiendeler	Forpliktelse	Til virkelig verdi over resultatet	Sum	Eiendeler	Forpliktelse	
2.162	0	18	Renteswap- avtaler fastrente innlån sikring	2.462	0	25	
2.162	0	18	Sum finansielle derivater sikring	2.462	0	25	

Sikringsinstrumentene er balanseført under finansielle derivater

31.12.18				31.12.18			
Kontrakt		Virkelig verdi		Kontrakt		Virkelig verdi	
sum	Eiendeler	Forpliktelse	Til virkelig verdi over resultatet	Sum	Eiendeler	Forpliktelse	
2.325	0	22	Renteswap- avtaler fastrente innlån sikring	2.325	0	22	
2.325	0	22	Sum finansielle derivater sikring	2.325	0	22	

Sikringsinstrumentene er balanseført under finansielle derivater

Konsem

Referanse	Sikringsobjekt	Kontraktsum	Oppgjør dato	Rente	Valuta	Akk. verdiendring fra verdisikring	Regnskapslinje
1	Fastrente, innlån	162	2020	2,30 %	NOK	-6	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
2	Fastrente, innlån	500	2021	2,00 %	NOK	-10	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
3	Fastrente, innlån	500	2023	2,10 %	NOK	-17	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
4	Fastrente, innlån	500	2024	2,50 %	NOK	-3	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
5	Fastrente, innlån	500	2022	2,20 %	NOK	-10	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
6	Fastrente, innlån	300	2029	2,22 %	NOK	-6	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Referanse	Sikringsinstrument	Kontraktsum	Oppgjør dato	Rente i prosent	Valuta	Akk. verdiendring fra verdisikring	Regnskapslinje
1	Renteswap, fast	162	2020	2,30 %	NOK	5	Finansielle derivater
1	Renteswap, flyt	-162	2020	2,91 %	NOK	2	Finansielle derivater
2	Renteswap, fast	500	2021	2,00 %	NOK	6	Finansielle derivater
2	Renteswap, flyt	-500	2021	2,77 %	NOK	4	Finansielle derivater
3	Renteswap, fast	500	2023	2,10 %	NOK	13	Finansielle derivater
3	Renteswap, flyt	-500	2023	2,57 %	NOK	4	Finansielle derivater
4	Renteswap, fast	500	2024	2,50 %	NOK	-12	Finansielle derivater
4	Renteswap, flyt	-500	2024	2,55 %	NOK	15	Finansielle derivater
5	Renteswap, fast	500	2022	2,20 %	NOK	0	Finansielle derivater
5	Renteswap, flyt	-500	2022	2,55 %	NOK	10	Finansielle derivater
6	Renteswap, fast	300	2029	2,22 %	NOK	-6	Finansielle derivater
6	Renteswap, flyt	-300	2029	2,31 %	NOK	13	Finansielle derivater

Referanse 6 gjelder gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer i datterselskapet Helgeland Boligkreditt.

Det betales ikke avdrag på sikrings- instrumentene og objektene. Disse forfaller i sin helhet ved oppgjør dato.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.3- Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå

Tabellen viser finansielle instrumenter til virkelig verdi i henhold til verdsettelsesmetode (IFRS13). Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger pr nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi. De ulike nivåene er definert som følger:

- Nivå 1 - Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2 - Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen
- Nivå 3 - Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger)

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelses-metodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Ikke børsnoterte aksjer og fastrente utlån er klassifisert under nivå 3. Verdivurdering av aksjer der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. For papirer uten omsetning er verdi satt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende. Fastrente utlån er vurdert til virkelig verdi (se for øvrig beskrivelse av verdivurdering Note1).

Swap fastrente utlån var 1.514 mill. kr per 31.12.19 og 1.005 mill. kr. per 31.12.18. Netto renterisiko ved et parallelt renteskift på 1 %-poeng for fastrente utlån og derivater fastrenteutlån var 10 mill. kr per 31.12.19 og 2,5 mill. kr per 31.12.18. Det har ikke vært overføringer mellom nivå 1 og 2 i 2019.

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

Morbank				Konsern		
31.12.19				31.12.19		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	1.506	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	0	0	1.506
0	4.935	379	Sertifikater, obligasjoner og aksjer til virkelig verdi	0	4.905	379
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat						
0	0	9.869	Boliglån (fom. 01.01.18)	0	0	0
0	16	0	Finansielle derivater, sikring	0	16	0
0	4.951	11.754	Sum eiendeler	0	4.921	1.885
Forpliktelser						
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet						
0	18	0	Finansielle derivater	0	18	0
0	18	0	Sum forpliktelser	0	18	0
Aksjer						
Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3		Aksjer	Utlån	Sum
358	11.785	12.143	IB	358	1.206	1.564
-1	-2.264	-2.265	Avdrag og innfridd lån	-1	-223	-224
21	1.823	1.844	Nye lån	21	492	513
0	31	31	Verdiendring		31	31
379	11.375	11.754	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	379	1.506	1.885

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

Morbank				Konsern		
31.12.18				31.12.18		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	1.206	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	0	0	1.206
0	3.774	358	Sertifikater, obligasjoner og aksjer til virkelig verdi	0	3.799	358
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat						
0	0	10.579	Boliglån (fom. 01.01.18)	0	0	0
0	54	0	Finansielle derivater, sikring	0	54	0
0	3.828	12.143	Sum eiendeler	0	3.853	1.564
Forpliktelseser						
Finansielle forpliktelseser til virkelig verdi over resultatet						
0	22	0	Finansielle derivater	0	22	0
0	22	0	Sum forpliktelseser	0	22	0

Aksjer	Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3	Aksjer	Utlån	Sum
322	10.318	10.640	IB	322	934	1.256
0	-526	-526	Avdrag og innfridd lån	0	-348	-348
42	1.995	2.037	Nye lån	42	600	642
-6	-2	-8	Verdiendring	-6	20	14
358	11.785	12.143	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	358	1.206	1.564

NOTE 22.4 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Morbank					Konsern			
31.12.18		31.12.19			31.12.19		31.12.18	
Virkelig Verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi på finansielle instrumenter	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler								
82	82	88	88	Kontanter og fordringer på sentralbanker	88	88	82	82
1.170	1.170	1.432	1.432	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	750	750	461	461
11.785	11.785	11.375	11.375	Utlån til kunder til virkelig verdi 3)	1.506	1.506	1.206	1.206
8.504	8.504	8.403	8.403	Utlån til på kunder til amortisert kost 1)	25.814	25.814	26.408	26.408
54	54	16	16	Finansielle derivater	15	15	54	54
4.132	4.132	5.314	5.314	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgj. for salg	5.283	5.283	4.157	4.157
25.727	25.727	26.628	26.628	Totalt	33.456	33.456	32.368	32.368
Gjeld								
250	250	553	553	Gjeld til kredittinstitusjoner amortisert kost	554	554	252	252
171	171	122	122	Innskudd fra og gjeld til kunder til virkelig verdi	122	122	171	171
17.547	17.547	19.269	19.269	Innskudd fra og gjeld til kunder amortisert kost	18.837	18.837	17.077	17.077
2.315	2.370	2.070	2.092	Verdipapirgjeld sikring 2)	2.386	2.370	2.370	2.315
2.695	2.688	1.595	1.577	Verdipapirgjeld, amortisert kost (FRN) 2)	7.948	7.956	9.186	9.218
451	451	452	452	Ansvarlig lån	452	452	451	451
22	22	18	18	Finansielle derivater	25	25	22	22
23.451	23.499	24.079	24.083	Totalt	30.324	30.316	29.529	29.506

1) Balanseført verdi amortisert kost utlån til kunder er tilnærmet lik virkelig verdi.

2) For verdipapirgjeld og ansvarlig lån beregnes virkelig verdi ut fra en teoretisk markedsverdivurdering basert på rente –og spreadkurver.

3) Boliglån i morbanken er vurder til virkelig verdi.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 23 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse valuta og renteavtaler

Renteswapper: avtaler om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Rente og valutabytteavtaler: avtaler om å bytte valuta- og rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode til et avtalt beløp.

Helgeland Sparebank inngår sikringsforretninger med anerkjente norske og utenlandske banker for å redusere egen risiko. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens verdipapirgjeld i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettet virksomhet. Kun verdipapirgjeld knyttet til bankens verdipapirgjeldsvirksomhet defineres som virkelig verdisikringer. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes.

De avtaler som konsernet har inngått er renterelaterte derivater. Dette er renteswapper knyttet til verdipapirgjeld fastrente, utlån og bankinnskudd med aksjeavkastning. Begrunnelsen for å bruke renteswap-avtaler er at den positive eller negative verdiendringen på den underliggende posten for det alt vesentlige vil bli oppveid av en motsatt verdiendring i renteswappen.

Finansielle derivater

Morbank						Konsern	
31.12.19						31.12.19	
Kontrakt sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse		Til virkelig verdi over resultatet	Kontrakt sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse		
1.260	16	0	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.260	16	0	
75	0	0	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	75	0	0	
1.335	16	0	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.335	16	0	
2.200	0	18	Renteswap-avtaler fastrente verdipapirgjeld sikring	2.625	0	25	
2.200	0	18	Sum finansielle derivater sikring	2.625	0	25	

Finansielle derivater

Morbank						Konsern	
31.12.18						31.12.18	
Kontrakt sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse		Til virkelig verdi over resultatet	Kontrakt Sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse		
1.005	0	21	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.005	0	21	
75	0	1	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	75	0	1	
1.080	0	22	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.080	0	22	
2.325	54	0	Renteswap-avtaler verdipapirgjeld sikring	2.325	54	0	
2.325	54	0	Sum finansielle derivater sikring	2.325	54	0	

NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser

Aktuelle instrumenter for styring av renterisiko vil primært være renteswapper (rentebytteavtaler). Handel i derivater kan gjøres med ulike motparter. For å differensiere motpartsstrukturen benyttes et utvalg av de store bankene/meglerhusene som står for hovedtyngden av omsetningen i renterelaterte produkter i markedet. Banken har anledning til å motregne mellomværende. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

Konsern						31.12.19	
	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.		
Derivater som eiendeler	16	0	16	-16	0		
Derivater som forpliktelser	25	0	25	-16	9		

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

					<i>konsern</i>
					31.12.18
	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.
Derivater som eiendeler	54	0	54	-22	32
Derivater som forpliktelser	22	0	22	22	0

NOTE 24 - Sertifikater, obligasjoner og aksjer

Morbank

Konsern

31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
3.766	4.924	Sertifikater og obligasjoner	4.894	3.791
8	10	Opptjente renter verdipapirer	10	8
358	379	Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	379	358
4.132	5.313	Sum sertifikater, obligasjoner 1- 2)	5.283	4.157

1) Tallene representerer maksimal kreditteksponering.

2) Konsernets forsiktige politikk på verdipapiriområdet videreføres og verdiendringer på finansielle investeringer forventes å gjenspeile dette. Renteporteføljen utgjør 14,4 (12,1) % av bankens forvaltningskapital.

NOTE 24.1 - Sertifikater og obligasjoner

Bankens portefølje av sertifikater og obligasjoner er vurdert til virkelig verdi, alle verdiendringene føres over utvidet resultat.

I den grad det foreligger et aktivt marked for de aktuelle verdipapirer benyttes observerbare markedspriser for å fastsette virkelig verdi.

Morbank

Konsern

31.12.19			31.12.19	
Pålydende verdi	Virkelig verdi		Pålydende verdi	Virkelig verdi
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige	0	0
1.265	1.262	Sertifikater	1.315	1.312
3.627	3.661	Andre ihendehaverobligasjoner	3.547	3.580
0	12	Opptjente renter verdipapirer	0	12
4.892	4.935	Sum sertifikater og obligasjoner	4.942	4.904

Morbank

Konsern

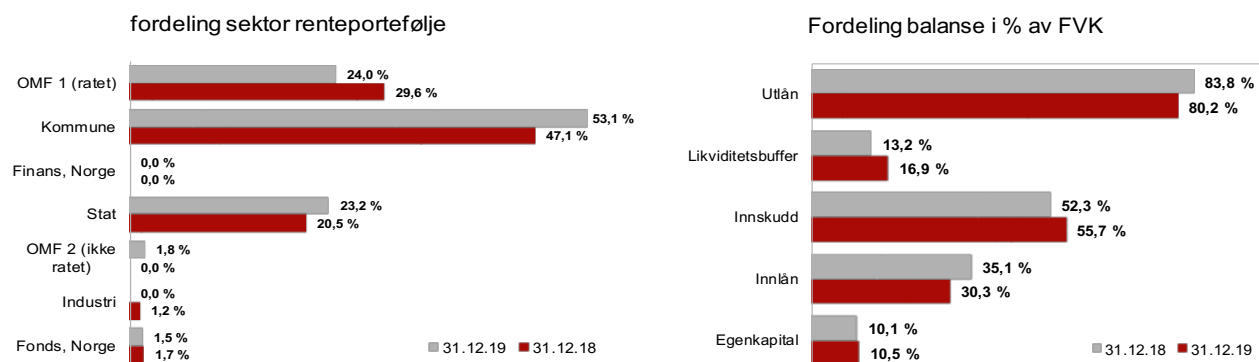
31.12.18			31.12.18	
Pålydende verdi	Virkelig Verdi		Pålydende verdi	Virkelig Verdi
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige	0	0
575	571	Sertifikater	600	596
3.227	3.195	Andre ihendehaverobligasjoner	3.227	3.195
0	8	Opptjente renter verdipapirer	0	8
3.802	3.774	Sum sertifikater og obligasjoner	3.827	3.799

Helgeland Sparebank har kjøpt obligasjoner fra Helgeland Boligkreditt AS pålydende 80 (0) mill. kr, som er benyttet som sikkerhet for inngåtte bytteavtaler med Norges Bank.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Banken har en forsiktig verdipapirstrategi med fastsatte rammer, bl.a. minimumskrav til rating, både for norske og utenlandske papirer. Rammer og fullmakter revideres årlig og er vedtatt av bankens styre. Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner er i sin helhet klassifisert som omløpsmiddel. Hensikten med sertifikat- og obligasjonsbeholdningen er å sikre at konsernet har likviditetsreserver. Konsernets verdipapirbeholdning er definert å ikke være handelsportefølje.

Nedenfor er vist porteføljen for delt på rating klasse og sektorfordelt verdipapirportefølje som begge er innenfor konsernets interne målkrav.

NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

<i>Morbank og konsern</i>				
	31.12.19		31.12.18	
	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Anskaffelseskost	Bokført verdi
Aksjer – ikke børsnoterte	224	379	214	358
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	224	379	214	358

Urealisert verdiendring i porteføljen føres over resultat under netto resultat på finansielle instrumenter

NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis

<i>Morbank og konsern</i>		
	31.12.19	31.12.18
Beholdning 1.1 Helgeland Sparebank	358	322
Tilgang	20	23
Avgang	0	0
Justering til virkelig verdi	1	13
Beholdning pr 31.12	379	358

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 26 - Investeringer i datterselskap

						Morbank
						31.12.19
						31.12.18
	Aksjekap.	Antall aksjer	Eierandel	Forretningskontor	Bokført verdi	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	49	5.591	97,9 %	Mo i Rana	46	46
Helgeland Boligkreditt AS	540	540	100 %	Mo i Rana	540	540
AS Sparebankbygg	0,1	100	100 %	Sandnessjøen	1	1
Helgland Spb.eiend.selskap AS	0,1	100	100 %	Mosjøen	0,4	0,4
Helgeland Utviklingsselskap AS	0,5	500	100 %	Mosjøen	0	6
Strendene Utviklingsselskap AS	0,03	300	100 %	Sandnessjøen	15	0
Storgata 73 AS	0,1	140	53 %	Brønnøysund	1	1
Balanseført verdi 31.12.					604	595

Ikke kontrollerende eierinteresse i ANS Bankbygg (2,5 %) og Storgt. 73 (47 %) er vist som egen linje i regnskapet.

NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i datterselskap

			Morbank
			31.12.19
			31.12.18
Balanseført verdi 1.1			595
Tilgang/avgang			15
Nedskrivning			-6
Balanseført verdi pr 31.12			604
			595

NOTE 26.2 - Eierandeler i datterselskap

								Morbank
								31.12.19
	Eierandel	Omløpsm.	Anl.mid	Korts.gjeld	Langs.gjeld	Egenkapital	Bokført verdi	
ANS Bankbygg Mo	97,9 %	21	27	0	0	47	46	
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	8.047	0	721	6.728	598	540	
AS Sparebankbygg	100 %	2	9	0	10	1	1	
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	4	17	0	13	7	0,4	
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	2	3	0	1	5	0	
Strendene Utviklingsselskap AS	100 %	0	41	0	30	11	15	
Storgata 73 AS	53 %	2	5	1	1	5	1	

	Eierandel	Inntekter	Kostnader	Resultat
ANS Bankbygg Mo	97,9 %	7	6	1
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	82	32	50
AS Sparebankbygg	100 %	2	2	0
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	3	2	1
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	0	1	-1
Strendene Utviklingsselskap AS	100 %	1	-3	-2
Storgata 73 AS	53 %	1	0	1

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.18

	Eierandel	Omløpsm.	Anl.mid	Korts.gjeld	Langs.gjeld	Egenkapital	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	97 %	17	31	0	0	48	46
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	7.823	0	570	6.652	601	540
AS Sparebankbygg	100 %	2	10	0	11	1	1
Helgeland Spb.eiend.selskap AS	100 %	3	18	0	14	7	0,4
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	7	3	1	3	6	6
Strendene Utviklingsselskap AS	100 %	51	0	21	30	-1	0
Storgata 73 AS	53 %	2	5	1	2	5	0

	Eierandel	Inntekter	Kostnader	Resultat
ANS Bankbygg Mo	97 %	7	7	0
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	78	25	53
AS Sparebankbygg	100 %	2	2	0
Helgeland Spb.eiend.selskap AS	100 %	3	2	1
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	1	3	-2
Strendene Utviklingsselskap AS	100 %	1	-2	-1
Storgata 73 AS	53 %	1	0	1

NOTE 27 - Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Sparebank sitt eierskap i Helgeland Invest AS (HI) er av strategisk karakter. Målsettingen med investeringen er og har vært at tilgang på kapital og kompetanse skal bidra til å utvikle lokalt bedriftsmarked.

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har vurdert selskapet som et tilknyttet selskap (betydelig innflytelse, men ikke kontroll). Bankens kontrollvurdering er i hovedsak basert på et faktisk eierskap < 50 % og at det vurderes som en reell mulighet å samle et tilstrekkelig flertall blant øvrige eiere til å kunne stemme mot bankens interesser.

Direktør bedriftsmarked i HSB, er pt vara i styret i Helgeland Invest AS.

Videre er det vektlagt at banken ikke er involvert i beslutninger i forhold til porteføljeeinvesteringene i selskapet.

Helgeland Invest AS er av banken vurdert ikke å være et investeringsselskap. Selskapets oppfølging av investeringsporteføljen, spesielt dokumentasjon for evaluering og måling av inntjeningen i porteføljen, tilfredsstiller ikke fullt ut kravene iht IFRS 10.

Banken omarbeider regnskapet til HI slik at regnskapene til alle tilknyttede selskap i HI omarbeides iht IFRS og måles etter egenkapitalmetoden.

Øvrige investeringer måles til virkelig verdi. Banken tar inn det omarbeidede regnskapet til HI etter egenkapitalmetoden både i morbanken og konsernet. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI.

Morbank og konsern

31.12.19

Balanse 100 % eierandel		Omløpsmiddel	Anleggsmidler	Kortsikt.gj.	Langsikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS		118	636	0	0	754
REDE Eiendomsmegling AS		77	25	63	1	38
Sum		195	661	63	1	792
Helgeland Invest AS	48,3 %	57	307	30	0	364
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	31	10	25	0	15
Sum		88	317	56	1	379

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank og konsern

31.12.18					
Balanse 100 % eierandel		Omløpsmiddel	Anleggsmidler	Kortsikt.gj.	Langsikt.gj. Egenkapital
Helgeland Invest AS		118	643	0	0 761
REDE Eiendomsmegling AS		40	31	34	1 36
Sum		158	674	34	1 797
Helgeland Invest AS	48,3 %	57	311	0	0 368
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	16	12	14	0 14
Sum		73	323	14	1 382

NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i tilknyttede selskap

Morbank og Konsern

Endring bankens eierandel i Helgeland Invest AS	31.12.19	31.12.18
Balanseført verdi 1.1	367	328
Justert verdi	0	0
Utbytte	-24	-10
Resultatandel	20	50
Balanseført verdi pr 31.12	364	367

Morbank og konsern

Endring bankens eierandel i REDE	31.12.19	31.12.18
Balanseført verdi 1.1	14	14
Utbytte	0	0
Resultatandel	1	0
Merverdi/goodwill	0	0
Balanseført verdi pr 31.12	15	14
Sum balanseført verdi tilknyttede selskaper	379	382

NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap

Morbank og konsern

31.12.19					
Resultat 100 %		Driftsinnt	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad. Resultat etter skatt
Helgeland Invest AS		47	0	0	6 41
REDE Eiendomsmegling AS		42	0	1	39 3
Sum					
Helgeland Invest AS	48 %	23	0	0	3 20
REDE Eiendomsmegling AS	40 %	17	0	0	16 1
Sum		40	0	0	18 21

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank og konsern

					31.12.18	
		Driftsinnt	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Resultat 100 %						
Helgeland Invest AS		108	0	0	4	104
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE)		23	1	0	22	0
Sum		131	1	0	26	104
Helgeland Invest AS	48 %	52	0	0	2	50
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE)	40 %	9	0	0	9	0
Sum		62	0	0	11	50

NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og tilknyttede selskap

Morbank				Konsern	
31.12.18	31.12.19	Mellomværende		31.12.19	31.12.18
Fordringer					
1	0	Utlån til tilknyttede selskaper		0	1
1	0	Sum netto fordringer		0	1
Gjeld					
160	207	Innskudd fra tilknyttede selskaper		207	160
160	207	Sum gjeld		207	160
Transaksjoner					
1	0	Sum renteinntekter fra tilknyttede selskaper		0	1
2	3	Sum rentekostnader fra tilknyttede selskaper		3	2
10	24	Sum utbytte fra tilknyttede selskaper		24	10

NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig innflytelse

Banken har strategiske eierposter i forsikringsselskapet Frende Holding AS (7,9 % eierandel), verdipapirforetaket Norne Securities AS (7,5 % eierandel), leasingselskapet Brage Finans AS (8,6 % eierandel) og Balder Betaling AS (6,2 % eierandel), som har 10,5 % eierandel i Vipps. Disse selskapene er ikke konsolidert inn i bankens regnskap eller behandlet som tilknyttet selskap.

NOTE 28 - Nærstående parter

Helgeland Sparebank definerer datterselskapene og tilknyttede selskaper som nærstående parter. Transaksjoner mellom morbank, konsernselskaper og tilknyttede selskaper foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Opplysningene gis i henhold til IAS 24 for "Opplysninger om nærstående parter". Transaksjoner mot ledende ansatte og tillitsmenn fremkommer i note i årsregnskapet. (Tilknyttede selskap jfr. note 27.2)

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner

	<i>Konsern og morbank</i>	
	31.12.19	31.12.18
Resultatregnskap		
Mottatte renter og kredittprovisjonsinntekter fra datterselskap	19	19
Mottatt utbytte / konsernbidrag	54	49
Innskuddsrenter til datterselskap	3	2
Husleiekostnader	10	10
Forvaltingshonorar	8	8
Balanse		
Utlån til datterselskaper	737	768
Obligasjon med fortrinnsrett	80	0
Innskudd fra datterselskaper	431	450
Fordring på utbytte	50	53

Vesentlige transaksjoner med nærstående parter per 31.12.19

Helgeland Boligkreditt AS (eierandel 100 %)

Overførte lån per 31.12.19 utgjør totalt 7.600 (7.385) mill. kr. Obligasjoner med fortrinnsrett i boligkreditselskapet utgjør 6.745 (6.497) mill. kr hvorav 80 (0) mill. kr er kjøpt av Helgeland Sparebank. Driftskreditt på 1,5 mrd kr er per 31.12.19 trukket med 682 mill. kr. I tillegg har selskapet en trekkfasilitet på 1.500 mill. kr (med løpetid > ett år) gitt av Helgeland Sparebank. Trekkfasiliteten skal dekke betalingsforpliktelser i sikkerhetsmassen for en rullerende 12 måneders periode, og er i sin helhet ubenyttet. Avtalene er inngått etter prinsipp om armlengdes avstand. I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert.

I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert. HSB har mottatt utbytte på 52,7 mill. kr i 2019.

Ans Bankbygg Mo (eierandel 97,9 %)

Banken leier lokaler av ANS Bankbygg og har betalt 4,6 mill. kr i 2019. I tillegg har banken betalt 1,5 mill. kr i felleskostnader.

Banken har mottatt utbytte på 0,9 mill. kr

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Note 27 gir utfyllende informasjon om regnskapsmessig effekter av bankens eierposisjon i Helgeland Invest AS.

NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19	(beløp i mill. kr.)	31.12.19	31.12.18
231	242	Ansatte	310	314
15	22	Styret	38	33
17	18	Forstanderskapet	25	26
263	282	Sum utlån til tillitsvalgte og ansatte	373	373

Rentesats på lån til ansatte har vært lavere enn kunderenten for 2019. Denne lånefordelen utgjør 3,5 (4,0) mill. kr beregnet ut fra maks lånebeløp.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.3 - Ledende ansatte

Morbank						Konsern
31.12.19						31.12.19
Lån	Godt-gjøreelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjøreelse	Lån
Ledergruppen:						
2.006	2.365	197	Hanne Nordgaard, adm.dir	197	2.365	3.906
0	1.496	183	Bjørn-Tore Brønlund, direktør bedriftsmarked	183	1.496	0
10.350	1.577	182	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	182	1.577	11.151
0	1.212	199	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	199	1.212	0
683	1.382	187	Sverre Klausen, finansdirektør	187	1.382	2.439
1.070	1.162	191	Anne Ekroll, direktør risikostyring	191	1.162	2.088
4.000	1.108	149	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	149	1.108	6.011

.Adm. direktør og medlemmer av ledergruppen er definert som ledende ansatte

I godtgjørelsen inngår bla. firmabil og kompensasjon ved overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon.

Morbank						Konsern
31.12.18						31.12.18
Lån	Godt-gjøreelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjøreelse	Lån
Ledergruppen:						
1.900	2.192	196	Hanne Nordgaard, adm.dir	196	2.192	1.900
276	1.455	183	Bjørn-Tore Brønlund, direktør bedriftsmarked	183	1.455	273
2.783	1.556	182	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	182	1.556	3.683
0	1.178	200	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	200	1.178	0
795	1.330	189	Sverre Klausen, finansdirektør	189	1.330	2.216
0	1.070	168	Anne Ekroll, direktør risikostyring	168	1.070	1.135
4.000	1.078	145	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	145	1.078	6.103

NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæringen ble vedtatt av styret i Helgeland Sparebank 27. februar 2020 og fremlegges for forstanderskapet 26. mars 2020.

Lønn til administrerende direktør fastsettes av bankens styre, mens lønn til øvrig ledende ansatte fastsettes av administrerende direktør. Det vises til note 28.3 i årsregnskapet vedrørende lønn og godtgjørelse til ledende ansatte. Avlønning skjer i form av fast lønn, naturaltelseter og pensjonsordning.

Retningslinjer for godtgjørelse i regnskapsåret 2020

Lønn

Nivå på lederlønnene i Helgeland Sparebank skal være konkurransedyktig, gjøre banken attraktiv som arbeidsgiver og stimulere til økt verdiskapning for banken. Lederlønnene fastsettes i forhold til utøvelse av bankens lederkrav og kjerneverdier, samt ut fra lønnsnivået i regionen og bransjen for øvrig.

Som ledende ansatt har banken definert:

- Adm. direktør
- Ledergruppen for øvrig

Naturaltelseter

Art og verdi av naturaltelseter skal være på linje med det som er vanlig for ledere i vår bransje. Ledende ansatte har avtale om mobiltelefon, avis, internettabonnement og hjemme-PC. Administrerende direktør, direktør personmarked og direktør bedriftsmarked disponerer firmabil.

Pensjonsordninger

Banken har innskuddsbasert pensjonsordning som også gjelder for ledende ansatte.

Administrerende direktør følger bankens til enhver tid gjeldende pensjonsordninger.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Bonus, opsjonsavtaler og sluttvederlag

Banken har per 31.12.19 ingen forhåndsetablerte opsjons-, bonus- eller sluttvederlagsordninger ut over pensjonsordningene.

Redegjørelse for lederlønnspolitik i regnskapsåret 2019

Bankens lederlønnspolitik for 2019 er gjennomført i samsvar med hovedprinsippene som beskrevet i punktet ovenfor om retningslinjer for godtgjørelse.

NOTE 28.5 – Godtgjørelse styret

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.19			31.12.19	
Lån	Godt-gjøreelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjøreelse	Lån
Styret:				
0	86	Styreleder Ove Brattbakk (t.o.m. 27.03.19)	86	0
11.000	222	Styreleder Stein Andre Herigstad-Olsen (f.o.m. 27.03.19)	222	11.000
3.429	205	Bjørn Audun Risøy	205	7.694
0	27	Inga Marie Lund (t.o.m. 27.03.19)	27	4.403
0	48	Eva Monica Hestvik(t.o.m. 27.03.19)	48	3.300
7.000	122	Siw Moxness (f.o.m. 27.03.19)	122	7.000
0	82	Tone Helen Hauge (f.o.m. 27.03.19)	82	0
0	110	Nils Terje Furunes	110	0
396	110	Marianne Terese Steinmo	110	4.365
0	40	Linda Brennbakk - 1. vara	40	0
0	0	Kurt Jessen Johansson - 2. vara	0	0
2.849	115	Birgitte Lorentzen – ansattrepresentant	115	2.849
2.200	110	Geir Pedersen - ansattrepresentant	110	3.895
0	5	Bente Johansen - personlig varamedlem for B. Lorentzen	5	800
3.015	5	Sten-Ove Lisø - personlig varamedlem for Geir Pedersen (t.o.m 27.03.19)	5	3.015
0		Lena Båtstrand – personlig varamedlem for Geir Pedersen(27.03-10.04.19)	0	1.470
0		Tom Værnes – personlig varamedlem for Geir Pedersen(11.04-17.09.19)	0	0
1.525	10	Håvard Digermul – personlig varamedlem for Geir Pedersen(18.09-31.12.19)	10	1.525

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18			31.12.18	
Lån	Godt-gjøreelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjøreelse	Lån
Styret:				
0	304	Styreleder Ove Brattbakk	304	0
11.005	56	Styrets nestleder Stein Andre Herigstad-Olsen (tom 21.03.18)	56	11.005
3.605	169	Bjørn Audun Risøy (styrets nestleder fom 22.03.18)	169	7.870
0	108	Inga Marie Lund	108	4.403
0	172	Eva Monica Hestvik	172	3.300
0	108	Nils Terje Furunes	108	0
406	108	Marianne Terese Steinmo	108	4.469
0	49	Linda Brennbakk - 1. vara	49	0
0	5	Kurt Jessen Johansson - 2. vara	5	2000
2.928	110	Birgitte Lorentzen – ansattrepresentant	110	2.928
2.200	108	Geir Pedersen - ansattrepresentant	108	3.527
0	5	Bente Johansen - personlig varamedlem for B. Lorentzen	5	800
3.086	10	Sten-Ove Lisø - personlig varamedlem for Geir Pedersen	10	3.086

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.6 - Forstanderskapet

Morbank

Konsern

31.12.19

31.12.19

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	40	Per Gunnar Hjorthen	40	0
Innskytervalgte				
4.052	10	Marianne Myrnes Steinrud	10	4.052
0	5	Ingvar Møllersen	5	151
1.278	5	Wenche Drevland t.o.m. 27.03.19	5	3.602
1.500	0	Kjell Idar Juvik f.o.m. 27.03.19	0	1.500
4.430	5	Marit Thrana	5	4.430
0	5	Helge Stanghelle	5	0
710	5	Sten Oddvar Solhaug	5	710
0	10	John Luktassmo t.o.m. 27.03.19	10	0
2.100	5	Reidun Breirem f.o.m. 27.03.19	5	2.100
3.000	5	Tone Helen Jakobsen	5	3.000
0	5	Torill Beate Risøy	5	0
Egenkapitalbevisiere				
0	0	Brynjar Forbergskog	0	0
0	35	Øyvin Trønsdal	35	1.146
0	0	Toril Mevold	0	1.300
800	0	Inger Lise Strøm	0	3.204
0	18	Anne Päsche Jakobsen	18	0
0	5	Lars Martin Lunde	5	0
0	0	Per Gunnar Hjorthen	0	0
0	5	Frank Høyen	5	0
0	0	Maria Olaisen	0	0
0	0	Åsmund Skår	0	0
Ansatte				
2.200	18	Nils Sagrabb	18	3.484
2.500	5	Einar Eliassen	5	2.500
0	5	Karianne Kristensen	5	1.850
1.976	3	Sten Åge Rørmark t.o.m.27.03.19	3	1.976
3.015	3	Sten Ove Lisø f.o.m. 27.03.19	3	3.015
1.016	2	Morten Myran t.o.m. 27.03.19	2	1.916
211	3	Steinar Johansen f.o.m. 27.03.19	3	1.659
1.257	5	Tore Stamnes	5	1.963

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.18

31.12.18

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	40	Per Gunnar Hjorthen	40	0
Innskytervalgte				
4.052	8	Marianne Myrnes Steinrud	8	4.052
0	5	Ingvar Møllersen	5	198
1.324	5	Wenche Drevland	5	4.713
0	0	Geir Hogne Bonsaksen tom 21.03.18	0	0
3.525	3	Marit Thrana fom 22.03.18	3	3.525
0	5	Helge Stanghelle	5	0
671	5	Sten Oddvar Solhaug	5	671
0	8	John Luktvasmo	8	0
4.214	0	Tone Helen Jakobsen	0	4.214
0	5	Torill Beate Risøy	5	0
Egenkapitalbevisiere				
0	0	Brynjar Forbergskog	0	0
852	29	Øyvin Trønsdal	29	1.984
1.312	5	Toril Mevold	5	3.241
880	0	Inger Lise Strøm	0	3.303
0	13	Anne Päsche Jakobsen	13	0
0	0	Lars Martin Lunde	0	0
0	0	Per Gunnar Hjorthen	0	0
0	5	Frank Høyen	5	0
0	0	Maria Olaisen	0	0
0	0	Åsmund Skår	0	0
Ansatte				
2.200	5	Nils Sagrabb	5	3.000
2.500	5	Einar Eliassen	5	2.500
0	5	Karianne Kristensen	5	1.850
1.751	5	Sten Åge Rørmark	5	1.751
1.016	5	Morten Myran	5	1.916
1.257	5	Tore Stamnes	5	1.987

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 29 - Utsatt skattefordel

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Midlertidige forskjeller:	31.12.19	31.12.18
Positive midlertidige forskjeller				
21	31	Øvrige midlertidige forskjeller	31	21
21	31	Sum positive midlertidige forskjeller	31	21
5	8	Utsatt skatt	8	5
Negative midlertidige forskjeller				
-3	9	Nedskrivninger rentebærende verdipapirer	9	-3
15	-4	Driftsmidler	12	30
22	24	Pensjonsforpliktelse	24	22
30	33	Andre forskjeller	33	30
64	62	Sum negative midlertidige forskjeller	77	79
0	0	Fremførbart underskudd	0	0
64	62	Sum negative midlertidige forskjeller	77	79
16	15	Utsatt skattefordel	19	20
11	8	Netto utsatt skattefordel	12	15

Utdeling av utbytte til morbankens egenkapitalbeveiseiere påvirker verken konsernets betalbare eller utsatte skatt.

Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen.

NOTE 30 - Varige driftsmidler

Morbank			Konsern			
31.12.19			31.12.19			
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Totalt	
261	203	58	Anskaffelseskost per 01.01.19	200	203	403
50	50	0	Tilgang	40	50	90
31	31	0	Avgang	0	31	31
280	222	58	Anskaffelseskost per 31.12.19	240	222	462
191	138	53	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.19	124	146	270
14	14	0	Årets avskrivninger	0	19	19
0	0	0	Avgang akk. av- og nedskrivninger	0	0	0
205	152	53	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.19	124	165	289
75	70	5	Bokført verdi per 31.12.19	116	57	173
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetter for ordinære avskrivninger	3-4 %	10-33 %	
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	30 år	3-10 år	

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.18				31.12.18		
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom		Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Totalt
285	225	60	Anskaffelseskost per 01.01.18	202	231	433
16	16	0	Tilgang	0	16	16
40	38	2	Avgang	2	44	40
261	203	58	Anskaffelseskost per 31.12.18	200	203	403
219	165	54	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.18	125	167	292
12	12	0	Årets avskrivninger	0	18	18
40	39	1	Avgang akk. av- og nedskrivninger	1	39	40
192	138	53	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.18	124	146	270
69	65	4	Bokført verdi per 31.12.18	76	57	133
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetter for ordinære avskrivninger	3-4 %	10-33 %	
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	30 år	3-10 år	

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

NOTE 31 - Andre eiendeler

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19			31.12.19	31.12.18
4	6	Diverse interimskonti		7	4
40	34	Fordring eiendom/Bruksrett leiekontrakter		14	0
5	6	Forskuddsbetalte kostnader		7	6
21	20	Overtatte eiendommer		20	61
70	66	Sum andre eiendeler		48	71

NOTE 32 - Utenlandsk valuta

Konsern og morbank

Konsernet har en ikke vesentlig beholdning av utenlandsk valuta tilgjengelig i minibank. Konsernet har ingen transaksjoner i utenlandsk valuta av betydning, men har stilt garanti for valutalån forvaltet av valutabank på vegne av Helgeland Sparebank. Se note 2.3.1, valutarisiko.

NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19			31.12.19	31.12.18
0	3	Gjeld til kredittinstitusjoner uten løpetid		4	2
250	550	Andre langsiktige lån		550	250
250	553	Sum gjeld til kredittinstitusjoner		554	252

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

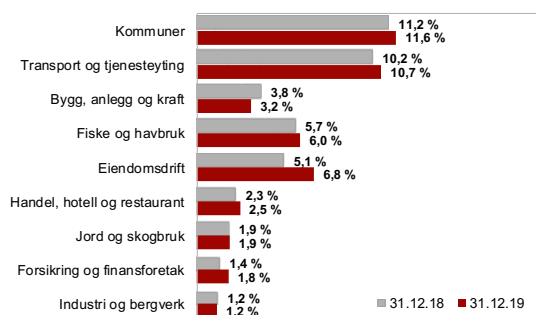
NOTE 34 - Innskudd fra kunder

NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring

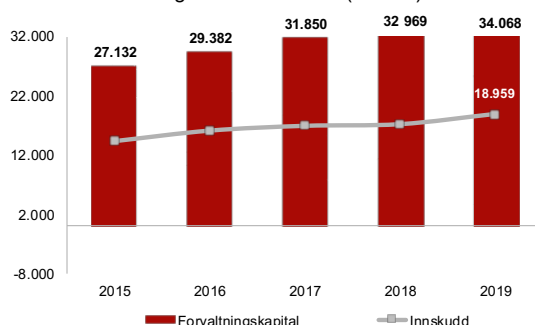
Morbank					Konsern			
%	31.12.18	%	31.12.19	Innskudd fordelt på næring	31.12.19	%	31.12.18	%
3,7 %	649	3,9 %	749	Forsikring og finansielle foretak	721	3,8 %	235	1,4 %
10,9 %	1.925	11,3 %	2.192	Fylkeskommuner og kommuner	2.192	11,6 %	1.925	11,2 %
1,9 %	328	1,9 %	361	Jord- og skogbruk	361	1,9 %	328	1,9 %
5,6 %	991	5,9 %	1.138	Fiske og havbruk	1.138	6,0 %	991	5,7 %
1,2 %	215	1,1 %	221	Industri og bergverk	221	1,2 %	215	1,2 %
3,7 %	649	3,1 %	599	Bygg, anlegg og kraft	599	3,2 %	649	3,8 %
2,2 %	398	2,4 %	474	Varer, hotell og restaurant	474	2,5 %	398	2,3 %
9,9 %	1.762	10,5 %	2.028	Transport og tjenesteytende næringer	2.028	10,7 %	1.762	10,2 %
5,3 %	934	6,8 %	1.323	Eiendomsdrift	919	4,8 %	878	5,1 %
44,3 %	7.851	46,9 %	9.085	Næring	8.653	45,6 %	7.381	42,8 %
55,7 %	9.867	53,1 %	10.306	Personmarked	10.306	54,4 %	9.867	57,2 %
100,0 %	17.718	100,0 %	19.391	Sum	18.959	100 %	17.248	100 %

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter har på innskudd i en medlemsinstitusjon med inntil 2 mill. kr av det samlede innskudd, i underkant av 60 % av samlet innskuddsvolum.

Innskuddsfordeling BM av sum innskudd

FVK-utvikling hvorav innskudd (mill. kr.)

Innskudd fra kunder per 31.12.19

Innskudd fra kunder utgjør 19,0 (17,2) mrd, herav 8,7 (7,3) mrd er innskudd fra bedriftsmarkedskunder. Grafen ovenfor viser sektorfordeling, med vekst i kommunal sektor og havbruk. Andel av innskudd fra personkunder utgjør 54,4 (57,2) %. Av innskuddene er 89,0 (89,7) % innskudd fra kunder på Helgeland.

NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling

Morbank					Konsern	
31.12.19	%-andel				31.12.19	%-andel
17.187	88,6 %	Helgeland			16.867	89,0 %
2.062	10,6 %	Norge for øvrig			1.955	10,3 %
142	0,7 %	Utenfor Norge			137	0,7 %
19.391	100,0 %	Sum			18.959	100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank			Konsern	
31.12.18	%-andel		31.12.18	%-andel
15.947	90,0 %	Helgeland	15.447	89,7 %
1.632	9,2 %	Norge for øvrig	1.632	9,5 %
139	0,8 %	Utenfor Norge	139	0,8 %
17.718	100,0 %	Sum	17.248	100,0 %

NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
6.625	7.151	Ordinære vilkår uten oppsigelse uten avtalt løpetid	7.119	6.607
9.716	10.568	Spesielle vilkår kundeinnskudd uten avtalt løpetid	10.168	9.264
1.206	1.550	Spesielle vilkår kundeinnskudd med avtalt løpetid	1.550	1.206
171	122	Likviditetsinnskudd kunder med avtalt løpetid	122	171
17.718	19.391	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	18.959	17.248

NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
5.551	3.814	Obligasjonslån	10.499	12.409
-493	-145	Egne obligasjoner	-165	-853
5.058	3.669	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10.334	11.556

All verdipairgjeld er i norske kroner.

NOTE 35.1- Spesifikasjon av obligasjonslån

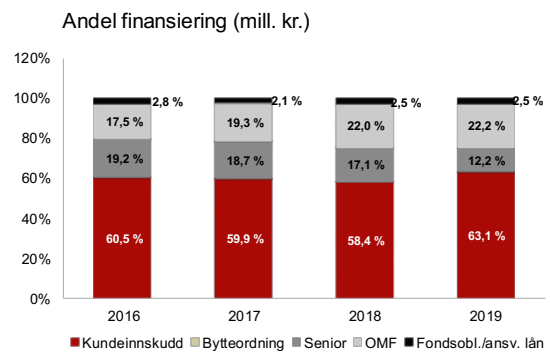
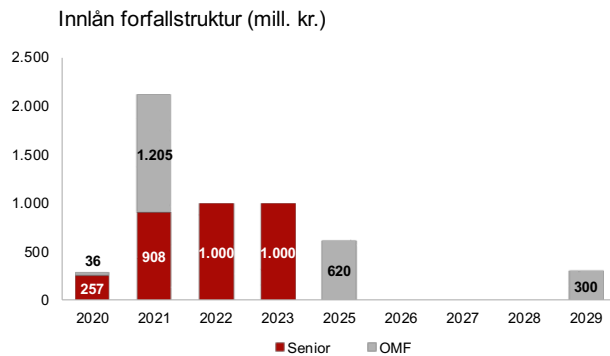
				Konsern
				31.12.19
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån, fast rente	2020	162		162
Obligasjonslån FRN	2020	204	73	131
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	92	408
Obligasjonslån FRN	2021	3.000		3.000
Obligasjonslån, fast rente	2022	500		500
Obligasjonslån FRN	2022	2.205		2.205
Obligasjonslån, fast rente	2023	500		500
Obligasjonslån FRN	2023	1.500		1.500
Obligasjonslån, fast rente	2024	500		500
Obligasjonslån FRN	2024	500		500
Obligasjonslån FRN	2025	620		620
Obligasjonslån, FRN	2029	300		300
Sum obligasjonslån		10.491	165	10.326

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

31.12.18

	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	175	325
Obligasjonslån FRN	2019	1.053	476	577
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2020	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2021	2.000	100	1.900
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2022	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2023	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2023	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, FRN	2024	800	100	700
Sum obligasjonslån		12.353	851	11.502

Finansiering

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre verdipapirgjelden på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Konsernets andel av langsiktig funding per 31.12.19 var 97,3 (92,2) %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Obligasjoner med fortrinnsrett inngår i verdipapirgjeld i konsernet med 6,7 (6,5) mrd. kr. LTV i sikkerhetsmassen 57 (56) %. Innskudd er viktig finansieringskilde og konsernet har god innskuddsdekning.

Spesifikasjon av obligasjonslån

<i>Morbank</i>				
31.12.19				
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån fast rente	2020	162		162
Obligasjonslån, frn	2020	148	53	95
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	92	408
Obligasjonslån frn.	2021	500		500
Obligasjonslån, fast rente	2022	500		500
Obligasjonslån frn.	2022	500		500
Obligasjonslån, fast rente	2023	500		500
Obligasjonslån frn.	2023	500		500
Obligasjonslån, fast rente	2024	500		500
Sum obligasjonslån		3.810	145	3.665

<i>Morbank</i>				
31.12.18				
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån fast rente	2019	500	175	325
Obligasjonslån, frn	2019	500	216	284
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2020	1.000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2021	500	100	400
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2022	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2023	500	0	500
Obligasjonslån, frn.	2023	500	0	500
Sum obligasjonslån		5.500	491	5.009

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>		
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
5.009	3.665	Obligasjonslån	10.325	11.502
25	-24	Verdijustering	-32	21
24	28	Påløpte renter	41	33
5.058	3.669	Sum verdipapirgjeld	10.334	11.556

<i>konsern</i>					
Endring i verdipapirgjeld totalt	31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.19
Obligasjonslån, nominell verdi	11.502	6.308	-7.455	-30	10.325
Verdijustering	21			-53	-32
Påløpte renter	33			8	41
Totalt	11.556				10.334

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

Endring i verdipapir- gjeld amortisert kost	31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.19
Obli.amortisert kost nominell verdi	9.173	4.825	-6.041	-30	7.927
Påløpte renter	13			8	21
Totalt	9.186				7.948

Konsern

Endring i verdipapirgjeld sikring	31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.19
Obligasjonslån, nominell verdi	2.329	1.532	-1.463		2.398
Verdijustering	21			-53	-32
Påløpte renter	20				20
Totalt	2.370				2.386

konsern

Endring i verdipapirgjeld totalt	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obligasjonslån, nominell verdi	10.724	5.390	-4.673	52	11.502
Verdijustering	82	0		-59	21
Påløpte renter	45	0		-5	33
Totalt	10.851	5.390	-4.673	-12	11.556

Konsern

Endring i verdip. amortisert kost	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obli.,amortisert kost nominell verdi	8.070	4.863	-3.820	60	9.173
Påløpte renter	8	0		-5	13
Totalt	8.078	4.863	-3.820	63	9.186

Konsern/morbank

Endring i verdipapirgjeld sikring	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obligasjonslån, sikring nominell	2.664	527	-853	-9	2.329
Verdijustering	80	0		-59	21
Påløpte renter	30	0		-10	20
Totalt	2.773	527	-853	-78	2.370

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Endring i verdipapir- gjeld amortisert	31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.19
Obl.,amortisert kost nominell verdi	2.684	1.328	-2.444		1.568
påløpte renter	4			4	8
Totalt	2.688				1.577

Morbank

Endring i verdipapir- gjeld sikring	31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.19
Obl.,amortisert kost nominell verdi	2.325	1.235	-1.463		2.097
Verdijusteringer	25			-49	-24
påløpte renter	20			4	20
Totalt	2.370				2.092

Morbank

Endring i verdipapir- gjeld amortisert	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obl.,amortisert kost nominell verdi	2.599	2.416	-2.356	25	2.684
påløpte renter	3			1	4
Totalt	2.602	2.4516	-2.356	26	2.688

Morbank

Endring i ansvarlig lån	31.12.18	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.19
Obl.,amortisert kost nominell verdi	450				450
	-1				-1
påløpte renter	2				2
Totalt	452				452

NOTE 36 - Andre forpliktelser

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
35	29	Annen kortsiktig gjeld	20	35
16	64	Betalbar skatt	70	30
51	93	Sum annen gjeld	90	65
17	17	Påløpte feriepenger og arbeidsgiveravgift	17	17
9	46	Andre påløpte kostnader	45	9
26	63	Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	62	26
22	24	Netto pensjonsforpliktelser (note 12)	23	22
5	4	Avsetning til tap på ubenyttet kreditt, innvilget ikke diskonterte lån og garantier	4	5
27	28	Sum påløpte forpliktelser	27	27
104	184	Sum andre forpliktelser	179	118

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 36.1 - Ubenyttede trekkfasiliteter

	<i>Konsern og morbank</i>	
	31.12.19	31.12.18
Kortsiktig trekkfasilitet, 1 år	300	300
Sum ubenyttede trekkfasiliteter	300	300

Konsernets samlede likviditetsreserver vurderes å være tilfredsstillende.

Konsernet har i tillegg:	31.12.19	31.12.18
Overskuddslikviditet i Norges Bank pr 31.12	50	50

Obligasjoner til flytende rente; rente fastsettes forskuddsvis for 3 måneder av gangen og belastes renteutgifter. Konsernets obligasjoner tilbakebetales ved forfall, dersom avtale tillater det og konsernet ønsker det kan lånet tilbakebetales tidligere. Ingen av konsernets senior obligasjoner er sikret. Konsernet har ikke misligholdt lånte midler i løpet av regnskapsåret. Det gjelder både hovedstol, betaling av renter og/eller innløsningsbeløp.

Pantstillelser

Oversikt over konsernets pantstillelser fremkommer av note 41.

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr.

Konsernet har ikke inngått vesentlige forpliktende avtaler om anskaffelse av eiendom, anlegg og utstyr.

Rettstvister

Banken har en pågående rettstvist i forbindelse med en overtatt eiendom, det forventes ikke at dette vil påvirke resultatet vesentlig. Konsernet er for øvrig ikke involvert i rettstvister som vurderes å ha betydning for konsernets soliditet eller lønnsomhet.

NOTE 37 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon

<i>Morbank</i>						<i>Konsern</i>	
Instrument	Opptaksår	Pålydende	Rente	Innløsningsrett	Forfall	31.12.19	31.12.18
Ansvarlig lån	2018	MNOK	3 mnd. Nibor +140bp	call 11.04.2023	11.04.2028	300	300
Ansvarlig lån	2018	MNOK	3 mnd. Nibor +152bp	call 06.09.2023	06.09.2028	150	150
Fondsobligasj	2016	MNOK	3 mnd.Nibor +440bp	call 01.12.2021	01.12.2099	300	300
						750	750

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 38 - Kapitaldekning

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
208	209	Egenkapitalbeviskapital	209	208
971	971	Overkursfond	971	971
-2	-1	Egne egenkapitalbevis	-1	-2
299	299	Fondsobligasjon	299	299
1.476	1.478	Sum innskutt kapital	1.478	1.476
558	590	Grunnfond	590	558
440	439	Fond for urealisert gevinster	439	440
33	53	Gavefond	53	33
710	822	Utjevningsfond	822	710
33	112	Avsatt utbytte	112	33
0	0	Annen egenkapital	69	70
1.774	2.017	Sum opptjent egenkapital	2.085	1.844
3.250	3.494	Sum balanseført egenkapital	3.563	3.320
-299	-299	Hybridkapital (FO)	-299	-299
-74	-90	Eierandel i finansinstitusjoner inkl..Brage finans	-84	-68
-102	-195	Øvrige (utbytte, gaver, andre fradrag)	-194	-102
2.776	2.910	Sum ren kjernekapital	2.987	2.851
-16	-17	Eierandeler i finansinstitusjoner	-16	-14
0	0	Øvrige	0	0
299	299	Hybridkapital (FO)	299	299
3.059	3.192	Sum kjernekapital3	3.271	3.136
451	452	Ansvarlig lånekapital	452	451
0	0	Eierandel i finansinstitusjoner	0	0
0	0	Øvrige	0	0
451	452	Sum tilleggskapital	452	451
3.510	3.644	Sum netto ansvarlig kapital	3.723	3.587
16.950	16.201	Vektet beregningsgrunnlag	17.893	18.310
16,37 %	17,97 %	Ren kjernekapitaldekning i %	16,69 %	15,57 %
18,04 %	19,71 %	Kjernekapitaldekning	18,28 %	17,13 %
20,71 %	22,50 %	Totalkapitaldekning	20,81 %	19,59 %
Sum ren kjernekapital inkl. samarbeidende gruppe			3.087	2.923
Sum kjernekapital inkl. samarbeidende gruppe			3.400	3.232
Sum netto ansvarlig kapital inkl. samarbeidende gruppe			3.872	3.700
Totalt beregningsgrunnlag inkl. samarbeidende gruppe			18.729	19.174
Kapitaldekning inklusiv samarbeidende gruppe				
Ren kjerkeapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %			16.48 %	15,25 %
Kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %			18,16 %	16,86 %
Totalkapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %			20,68 %	19,30 %

Fra 31.12.19 er lovbestemt minstekrav på ren kjernekapitaldekning på 12,5 %. Banken har et Pilar 2 tillegg på 2,2 %. Konsernets kapitalkrav inkludert Pilar 2 tillegg utgjør dermed 14,7 %.

Helgeland Sparebank har valgt standardmetoden for beregning av kredittrisiko og basismetoden ved beregning av operasjonell risiko.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
0	0	Stater og sentralbanker	0	0
240	410	Lokale og regionale myndigheter	410	240
393	452	Institusjoner	310	172
1.696	1.588	Foretak	1.588	1.696
1.067	985	Massemarkedsengasjementer	1.058	1.022
9.605	8.484	Engasjementer med pant i eiendom	11.313	12.331
530	770	Forfalte engasjementer	843	545
763	804	Obligasjoner med fortrinnsrett	122	114
0	0	Andeler i verdipapirfond	0	0
1.213	1.237	Egenkapitalposisjoner	633	630
155	156	Øvrige engasjementer	257	220
15.662	14.886	Beregningsgrunnlag kredittrisiko	16.533	16.970
1.268	1.308	Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.349	1.320
20	8	Fradrag/tillegg i beregningsgrunnlaget	11	20
16.950	16.201	Totalt beregningsgrunnlag	17.893	18.310

NOTE 38.1 - Kapitalstyring

Konsern

Bankens styre har vedtatt en kapitalplan for 2019 - 2023, hvor tilfredsstillelse av kapitalkravene i CRD IV er sentralt. Styret har fastsatt nye kapitalmål, der målsettingen er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 16,0 % og en totalkapitaldekning på over 19,5 %.

NOTE 39 – Egenkapitalbevis

NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis

Morbank

31.12.19

Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Egenkapitalbeviselere		Egenkapitalbevis	
	Antall	Andel %	Antall	Andel %
1 –1 000	1.668	72,0 %	522.803	2,5 %
1 001 –10 000	538	23,2 %	1.675.850	8,0 %
10 001 –50 000	78	3,4 %	1.656.985	7,9 %
50 001 –100 000	12	0,5 %	879.720	4,2 %
> 100 001	20	0,9 %	16.136.069	77,3 %
Sum	2.316	100,0 %	20.871.427	100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.18

Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Egenkapitalbevisiere		Egenkapitalbevis	
	Antall	Andel %	Antall	Andel %
1 –1 000	1.634	74,5 %	495.412	2,4 %
1 001 –10 000	465	21,2 %	1.450.780	7,0 %
10 001 – 50 000	61	2,8 %	1.329.948	6,4 %
50 001 –100 000	14	0,6 %	1.018.035	4,9 %
100 001 – 500 000	20	0,9 %	16.577.252	79,4 %
Sum	2.194	100,0 %	20.871.427	100,0 %

Omsetning av Helgelands Sparebanks egenkapitalbevis

Kurs per 31.12.19 var kr. 84,0 (69,8) per egenkapitalbevis. Graf for kursutvikling for Helgeland Sparebank og kursutviklingen for finanssektoren på Oslo Børs.

Sparebankstiftelsen Helgeland er største eier med 35,0 % av egenkapitalbevisene i HELG.

Marketmaking-avtale

Helgeland Sparebank har inngått marketmaking-avtale vedrørende handel av egenkapitalbevis. Formålet med avtalen er å sikre likviditet og jevne ut tilbud/etterspørsel, samt å bidra til markedsføringen av egenkapitalbevisene. Videre innebærer avtalen at forskjellen mellom kjøper og selgernoteing skal søkes holdt til maksimalt fire prosentpoeng, dog avrundet til det naturlige beløp. Forskjellen kan likevel holdes mindre dersom markedsinteressen tilsier det. Kursfastsettelsen skal til enhver tid gjenspeile markedets vurdering.

Avkastning og utbyttepolitikk

Det er et prioritert område å utøve en god egenkapitalforvaltning bl.a. ved å utøve en eierpolitikk som bidrar til å skape bedre likviditet i egenkapitalbeviset. Banken ønsker å holde en åpen dialog med egenkapitalbevisiere og øvrige aktører i markedet. Det er vår vurdering at korrekt og relevant informasjon til rett tid skaper tillit og forutsigbarhet og bidrar til riktig prising av Helgeland Sparebanks egenkapitalbevis. Ved hendelser som medfører informasjonsplikt vil meldinger bli sendt Oslo Børs, og etterpå bli lagt ut på bankens egne hjemmesider. Banken har vært børsnotert siden 2000, og har fulgt de krav til rapportering og informasjon som børsen krever av noterte selskaper. Bankens ticker er HELG. Styret har foreslått en utdelingsgrad på 50 (41) %. Eierbrøk 76,1 % per 31.12.19 og 76,4 % per 31.12.18.

NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital

Morbank

I.h.t. bankens utbyttepolitikk kan inntil halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende inntil halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningsfondet og grunnfondet. Banken har en strategi om en langsiktig og forutsigbar utbyttepolitikk.

Egenkapitalbeviskapitalen utgjør 208 (208) mill. kr og er fordelt på 2.316 eiere. Note 39.3 viser oversikt over de 20 største egenkapitalbevisierne.

NOTE 39.3 - De 20 største eieme
Morbank
31.12.19

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.315.020	35,0 %	Catilina Invest AS	314.046	1,5 %
Pareto AS	1.949.392	9,3 %	VPF Nordea Avkastning	240.370	1,2 %
VPF Nordea Norge	1.407.987	6,7 %	VPF Nordea Kapital	238.245	1,1 %
VPF Eika egenkapital	825.339	4,0 %	AF Kapital Management	181.749	0,9 %
Bergen kommunale Pensjon	550.000	2,6 %	Melum Mølle AS	177.000	0,8 %
Merrill Lynch Prof	532.995	2,6 %	Vigner Olaisen AS	144.653	0,7 %
U.S Bank National Association	507.173	2,4 %	DNB Markets Aksjehandel/-analyse	140.000	0,7 %
Lamholmen Invest AS	464.491	2,2 %	Melesio Capital AS	137.188	0,7 %
MP Pensjon PK	389.203	1,9 %	VFP Nordea Norge Pluss	123.527	0,6 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Steffen Nervik	120.000	0,6 %
Sum 10 største eiere	14.319.291	68,6 %	Sum 20 største eiere	16.136.069	77,3 %

Banken har per 31.12.19 utstedt totalt 20.871.427 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-. Veid gjennomsnitt i 2018 ble 20.871.427 stk.

Morbank
31.12.18

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.315.020	35,0 %	Catilina Invest AS	256.046	1,2 %
Pareto AS	1.949.392	9,3 %	Landkreditt utbytte	250.000	1,2 %
VPF Nordea Norge	1.407.987	6,7 %	VPF Nordea	244.270	1,2 %
Merrill Lynch Prof.	1.140.092	5,5 %	VPF Nordea kapital	238.245	1,1 %
VPF Eika egenkapital	593.823	2,8 %	AF Kapital Managment	181.749	0,9 %
Pope Asset Managment BNY	559.313	2,7 %	Melum Mølle AS	177.000	0,8 %
Bergen kommunale Pensjon	475.000	2,3 %	Vigner Olaisen AS	144.653	0,7 %
MP Pensjon PK	462.203	2,2 %	Melesio Capital AS	137.188	0,7 %
Lamholmen Invest AS	447.353	2,1 %	Steffen Nervik	115.000	0,6 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Verdipapirfondet NOR	105.227	0,5 %
Sum 10 største eiere	14.727.874	70,6 %	Sum 20 største eiere	16.577.252	77,4 %

Banken har per 31.12.18 utstedt totalt 20.871.427 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-. Veid gjennomsnitt i 2017 ble 20.871.427 stk.

31.12.19

Navn/Firma		Verv	Antall egne
Høyen, Frank	Forstanderskapet	E	1.619
Trønsdal, Øyvinn	Forstanderskapet	E	1.645
Hjorthen, Per Gunnar	Forstanderskapet	E	9.505
Lunde, Lars Martin	Forstanderskapet	E	0
Jakobsen, Anne Påsche	Forstanderskapet	E	0
Strøm, Inger Lise	Forstanderskapet	E	0
Mevold, Toril	Forstanderskapet	E	0
Forbergskog, Brynjar	Forstanderskapet	E	0
Olaisen, Maria	Forstanderskapet	E	0
Skår, Åsmund	Forstanderskapet	E	600
Solhaug, Sten Oddvar	Forstanderskapet	I	0
Risøy, Toril Beate	Forstanderskapet	I	976
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet	I	214
Steinrud, Marianne Myrnes	Forstanderskapet	I	0
Jakobsen, Tone Helen	Forstanderskapet	I	0
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet	I	362
Thrana, Marit	Forstanderskapet	I	0
Eliassen, Einar	Forstanderskapet	A	907
Sagrabb, Nils	Forstanderskapet	A	644
Kristensen, Karianne	Forstanderskapet	A	974
Stamnes, Tore	Forstanderskapet	A	2.860
Stein Andre Herigstad-Olsen	Styrets leder	S	610
Risøy, Bjørn Audun	Styrets nestleder	S	0
Furunes, Nils Terje	Styremedlem	S	5.709
Steinmo, Marianne Terese	Styremedlem	S	0
Siw Moxness	Styremedlem	S	245
Tone Helen Hauge	Styremedlem	S	0
Lorentzen, Birgitte	Styremedlem	SA	659
Pedersen, Geir	Styremedlem	SA	785
Nordgaard, Hanne	Adm. Direktør	L	3.534
Klausen, Sverre	Direktør finansstyring	L	1.214
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør bedriftsmarked	L	2.245
Heimstad, Dag Hugo	Direktør personmarked	L	1.325
Kråkstad, Ranveig	Direktør økonomi	L	725
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsutvikling	L	2.615
Ekroll, Anne	Direktør risikostyring	L	1.915

E = Egenkapitalbevisiere

L = Ledende ansatte

I = Innskytervalgte

S = Styremedlem

A = Ansattevalgte

31.12.18

Navn/Firma		Verv	Antall egne
Høyen, Frank	Forstanderskapet	E	1.619
Trønsdal, Øyvinn	Forstanderskapet	E	1.645
Hjorthen, Per Gunnar	Forstanderskapet	E	9.505
Lunde, Lars Martin	Forstanderskapet	E	0
Jakobsen, Anne Påsche	Forstanderskapet	E	0
Strøm, Inger Lise	Forstanderskapet	E	0
Mevold, Toril	Forstanderskapet	E	0
Forbergskog, Brynjar	Forstanderskapet	E	0
Olaisen, Maria	Forstanderskapet	E	0
Skår, Åsmund	Forstanderskapet	E	600
Drevland, Wenche	Forstanderskapet	I	99
Luktavasslimo, John	Forstanderskapet	I	422
Solhaug, Sten Oddvar	Forstanderskapet	I	0
Risøy, Toril Beate	Forstanderskapet	I	976
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet	I	214
Steinrud, Marianne Myrnes	Forstanderskapet	I	0
Jakobsen, Tone Helen	Forstanderskapet	I	0
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet	I	362
Thrana, Marit	Forstanderskapet	I	0
Eliassen, Einar	Forstanderskapet	A	812
Sagrabb, Nils	Forstanderskapet	A	453
Kristensen, Karianne	Forstanderskapet	A	783
Stamnes, Tore	Forstanderskapet	A	2.669
Rørmark, Sten Åge	Forstanderskapet	A	769
Myran, Morten	Forstanderskapet	A	1.454
Brattbakk, Ove	Styrets leder	S	7.552
Risøy, Bjørn Audun	Styrets nestleder	S	0
Lund, Inga Marie	Styremedlem	S	200
Hestvik, Eva Monica	Styremedlem	S	1.230
Furunes, Nils Terje	Styremedlem	S	5.709
Steinmo, Marianne Terese	Sytremedlem	S	0
Lorentzen, Birgitte	Styremedlem	SA	468
Pedersen, Geir	Styremedlem	SA	594
Nordgaard, Hanne	Adm. Direktør	L	2.643
Klausen, Sverre	Direktør finansstyring	L	1.023
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør bedriftsmarked	L	1.504
Heimstad, Dag Hugo	Direktør personmarked	L	1.134
Kråkstad, Ranveig	Direktør økonomi	L	534
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsutvikling	L	2.424
Ekroll, Anne	Direktør risikostyring	L	1.724

E = Egenkapitalbevisiere
R = Representerer egenkapitalbevisiere
L = Ledende ansatte
I = Innskytervalgte
S = Styremedlem
A = Ansattevalgte

NOTE 39.5 – Utbytte

	<i>Morbank</i>	
	31.12.19	31.12.18
Grunnlag for beregning av utbytte		
EK i balansen (ikke omarbeidet)	3.494	3.251
Fondsobligasjon	-299	-299
Fradragsposter (fond for urealiserte gevinster/avsatt utbytte/avsatt til stiftelse)	-565	-479
Sum justert egenkapital	2.630	2.473
Egenkapitalbeviskapital	209	209
Overkursfond	971	971
Utjevningsfond	822	710
Sum	2.002	1.890
Utbyttebrøk 01.01.	76,4	76,3
Veid gjennomsnitt	76,4	76,3
Utbyttebrøk 31.12.	76,1	76,4
Beregning av utbytte:		
Årsresultat morbank	304	144
Renter FO	-13	-12
Overført fond for urealiserte gevinster	3	-25
Utbyttegrunnlag	294	107
Utbytte i mill. kr	112	33
Utjevningsfond mill. kr	112	48
Utbytte per egenkapitalbevis i kroner morbank	10,73	3,90
Herav kontantutbytte i kroner	5,35	1,60
Herav til utjevningsfond i kroner	5,35	2,30

NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
69,5	84,0	Børskurs	84,0	69,5
14,4	8,0	P/E (børskurs 31.12 dividert på fortjeneste per egenkapitalbevis)	7,9	13,9
0,6	0,7	P/B (børskurs 31.12 dividert på bokført EK per egenkapitalbevis)	0,7	0,6
76,4	76,1	Egenkapitalbevisprosent 31.12	76,1	76,4
108	116	Egenkapital per egenkapitalbevis, i kroner	119	110
4,8	10,7	Resultat per egenkapitalbevis, i kroner	10,7	5,0

NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
197	172	Betalingsgarantier	172	197
159	129	Kontraktsgarantier	129	159
90	89	Lånegarantier	89	90
25	25	Annet garantiansvar	25	25
471	415	Sum garantiansvar *	415	471

*) Justering til virkelig verdi er ikke innarbeidet i balansen, da verdiendring ikke er av vesentlig verdi.

Det ble betalt inn til innskuddsgarantifondet og krisefondet 16,0 mill. kr i 2019 og 12,0 mill. kr i 2018.

NOTE 41 - Pantstillelser

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
Obligasjoner er stillet som sikkerhet for				
545	525	D-lån i Norges Bank	525	545
545	525	Sum pantstillelser	525	545

NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen
Konsern og morbank

Det har ikke vært vesentlige hendelser etter balansedagen som påvirker regnskapet. Det er foreslått å dele ut kontantutbytte på 112 (33) mill. kr av årets resultat til egenkapitalbeviserne i Helgeland Sparebank. Videre er det foreslått å sette av 35 (10) mill. kr til gavefond / gavestiftelse. Forslaget er ikke vedtatt på balansedagen (31.12) og postene er derfor ikke ført som gjeld, men inngår i egenkapitalen.

NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
Eiendeler				
82	88	Kontanter og fordringer på sentralbanker	88	82
1.170	1.432	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	750	461
2.683	2.687	Utlån til og fordringer på kunder	2.612	3.530
1.243	1.838	Sertifikater, obligasjoner og aksjer	1.888	1.268
71	66	Andre eiendeler	48	71
5.249	6.111	Sum kortsiktige eiendeler	5.387	5.412
17.605	17.091	Utlån til og fordringer på kunder	24.707	24.084
54	16	Finansielle derivater	15	54
2.889	3.476	Sertifikater, obligasjoner og aksjer	3.395	2.889
382	379	Investeringer i tilknyttede selskaper	379	382
595	604	Investeringer i datterselskaper	0	0
11	8	Utsatt skattefordel	12	15
69	75	Varige driftsmidler holdt for salg	173	133
21.604	21.649	Sum langsiktige eiendeler	28.681	27.557
26.854	27.760	Sum totale eiendeler	34.068	32.969
Gjeld og egenkapital				
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner	0	2
17.544	19.269	Innskudd fra og gjeld til kunder	18.837	17.077
620	317	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	346	914
104	184	Andre forpliktelser	179	118
18.268	19.770	Sum kortsiktig gjeld	19.362	18.111
250	553	Gjeld til kredittinstitusjoner	554	250
174	122	Fastrenteinnskudd	122	171
4.889	3.803	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10.440	11.093
22	18	Finansielle derivater	25	22
5.335	4.496	Sum langsiktig gjeld	11.141	11.536
23.603	24.266	Sum gjeld	30.503	29.647
1.888	2.001	Sum eierandelskapital	2001	1.888
591	643	Sum grunnfondskapital	643	591
772	850	Sum øvrig egenkapital	919	841
3.251	3.494	Sum egenkapital	3.563	3.320
Ikke kontrollerende interesser			2	2
26.854	27.760	Sum gjeld og egenkapital	34.068	32.969

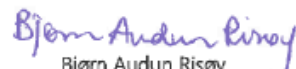
Helgeland Sparebank - Erklæring fra styret og adm. direktør

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2019 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Mo i Rana 27. februar 2020.

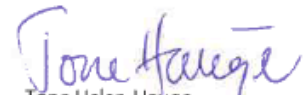

Stein Andre Herigstad-Olsen
styreleder

Bjørn Audun Risøy
nestleder

Marianne Terese Steinmo

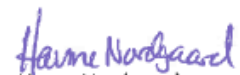

Siw Moxness

Nils Terje Furunes

Tone Helen Hauge

Birgitte Lorentzen
ansatterep.

Geir Pedersen
ansatterep.

Hanne Nordgaard
adm. direktør

Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

<i>Morbank</i>					<i>konsern</i>			
2016	2017	2018	2019		2019	2018	2017	2016
3,12	2,99	2,94	3,29	Renteinntekter og lignende inntekter	3,29	2,95	3,00	3,14
1,22	1,10	1,11	1,38	Rentekostnader og lignende kostnader	1,52	1,21	1,17	1,30
1,90	1,90	1,83	1,90	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ²	1,77	1,74	1,83	1,84
0,39	0,37	0,37	0,41	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	0,33	0,31	0,31	0,34
0,04	0,04	0,04	0,05	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	0,04	0,03	0,04	0,04
0,35	0,33	0,34	0,36	Netto provisjonsinntekter	0,30	0,28	0,28	0,30
0,43	0,25	0,35	0,32	Netto resultat på finansielle instrumenter	0,10	0,15	0,11	0,26
0,02	0,03	0,07	0,03	Andre driftsinntekter	0,01	0,05	0,02	0,02
0,30	0,00	0,00	0,00	Inntekter ved omdanning til innskuddspensjon	0,00	0,00	0,00	0,26
1,03	1,04	1,04	1,04	Driftskostnader	0,86	0,88	0,89	0,96
0,14	0,25	0,93	0,23	Tap på utlån, garantier m.v.	0,19	0,77	0,21	0,13
1,83	1,22	0,61	1,35	Resultat før skatt	1,13	0,57	1,13	1,60
0,37	0,23	0,07	0,24	Skatt på ordinært resultat	0,23	0,11	0,24	0,36
1,46	0,99	0,54	1,11	Årsresultat etter skatt	0,90	0,46	0,89	1,24

Øvrige nøkkeltall

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>			
2016	2017	2018	2019	(tall i mill. kr og %)	2019	2018	2017	2016
25.371	26.749	26.854	27.760	Forvaltningskapital per 31.12 ⁸	34.068	32.969	31.850	29.383
24.576	25.962	26.830	27.507	Gjennomsnittlig forvaltningskapital ¹⁰	34.033	32.443	30.852	28.324
19.169	20.012	20.669	20.110	Brutto utlån ⁴	27.655	27.995	26.611	24.748
86,0 %	87,1 %	85,7 %	96,4 %	Innskuddsdekning i % av brutto utlån ⁵	68,5 %	61,6 %	63,8 %	65,4 %
58,6 %	55,8 %	55,2 %	56,5 %	Utlån til personmarkeds kunder	67,9 %	66,6 %	66,4 %	67,6 %
4,8 %	4,4 %	3,3 %	-2,7 %	Vekst brutto utlån ⁶	-1,2 %	5,2 %	7,5 %	9,8 %
12,6 %	5,7 %	1,7 %	9,4 %	Vekst kundeinnskudd ⁷	9,9 %	1,6 %	4,9 %	12,2 %
16,9 %	16,6 %	16,4 %	18,0 %	Ren kjernekapitaldekning ²¹	16,5 %	15,3 %	15,8 %	16,1 %
19,8 %	18,4 %	18,0 %	19,7 %	Kjernekapitaldekning ²¹	18,2 %	16,9 %	17,4 %	18,7 %
21,7 %	20,2 %	20,7 %	22,5 %	Kapitaldekning ²¹	20,7 %	19,3 %	19,1 %	20,5 %
9,8 %	9,1 %	8,9 %	9,0 %	Uvektet kjernekapital ²²	9,4 %	9,2 %	9,3 %	10,1 %
12,5 %	12,1 %	12,1 %	12,6 %	Egenkapitalprosent ⁸	10,5 %	10,1 %	10,3 %	10,9 %
13,5 %	8,2 %	4,4 %	9,0 %	Egenkapitalavkastning ¹	8,9 %	4,6 %	8,6 %	13,0 %
1,5 %	1,0 %	0,5 %	1,1 %	Totalrentabilitet	0,9 %	0,5 %	0,9 %	1,2 %
81,0	88	69,5	84	Børskurs, kroner per egenkapitalbevis	84	69,5	88	81
5,9	7,4	14,4	8,0	P/E ¹⁹	7,9	13,9	6,9	6,0
0,8	0,8	0,6	0,7	P/B ²⁰	0,7	0,6	0,8	0,8
76,5	76,3	76,4	76,1	Eierbrøk 31.12 ¹⁸	76,1	76,4	76,3	76,5
100	107	108	116	Egenkapital pr. egenkapitalbevis ¹⁷	119	110	109	101
13,8	8,9	4,8	10,7	Resultat per egenkapitalbevis, i kr ¹⁶	10,7	5,0	9,5	13,5
13,8	8,9	4,8	10,7	Utv. resultat per egenkapitalbevis, i kr	10,7	5,0	9,5	13,5
3,75	4,00	1,60	5,35	Kontantutbytte, i kroner				
7,20	4,21	2,30	5,35	Avsatt til utjevningsfond				
1,0	1,0	1,0	1,0	Kostnader i % av snitt forvaltning	0,9	0,9	0,9	1,0
38,2	41,4	40,3	39,7	Kostnader i % av inntekter ³	39,5	39,7	39,9	39,6
152	148	150	148	Antall årsverk ¹⁰	148	150	148	152
I % av brutto utlån:								
0,5	0,7	1,5	1,4	Brutto mislighold ¹³	1,0	1,1	0,5	0,4
0,4	0,6	0,9	0,8	Netto mislighold	0,6	0,7	0,4	0,3
0,6	0,8	1,9	1,2	Sum totale nedskrivninger ¹⁵	0,9	1,4	0,6	0,5
0,2	0,3	1,2	0,3	Tap på engasjement ¹²	0,2	0,9	0,2	0,1

Beregninger

Morbank					Konsern			
2016	2017	2018	2019	(tall i mill. kr og %)	2019	2018	2017	2016
Driftskostnader, justert for engangseffekter								
253	269	279	286	Driftskostnader	293	286	275	271
-74	0	0	0	Engangseffekt ved omdanning pensjon	0	0	0	-74
179	269	279	286	Driftskostnader, justert for engangseffekter	293	286	275	197
0,73 %	1,39 %	1,04 %	1,04 %	Driftskostnader i % av gj. FVK, just. for eng. effek.	0,86 %	0,88 %	1,19 %	0,70 %
27,0 %	41,4 %	40,3 %	39,7 %	Driftskostnader i % av innt., justert for eng. effekt..	39,5 %	39,7 %	39,9 %	28,8 %
359	256	144	304	Resultat	305	149	273	350
-11	-14	-12	-13	Betalte renter fondsobligasjoner (FO)	-13	-12	-14	-11
348	242	132	291	Resultat, inkl. renter fondsobligasjoner	292	137	259	339
-74	0	0	0	Engangseffekt omdanning pensjon	0	0	0	-74
274	242	132	291	Resultat, ekskl. omd. pensjon og inkl. renter FO	292	137	259	265
2.662	3.132	3.285	3.389	Snitt egenkapital	3.431	3.268	3.171	2.698
-243	-333	-299	-299	Snitt fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	-299	-299	-333	-243
2.419	2.799	2.986	3.090	Snitt egenkapital eks FO klassifisert som egenkap.	3.132	2.969	2.838	2.455
13,5 %	8,2 %	4,4 %	9,0 %	Egenkapitalavkastning	8,9 %	4,6 %	8,6 %	13,0 %
11,3 %	8,6 %	4,4 %	9,4 %	EK-avkastning, justert for eng.eff. og renter FO	9,3 %	4,6 %	9,1 %	9,8 %
274	242	132	291	Resultat	292	137	259	265
24.576	25.962	26.860	27.507	Snitt FVK	34.033	32.443	30.852	28.324
1,5 %	1,0 %	0,5 %	1,1 %	Totalrentabilitet	0,9 %	0,5 %	0,9 %	1,2 %
1,1 %	0,9 %	0,5 %	1,1 %	Totalrentabilitet, justert for eng.eff. pensjon og FO	0,9 %	0,4 %	0,8 %	0,9 %
3.039	3.020	3.058	3.192	Kjernekapital	3.271	3.136	3.068	3.080
30.865	33.228	34.500	35.548	Uvektet beregningsgrunnlag	34.964	33.997	32.842	30.484
9,8 %	9,1 %	8,9 %	9,0 %	Uvektet kjernekapital	9,4 %	9,2 %	9,3 %	10,1 %

APM (alternative performance measures)

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner benytter Helgeland Sparebank alternative resultatmål eller APM (alternative performance measures) med det formål å gi et rettviseende bilde av bankens økonomiske utvikling og stilling, for å sikre riktig informasjon. Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke definert som APM. Tilsvarende gjelder for ikke-finansiell informasjon. APM'er som er presentert som en del av regnskapsdelen av rapportene, er i utgangspunktet unntatt fra retningslinjene for APM'er, men inkluderes i oversikten under i den grad de ikke er definert i regnskapet. Bakgrunnen for å presentere justerte resultater er å få frem den underliggende driften på en bedre måte og er ikke ment å erstatte den ordinære rapporteringen.

Definisjoner nøkkeltall:

- 1) **Egenkapitalavkastning.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir avkastningen på konsernets egenkapital. Nøkkeltallet reflekterer konsernets evne til å omsette kapitalen til lønnsom virksomhet. Definisjon: Egenkapitalavkastningen (totalresultat etter skatt) beregnes ved å dividere periodens resultat/resultat for regnskapsåret med gjennomsnittlige egenkapital siste året. Ved opplysninger om egenkapitalavkastning for mer enn en periodens resultat blir periodens resultat annualisert.
- 2) **Nettorente.** Årsak til bruk: Rentenetto er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans og reflekterer bankens netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlige forvaltningskapital. Definisjon: Rentenetto er differansen mellom brutto renteinntekter og rentekostnader – netto renteinntekter i resultatsammendraget. Netto renteinntekter er i delårsrapportene annualisert
- 3) **Kostnadsprosent:** Årsak til bruk: Kostnadsprosent er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer hvor effektivt banken/konsernet drives. Definisjon: Kostnadsprosenten reflekterer bankens/konsernets evne til å omsette sine driftskostnader til inntektservervelse. Kostnadsprosenten beregnes ved å dividere sum driftskostnader på sum inntekter
- 4) **Brutto utlån konsern (inkl. overføring til boligkredittforetak):** Årsak til bruk: banken eier Helgeland Boligkreditt 100 % og nøkkeltall reflekterer bankens totale utlånsvolum. Definisjon: Utlånsvolum inkl. overført fra boligkredittforetaket.

ÅRSBERETNING

- 5) **Innskuddsdekning.** Årsak til bruk: Innskuddsdekning er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet viser andelen av bankens utlånsvirksomhet som finansieres av innskudd fra kunder. Definisjon: Innskuddsdekningen reflekterer bankens evne til å finansiere utlån til kunder gjennom innskudd fra kunder. Innskuddsdekningen beregnes ved å dividere sum innskudd fra kunder på brutto utlån, ekskl. overføring til kredittforetak i morbanken og inkl. overføring til kredittforetak i konsernet.
- 6) **Utlånsvekst siste 12 mnd.** Årsak til bruk: Utlånsvekst siste 12 måneder er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet. I konsernet inngår overføringer fra boligkredittforetaket, i morbanken er vekst ekskl. volum kredittforetaket. Definisjon: Utlånsveksten beregnes ut fra tilsvarende periode i fjor til i år. I konsernet inngår volum boligkredittforetaket, mens morbanken er ekskl. volum kredittforetaket.
- 7) **Innskuddsvekst siste 12 mnd.** Årsak til bruk: Innskuddsvekst siste 12 måneder er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer aktiviteten og veksten i bankens innskuddsvirksomhet. Definisjon: Innskuddsvekst siste 12 måneder reflekterer innskuddsveksten i balansen fra tilsvarende periode i fjor til i år.
- 8) **Forvaltningskapital.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer bankens totale eiendeler. Definisjon: Summen av eiendeler i balansen.
- 9) **Vekst siste 12 mnd. i forvaltningskapital.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer veksten i bankens totale eiendeler inkludert overført til kredittforetaket i konsernet og ekskl. volum overført til kredittforetaket i morbanken. Definisjon: Vekst eiendeler i balansen beregnes ut fra tilsvarende periode i fjor til i år.
- 10) **Gjennomsnittlig forvaltningskapital.** Årsak til bruk: Flere nøkkeltall beregnes av snitt forvaltningskapital. Definisjon: Veid gjennomsnitt av forvaltningskapital gjennom året.
- 11) **Egenkapital ekskl. hybridkapital.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer en del av bankens kapital som tilhører eierne ekskludert hybridkapital (fondsobligasjoner). Definisjon: Differansen mellom bankens egenkapital (opptjent og innskutt egenkapital) og bankens hybridkapital (fondsobligasjoner).
- 12) **Tapsprosent utlån.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer en resultatført tapskostnad som funksjon av brutto utlån på balansetidspunktet. Definisjon: Periodens tapsavsetninger på utlån og garantier dividert på brutto utlån som vises i prosent. Ved opplysninger av tapsprosent utlån for kortere perioder enn hele regnskapsår blir resultatført tapskostnad annualisert.
- 13) **Misligholdte engasjement.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir hvor stor andel av bankens brutto utlån som er misligholdt. Definisjon: Periodens misligholdte engasjementer (over 90 dager) på utlån og garantier hvor beløpet overstiger kr. 1000.
- 14) **Tapsutsatte engasjement.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir hvor stor andel av bankens brutto utlån som er tapsutsatt. Definisjon: Periodens brutto utlån som er tapsutsatt (Utlån med objektive bevis for tap, men som ikke er misligholdt).
- 15) **Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir bankens hvor mye netto misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør av brutto utlån. Definisjon: Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement, er brutto misligholdte og tapsutsatte engasjement, fratrasket nedskrivninger på disse engasjementene, dividert på brutto utlån.
- 16) **Resultat per egenkapitalbevis.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir leserne informasjon om inntjeningen per egenkapitalbevis. Definisjon: Egenkapitalbeviserens andel av resultatet er beregnet som resultat før øvrige resultatposter fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i perioden.
- 17) **Bokført egenkapital per egenkapitalbevis.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av den bokførte egenkapitalen per egenkapitalbevis. Definisjon: Egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen dividert på antall egenkapitalbevis.
- 18) **Egenkapitalbevisbrøk.** Årsak til bruk: grunnlag for beregning av utbytte. Definisjon: Egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen, eks fondsobligasjon
- 19) **P/E.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir informasjon om inntjening per egenkapitalbevis. Definisjon: Børskurs ved periodeslutt dividert på resultat (annualisert) per egenkapitalbevis.
- 20) **P/B.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir informasjon om pris per egenkapitalbevis. Definisjon: Børskurs ved periodeslutt dividert på bokført egenkapital per egenkapitalbevis.
- 21) **Kapitaldekning.** Årsak til bruk: Lovpålagt krav til kapitaldekning. Inkludert samarbeidende gruppe. Definisjon: Ansvarlig kapital dividert på vektet balanse og utenom balanseposter.
- 22) **Uvektet kjernekapitaldekning.** Årsak til bruk: Normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Gir mer sammenlignbar kapital uavhengig av metode for beregning av kapitaldekning. Definisjon: Kjernekapital dividert på balanseførte poster og ikke-balanseførte poster beregnet uten risikovekting.

ÅRSBERETNING

Forstanderskapets medlemmer:

Leder: Hjorthen, Per Gunnar

Nestleder: Steinrud, Marianne Myrnes

Innskytervalgte:

Steinrud, Marianne Myrnes

Møllersen, Ingvar

Breirem Reidun

Juvik, Kjell Idar

Thrana, Marit

Stanghelle, Helge

Solhaug, Sten Oddvar

Jakobsen, Tone Helen

Risøy, Torill Beate

Egenkapitalbeviseiervalgte:

Forbergskog, Brynjar

Trønsdal, Øyvind

Mevold, Toril

Strøm, Inger-Lise

Jakobsen, Anne Påsche

Lunde, Lars Martin

Hjorthen, Per Gunnar

Høyen, Frank

Olaisen, Maria

Skår, Åsmund

Ansattevalgte:

Sagrabb, Nils

Johansen, Steinar

Kristensen, Karianne

Eliassen, Einar

Lisø Sten Ove

Stamnes Tore

Styrets medlemmer:

Styreleder: Sten Andre Herigstad-Olsen

Nestleder: Risøy, Bjørn Audun

Øvrige styremedlemmer:

Furunes, Nils Terje

Tone Helen Hauge

SiwMoxness

Steinmo, Marianne Terese

Lorentzen, Birgitte

Pedersen, Geir

Hovedadministrasjon og nøkkelpersoner:

Nordgaard, Hanne administrerende direktør

Klausen, Sverre, finansdirektør

Heimstad, Dag Hugo Gangmark, direktør personmarked

Kråkstad, Ranveig, økonomidirektør

Brønlund, Bjørn-Tore, direktør bedriftsmarked

Ekroll, Anne, direktør risikostyring

Karlsen Øyvind, direktør forretningsutvikling

Til forstanderskapet i Helgeland Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Helgeland Sparebanks årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, endring egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, endring egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Helgeland Sparebank per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Helgeland Sparebank per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Virksomheten i banken har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har gitt nye fokusområder. *Verdsettelse av utlån til kunder* har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært et viktig fokusområde i vår revisjon også i 2019.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdien av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Vurdering av nedskrivninger er basert på et

Ved vår revisjon av forventede tapsavsetninger vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og

modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønnsmessige parametere.

Vi fokuserte på verdsettelsen av utlån på grunn av betydningen nedskrivningsvurderingene har for verdien, og det faktum at bruk av skjønn har en potensiell virkning på resultatet for perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modellen.

IFRS 9 ble implementert med virkning fra 1. januar 2018. Den største endringen dette medfører sammenlignet med det tidligere regimet er at nedskrivningsmodellen nå skal reflektere forventet kredittap mot tidligere ble beregnet nedskrivninger basert på inntruffet kredittap.

Bruk av modeller for å beregne forventet kredittap omfatter bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- klassifisering av porteføljene etter risiko og type segment;
- identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko;
- hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn;
- ulike parametere som tapsgrad, nedbetalingsfaktorer, og scenarioer.

Bankens utlån er i hovedsak til personkunder og SMB segmentet og modellene som er utviklet skal estimere tapsavsetninger til hver av disse segmentene.

I tillegg foretas individuelle avsetninger for utlån hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn.

beregningsmetoder. Videre testet vi detaljer både i avsetningene beregnet ved bruk av modellen og i avsetningene som er beregnet individuelt.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og testet relevante kontroller rettet mot å sikre:

- kalkulasjoner og metode som ble benyttet;
- at modellen som ble benyttet, var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle;
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen.

Vår testing av kontrollene ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9.

Vårt arbeid omfatter tester rettet mot selskapets finansielle rapporteringssystemer relevant for finansiell rapportering. Selskapet benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale kjerne IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av- og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Revisor har i den forbindelse avgitt rapporter som blant annet omfattet testing om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemene ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene.

For å kunne legge informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisorens kompetanse og objektivitet og vi gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og tiltak. Vi har også selv gjennomført testing av tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til våre egne konkrete revisjonshandlinger.

Våre vurderinger og tester underbygger at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i- og beregningene som foretas av selskapets eksterne kjernesystem var pålitelige. Dette var et nødvendig grunnlag for vår revisjon.

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg. Realisasjonsverdien blir

beregnet ved bruk av eksterne takster eller interne vurderinger. For å ta stilling til realisasjonsverdien gjennomgikk vi takstene og vurderte relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger benyttet i takstene og metoden benyttet i beregningen. For vurderinger som var gjort internt uten at det ble benyttet takster, intervjuet vi kredittmedarbeidere og ledelsen og utfordret relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger og metoden som var benyttet i beregningen av nedskrivningsbeløpet. Videre testet vi om utlån med individuelle tapsavsetninger var riktig klassifisert i modellen og vurdert rimeligheten av de totale tapsavsetningene. Avvik som ble funnet i vår testing var uten vesentlig betydning.

Note 2.1, 16, 21.3, 21.4 og 22 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av selskapets tapsmodell og for hvordan selskapet estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9. Vi har lest notene og fant at informasjonen knyttet til tapsmodell, ulike parametere og skjønnsmessige vurderinger var tilstrekkelige og dekkende.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Mo i Rana, 27. februar 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Silja Eriksen

Statsautorisert revisor